ಮದಪ್ಪ್ರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ - 63

ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಾಂದಸ್ಸಿಗ

ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ

ಡಾ. ಸುಧಾರಾಣಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳು ಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು - 6

ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ - 63

ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಾಂದಸ್ಸಿಗ
ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ

ಡಾ. ಸುಧಾರಾಣಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳು ಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು - 6

YAKSHAGANA CHADASIGA DR. SHIMANTOOR NARAYANA SHETTY
A Biography and contributions of **DR. SHIMANTOOR NARAYANA SHETTY**

Written by
Dr. Sudharani
'Shreedurga', Taalipadi, Near Rajangana
Kinnigoli, Mangaluru - 574 150
9481326858
sudhapoorvikaa@gmail.com

Chief Editor
Dayananda G. Kathalsar
President, Karnataka Tulu Sahitya Academy

Publisher
Kavitha
Registrar, Karnataka Tulu Sahitya Academy

Published By
Karnataka Tulu Sahitya Academy
Tulu Bhavana, Post Ashoknagar
Urwa Store, Mangaluru - 575 006
0824 2459389, 7411572115
tuluacademy@karnataka.gov.in / tulu.academy@yahoo.co.in

Copy Right : Karnataka Tulu Sahitya Academy

First Impression	:	2022
Size	:	Dy 1/8
Paper used	:	70 GSM NS Maplitho
No. of copies	:	300
Pages	:	66
Price	:	70

Page Designed at
Aakrithi Prints
Mangaluru
7019225774

Cover Design & Printed at
Diganta Mudrana Ltd.
Yeyyadi, Mangaluru
9686675271

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರೆನ ಪಾತೆರೊ

ಒಂಜಿ ಕಿದೆಟ್ ಸಾವಿರಾರ್ ಕೈಕಂಜಿ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅವು ಮಾತಲಾ ಬಸವೆ ಆಪುಜಿ. ಬಸವೆ ಆವೊಡು ಪಂದಾಂಡ ಯೋಗಲಾ ಬೋಡು ಭಾಗ್ಯಲಾ ಬೋಡು, ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ ಕರ್ಮಲಾ ಬೋಡು. ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕಡಲ್‌ಡ್ ನೀಂದಿನಕುಲು ಮಸ್ತ್ ಜನ ಉಲ್ಲೆರ್. ಆಂಡ ಐಟ್ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ್ ಕರೆವೊಂದಿನಕುಲು ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಿ ಸಾಧನೆದ ಸಾದಿಡ್ ಮಸ್ತ್ ಜನ ಪಜ್ಜೆ ಪಾರ್ದೆರ್. ಆಂಡ ಸಾಧನೆದ ಗುಡ್ಡೆ ಬಡತ್‌ದ್ ಕೊಡಿಯೇರ್‌ನಕುಲು ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಿ. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಸಾಧಕ ಬರವುಗಾರೆರೆಡ್ ಸಾಧನೆದ ಕೊಡಿಯೇರ್ನಕ್ಲೆಡ್ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪುಗಾರ್ತೆದ ಕವಿ, ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪುಗರ್ತೆದ ಅರ್ಥಧಾರಿ, ವಿಮರ್ಶಕೆ, ಸಂಶೋಧಕೆರ್, ಛಂದಸ್ಸುದ ಬಗೆಟ್ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತಿನಾರ್, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪದ್ಯೊಲೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಲಕ್ಷಣ ಬೊಕ್ಕ ವಿಶೇಷೊಲೆನ್ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರದೊಟ್ಟುಗೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಲ್ಮಗ ಬೊಕ್ಕ ಕಲಾಸ್ಪರ್ಶಿ ಅಧ್ಯಯನದೊಟ್ಟುಗೆ ಬಾರಿ ಪೊಲ್ಲುಡು ಬರವುದ ಬಂಡಸಾಲೆಗ್ ಜಪುಡಾಯಿನ ಛಂದಸ್ಸುದ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂಧೋಂಬುಧಿ' ಪನ್ಪಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮುತ್ತುದ ಪರೆಲ್‌ದ ಮಾಲೆನ್ ಯಕ್ಷ ಉಳ್ಳಾಳ್ದಿನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡಿನಾರ್ ಡಾ। ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್. ಕನ್ನಡದ ಕಡೀರ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥೊ 'ಛಂಧೋಂಬುದಿ'ನ್ ನಾಗವರ್ಮ ಕವಿ ಆನಿ ಬರೆಯೆರ್‌ಂದಾಂಡ್ಲಾ, ಈ ಕಾಲೊಡು ತನ್ನ ಅದ್ಭುತವಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ತಾಳ್ಮೆ, ಗೇನ ಬೊಕ ಸಂಶೋಧನೆದ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಐತ ವಿಶೇಷವಾಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಅಂಗ್‌ಡ್ ಬಡವುಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುದಿನ್ ಕೊರ್ದು 'ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ' ಪಂಡ್‌ದೇ ಪುಗರ್ತೆನ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಉಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಜಗತ್ತ್‌ಗೇ ಕೀರ್ತಿ. ಸಮಸ್ತ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ಲಾ ಕೀರ್ತಿ.

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಅಮ್ಮೆರೆನ ಇಲ್ಲ್ ಎಳತ್ತೂರು. ಆರ್ ಪುಟ್ಟುದು ಬಲತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ಆಯಿನ ಜಾಗೆ ಅವು ಜುಮಾದಿನ ಮಟ್ಟೆಲ್. ಎಳತ್ತೂರು ಗುತ್ತುಗುಲಾ ಎಂಕ್‌ಲಾ ಬಾರಿ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು ಕರಿನ 20 ವರ್ಷದಿಂಚ ಆ ನಡೆಟ್ ಜುಮಾದಿನ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪುನ ಭಾಗ್ಯ ಎಂಕ್ ಉಂಡು. ಮೇರ್ ಪುಟ್ಟಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗೇ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಠಿ ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ತಾಳಮದ್ದಲೆ ಅರೆನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಮುಖೇನ ಚೆಂಡೆ ಮದ್ದಳೆದಂಚಿತ್ತಿನ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಬೆರ್ಕೆಲ್‌ದ ವಾದನೊಲು ತನ್ನ ಇಲ್ಲಡೇ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ್ ಒಂಜಿ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ, ತಾಳಮದ್ದಳೆದ ನಿಲೆ ಆದಿತ್ತಿನ ಆ ನಡುಟೇ ಪುಟ್ಟುದು ಬಲತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ಆದ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ತಾಳಮದ್ದಲೆ, ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆನ್ ಉಸುಲಾದ್ ದೀಡೊನ್ನಾರ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ್ ನಡುಟು ಅವು ಕಡಿದ್ ಕುಡ ಅವು ಬುಳೆದ್ ತಾನೊಂಜಿ ಶಿಕ್ಷಕೆ ಆದ್ ಒಂಜಾತ್ ಜೋಕುಲೆಗ್ ವಿದ್ಯೆ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಭಾಗ್ಯ ಅರೆಗ್ ತಿಕ್ಕಂಡ್. ಏತೇ ಕಷ್ಟ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಸ್ವಾರ್ಥೊಗು ಬೋಡಾದ್ ಸ್ವಾಭಿಮಾನನ್ ಮಾರಂದೆ ಶುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕಾರೊನು, ಚಾರಿತ್ರ್ಯನ್ ಮೆರೆಪಾಯಿನಾರ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್. ಕರಿನ ಕೊರೋನಾ ಲಾಕ್‌ಡೌನ್‌ದ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಆಘಾತದ ಸುದ್ದಿ ಎನ್ನ ಕೆಬಿಕ್ ಬೂರುಂಡು. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಯಕ್ಷ ಉಳ್ಳಾಳ್ದಿನ ಪಾದ ಸೇ-ರಿಯೆರ್ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರ ಕೇಂಡ್. ಐರ್ದ್‌ಬೊಕ್ಕ ಅರೆನ ಅಕೇರಿದ ಕಜ್ಜೊಗು ಅರೆನ ಜೋಕುಲೆರ್ದ್, ಸಂಸಾರೊರ್ದು, ಲೆಪ್ಪು ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರ್ಯೊರ್ದಾವರ ಪೋವರೆ ಆವಂದೆ ಇತ್ತಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಬೇಜಾರ್‌ಲಾ ಎನ್ನ ಉಡಲ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಅರೆಗೊಂಜಿ ದಾದಾಂಡಲಾ ಕಾಣಿಕೆ ಬೆನೊಡು ನಮ ಪನ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಆಸೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ತನ್ನ ಬೊಳ್ಳಿ ಪರ್ಬದ ಐಸಿರದ ಬಗೆಟ್ 25 ಜನ ಪುಟ್ಟುದು ಬಲತ್‌ದ್ ಮೆನ್ಕ್‌ದ್ ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಸಾಧಕೆರೆನ ಬಗೆಟ್ ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರೆ ಮಾಲಿಕೆಡ್ ಒಂಜಾತ್ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನವೊಡು ಪಂಡ್‌ದ್ ನಿಗಂಟ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಐತ ಬಗೆಟ್ ದುಂಬು ಪಜ್ಜೆ ದೀನಗ ಡಾ। ಸುಧಾರಾಣಿ ಮೇರ್ ಡಾ। ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಬಗೆಟ್ ಯಾನ್ ಬರವು ಬರೆಪೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಒತೊಂದಿನವು ಬಾರಿ ಸಂತೋಷ ಕೊರುಂಡು. ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಾಂದಸ್ಸಿಗೆ ಆಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಮೆರೆನ ಬಗೆಟ್ ಬರೆಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಈ ಪುಸ್ತಕ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪೊಸ ಕೋಡು ಬುಳೆಯೆರೆ ಕಾರನ ಆಂಡ್. ಗಣೇಶ ಕೊಲೆಕಾಡಿನಂಚಿತ್ತಿನ, ಡಾ।ದಿನಕರ ಪಚ್ಚನಾಡಿನಂಚಿತ್ತಿನ, ಪಟ್ಲ ಸತೀಶ್ ಶೆಟ್ರ್ ನಂಚಿತ್ತಿನ, ಒಂಜಿ ಸಾಧಕ ಶಿಷ್ಯೆರೆನ್ ಪಡೆಯಿನಂಚಿತ್ತಿನ

ಪೆರ್ಮೆದ ಡಾ।ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್‌ನಂಚಿತ್ತಿನ ನನಲಾತ್ ಸಾಧಕೆರ್ ತುಳುವಪ್ಪೆನ ಗರ್ಭಡ್ ಉಂಡಾದ್ ಬರಡ್ ಪನ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಪಾತೆರ ಪಂಡೊಂದು ಈ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಕೃತಿನ್ ಬರೆದ್ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕೊಗು ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಲ್ಪುನ ಡಾ।ಸುಧಾರಾಣಿ ಮೆರೆಗ್, ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಅರ್ತಿಡ್ ಅಚ್ಚಿಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಮುದ್ರಣ ಮಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ದಿಗಂತ ಮುದ್ರಣಾಲಯಗ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಕವಿತಾ ಮೆರೆಗ್ ಅಂಚೆನೆ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ಲಾ ಮಲ್ಲ ಸೊಲ್ಮೆಲೆನ್ ಸಂದಾಯ್ತ್ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲೆ.

17.9.2022

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರ

ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಳುನಾಡ್ ವಿದ್ಯಂತೆರ್ನ ಪರಪೊಕುದ ಕಲ. ಯಕ್ಷಗಾನ, ಕೋಲ, ನೇಮ, ಸಂಧಿ, ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪಿ ಆರಾಧನೆ ಬೊಕ್ಕ ಮನರಂಜನೆ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಸೇರ್ದಿನ ಒಂಜಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೋಸ. ಇಂಚಿನ ನೆಲತ್ತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಿರಿವಂತಿಕೆನ್, ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾದ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಮಸ್ತ್ ಜನ ಪಂಡಿತ ಮಾನ್ಯೆರ್, ಯಕ್ಷಗಾನ ದಿಗ್ಗಜೆರ್, ಜಾನಪದ ತಜ್ಞೆರ್, ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದೆರ್ ಮೂಡ್ದು ಬೈದೆರ್. ಶತಶತಮಾನೊಲೆನ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಡಕೆಡ್ ಪಜ್ಜೆ ದೀವೊಂದು ಪೋತಿನಕ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಗುರ್ತಿಸೊಡಾಯಿನಾರ್ ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್.

ಗೇನೊದ ಸಾನಾದಿಗೆ ಅರ್ಲಾಯಿನ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಎನ್ನ ಮಲ್ಲ ಇಸ್ಟೆ, ಗುರು ಸಮಾನೆರ್. ಅರೆನ ಸಾಧನೆಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಮರ್ಮೊಲೆನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನವು ಎಕ್ಕೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕುಸಿ, ಮಾನಾದಿಗೆ.

ಮದಿಮೆದಂಚಿನ ಲೇಸ್ ಆದುಪ್ಪು, ಸಾಹಿತ್ಯೊ-ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಕೂಟ ಆದುಪ್ಪು ಅಲ್ಪ ಎದುರುದ ಕುರ್ಸಿಡ್ ಹರಿವಾಣದಲೆಕ್ಕೊದ ಗಲ್ಕದ ಮೋನೆಡ್, ತಿಂಗೊಲ್ದ ಬೊಲ್ಪುದ ಲೆಕ್ಕಂತಿನ ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆನ್ ಏರಾವೊಂದು ಕುಲ್ಲುದುಪ್ಪುನ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್, ಅವುಲೆ ಬರಿಟ್ಟ್ ತನ್ನ ಕಂಡನಿನ ಅಂಗಿಕುಂಟುನು ಒಪ್ಪ ಮಲ್ತೊಂದು ಅರೆಗ್ ನಡತಿನ ಸಮ್ಮಾನೊದ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಬಾರಿ ಉಮೇದ್‌ಡ್, ಪೆರ್ಮೆಡ್ ಜಾಗ್‌ರ್ತೆ ಮಲ್ಪುನ ಶಿಮಂತೂರುದಾರೆನ ಬೊಡೆದಿ ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರ್, ಇಂಚ ಮೋಕುಲ್ನ ಒಂಜಿ ಒರು ಎನ್ನ ನೆಂಪುದ ಲೋಕೊಡು ಯಾಪಲಾ ಮಿನ್ಕೊಂದುಪ್ಪುಂಡು.

ಈ ಬೂಕುನ್ ಬರೆಪಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಶಿಮಂತೂರೆರೆನ್ನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪಿರ್ತಿ, ಗೌರವೊಡು ಉಡಲ್ದ ಪಾತೆರ ಪಟ್ಪೊಂಡಿನ ವಿದ್ಯಾಂತೆರೆಗ್, ಅಭಿಮಾನಿಲೆಗ್, ಇಸ್ಟೆರ್, ದೋಸ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್, ಸಿಸ್ಯೆರೆಗ್, ಕುಟುಮದಕ್ಲೆಗ್ ತರೆತಗ್ಗಾದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಬೂಕು ಬರೆಯರೆ ಅನುವು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ದಯಾನಂದ ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟದಕ್ಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಬಗ್ಗೆಟ್ ಮಸ್ತ್ ಅಭಿಮಾನೊ, ಮೋಕೆ ದೀವೊಂದಿನ, ಅಂಚನೆ ಎನ್ನ ಉದ್ಯೋಗದ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ತಿರ್ಲ್ ದಿಂಜಾಯಿನ ಆಳ್ವಾಸ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಡಾ. ಎಂ. ಮೋಹನ ಆಳ್ವೆರೆನ್ ನೆನೆತೊನುವೆ.

ಬೂಕುದ ಕರಡ್ ತಿದ್ದ್‌ದ್ ಒಪ್ಪ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ಲೇಖಕೆ ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದ ನಾರಾವಿಯೆರ್ನ ಬೆರಿಸಾಯೊಗು, ಬರವುದ ಪೊರ್ತುದ ಸಂಸಯಲೆಗ್ ನಿಮಿರ್ತಿ ಕೊರೊಂದು ಇತ್ತಿನ ಚಿಂತಕೆ ಟಿ.ಎನ್. ಖಂಡಿಗೆ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಬರೆವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಎನ್ನ ಅಂಗಲಾಪುಗು ಸೇಸೆ ಪಾಡ್‌ದ್ ಕೈತಾಂಗ್ ಆಯಿನ ಸರಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜ್, ಎರ್ಮಾಳು ಬಡ, ಮುಲ್ತ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಜ್ಯೋತಿ ಚೇಳ್ಯಾರು ಮೆರೆಗ್ ದಿಂಜಿ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಬೂಕುದ ಅಚ್ಚರೊನು ಮುಡೆದ್ ಕೊರಿನ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ಸ್‌ದ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ ಬೊಕ್ಕ ಭಾರತಿ, ಗಾಯತ್ರಿ ಮೊಕ್ಲೆಗ್ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಈ ಬೂಕುದ ಪಿರಾವು ಬೆಂದಿನ ಮಾತೆರೆನ್ಲ, ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್‌ನಂಚಿನ ಮಾತ ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿನ ತುಳುವೆರೆನ್ಲಾ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ನೆನೆತುನುವೆ.

ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ
13–5–2022

ಡಾ. ಸುಧಾರಾಣಿ

ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ, ಯಕ್ಷಛಂದೋಬ್ರಹ್ಮ

ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ

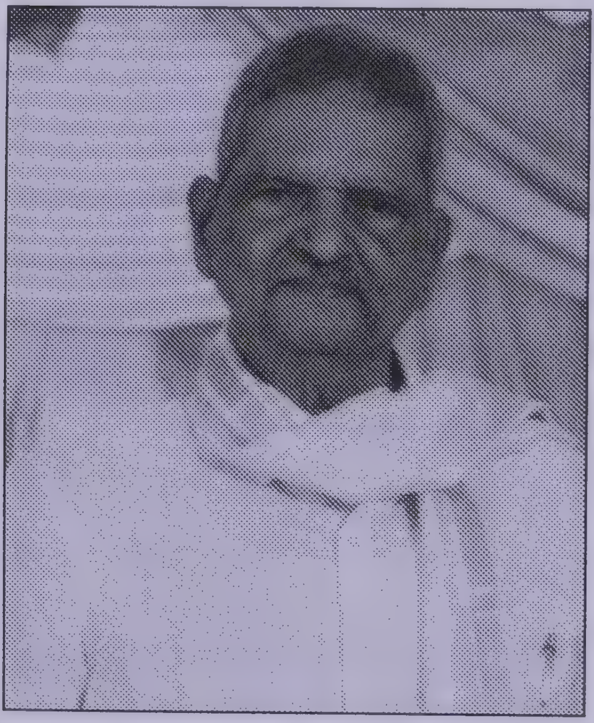

01–02–1934 : 26–8–2020

ಪುಟದ ನಡುಟ್ಟು

1. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಪುಟ್ಟು-ಬುಲೆಪು / 13
2. ಯಕ್ಷಛಂದೋಬ್ರಹ್ಮನ ಛಂಧೋಲೋಕ / 16
3. ಯಕ್ಷಪಾಣಿನ ಯಕ್ಷಲೋಕ / 27
4. ಛಂದೋವಾಚಸ್ಪತಿನ ಒಡ್ಡೋಲಗ / 31
5. ಛಂದಸ್ವತೀದ ಛಂದಸ್ಸ್ ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರ್ / 40
6. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲುದ ತಿರ್ಲ್ / 43
7. ಸೇರಿಗೆ / 47
8. ತುಳು ಬಾಸೆಗಾದ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ ನಾಡ್‌ದ್ ಪತ್ತಿನ ಲಿಪಿ / 48
9. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಇಸ್ಟೆರ್ ದೊಸ್ತಿಲ್ನ ಮೋಕೆ-ಸೂಕೆದ ಉಡಲ್ದ ದನಿಕುಲು / 50
10. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಬಗ್ಗೆಟ್ ಪುಗರ್ತೆದ ಸಾಹಿತಿಲ್ನ, ವಿದ್ವಾಂಸರೆನಕ್ಲ ಪಾತೆರೊಲು / 54
11. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಸುಸ್ಮೊ ಇವರೊ / 59
12. ಭಾವಚಿತ್ರೊಲು / 62

ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಾಂದಸ್ಸಿಗ
ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಡಿತ ಪರಪೊಕುದ ಬೆರಿತಾಂಗೆ ಆದೆ ಇತ್ತಿನವು. ಕಡಲಕರೆತ ಈ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಸ್ತ್ ಬಾಸೆಲು ಉಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಕರೆ. ಮೂಲು ತುಳು ಮಲ್ಲ ವಲಸರಿದ ಬೊಕ್ಕ ದಿನನಿತ್ಯೊಡು ಗಲಸುನ ಬಾಸೆಲಾ ಅಂದ್. ಪುದರ್‌ಗ್ ತುಳುನಾಡಾಂಡಲಾ ಮುಲ್ಪ ರಾಜಕೀಯವಾದ್, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾದ್, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾದ್ಲಾ ಕನ್ನಡದ ಕೊಡಿಯೇ ಮಿತ್ತ್ ರಾವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಒಂಜಾತ್ ಬಾಸೆಲೆ ಒಸರಿತ್ತಿ ಈ ಕರೆಕ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪರಿಪುಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಗೇನೊದ ಪರಪೊಕು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಕಡಲ ಕರೆತ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಜನಕುಲ್ನ ಜನ ಬಾಸೆ ಆದ್ ಮಸ್ತ್ ಸಂಪೊಲಿಗೆನೆ ಪಡೆತಿನ ತುಳು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರಣೊಡ್ದಾದ್ ಕನ್ನಡದ ದೆಕ್ಕರುಲಯಿ ಒರಿದ್ ಪೋಂಡು. ಬರವು–ಸರವು, ಬೇರ–ಸಾರ, ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮುತಾಲಿಕೆ, ಮಾತಲಾ ಕನ್ನಡದ ಪದೆಪುದ ಕರೆಟ್ಟ್ ಸುರ್ಪಗ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಮಾತಾ ಬೆರಿತಾಂಗ್‌ಲೆನ್ ತೂನಗ 'ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ', 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂಧೋಬ್ರಹ್ಮ' ಪಂದ್ ಪನ್ಪಾವೊನ್ನ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ತುಳುವೆರೆ ಕುಟುಮದ ಕೊಡಿ ಪನ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಅಲ್ಮನೆದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆದುಂಡು.

ಪಂಡಿತ ಕೊರ್ಗಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಬಗೆಟ್ ಪನ್ಪಿನ ಈ ಪಾತೆರ ಅರೆನ ಬಗೆಟ್ ಪಂತಿನ ಮಲ್ಲ ಲೆಪ್ಪು. "ಗುರುಲಘು ಮಾತ್ರಾಂಶಲಯ, ಚಿ–1 ಗುರುಗಳ ಪೊತ್ತಿಹ ಪುರಾಣಕಾವ್ಯದ ವೃಕ್ಷಂ...... ಕಾನನ ಸುಮತೆರ ಪರಿಚಿತ । ತಾನಾಗದೆ ಗುಹೆಯ ಬಿಡದ ನರಕವಸಿಂಹಂ ॥ ಬಾಳೊಳ್ ಮಧುವುಣ್ಣದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಧುಕರ ವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ಭಾಗ್ಯಕಂಡಿಹ ತೃಪ್ತಂ॥" (ಗುರು ಲಘು ಮಾತ್ರಾಂಶಲಯ ಚಿ. ಗುರುಕುಲು

ತುಂಬೊಂದಿನ ಪುರಾಣಕಾವ್ಯದ ಮರ ..... ಕಾಡ ಪುರ್ಪದಲೆಕ ತೆರಿದಿನವು ತಾನೆ ಪಿಲಿಪಾಂಜರದ ಪಿಲಿಯವಂದೆ ॥ ...... ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಮೆದುವಾದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತೊಡ್ಡೆ ಪಟ್ಟುನ ದುಂಬಿಯಾದ್ ತೃಪ್ತೆರ್) ಉಂದು ಶಿಮಂತೂರುದಾರ್‌ನ ಬದ್‌ಕ್ ಬರವುದ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಪನ್ಪುಂಡು. ಆರ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಡೆ ಬತ್ತಿನ ಬೇನೆ, ಬಂಜ, ದುಮ್ಮಾನೊ – ಅವಮಾನೊಲೆಗೆ ಸಿರ್ಕೆಂದೆ ಬದ್‌ಕಿಯೆರ್.

ಸಮಾಜೊದ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪೆಗ್ ವಾ ನಮುನೆಡ್‌ಲಾ ತೊಂದರೆ ಮಲ್ಪಂದೆ, ಬದುಕಿನ್ ಇಂಚಿನ 'ಬೈಲಬೊಲ್ಪು'ದ ಬದ್‌ಕ್ – ಬರವುಲು ತೆರಿವುನ, ಮಂಗೆಲೆನ್ ಬಿತ್ತುನವು, ಐಡ್ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆದೆಪ್ಪೆರೆ, ಅಜಪೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪಿನವು.

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಪೊಸತ್‌ನ್ ಅಜಪುನ ಮಲ್ಲ ಬೂಕು 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುಧಿ'. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಸಾರೊನು ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ನಾಡ್‌ದ್ ಲಕ್ಷಣ, ಲಕ್ಷ್ಯ (ಉದಾರ್ಮೆ)ದೊಟ್ಟುಗು ಎಸಲ್ ಎಸಲ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪಂತಿನ ಬೂಕು. ಯಕ್ಷಗಾನೊದಂಚಿನ (ಆಟ–ಕೂಟ) ಕಲಾಪ್ರಕಾರವೊಂಜಿ ಏತೇ ಜನಮರ್ಲ್, ಪುಗಾರ್ತೆ, ಜನಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಂಡಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯತೆನೇ ಒತ್ತೊನ್ನೆ ಅರಕೆನೆ ಅವು ಅನುಭವಿಸಿದ್‌ಂಡ್. ಛಂದಸ್ಸ್‌ದಂಚಿನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯತೆದ ಚೌಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಗಲಸೊಂದು ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಶಿಮಂತೂರು ದಾರೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ದಿನ ಗುರ್ತಿಸಾವುನ ವಿಷಯ. ಉಂದಾಡ್ದಾತ್ರೆ ಯಕ್ಷಗಾನೊದಂಚಿನ (ಆಟ–ಕೂಟ) ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರೊಲೆಗ್ ತೆರಿದಿನಕಲೆ ಬೆರಿತಾಂಗ್, ಶಾಸ್ತ್ರದ ಒಪ್ಪ ತಪ್ಪುಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

'ಛಂಧೋಂಬುದಿ'ನ ಬರೆತಿನ ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲ (ಸು.990)ದ ಆಲೋಚನೆಲೆನೆ ದೀವೊಂದು ಈ ಪೊಸಕಾಲದ ಕಾಲೊಡುಂತುದು ಬಾಸೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರೊನು ವಿವೇಚಿಸಾವುನ ಪ್ರಶ್ನೆನೇ ಮಲ್ಲ ಗೇನೊದವು. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುದಿ' ಬರವುದ ಮುಖಾಂತ್ರೊಡು ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಬಾಸೆ, ಶಾಸ್ತ್ರೊ ಬೊಕ್ಕ ಕಲಾಪ್ರಕಾರೊ (ರಂಗ್‌ದ ಮರ್ಗಿಲ್) ಈ ನಾಲ್ ಅಂಶಲಾ ಒಂಜೇ ಅರ್ಕಿಲೆಡೆ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಉಲಕೈ ದೆತೊನುಂಡು. ಛಂದಸ್ಸು, ವ್ಯಾಕರಣ ಪನ್ಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗೇನೊಲು ಕೊಡಿಜಾಲ್‌ಡೆ ಉಂತುದಿನ ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಅಂಗಲಪ್ಪು ಬೊಕ್ಕ ತೆರಿವು ಮಸ್ತ್ ತೆರೆಪುದವು ಆದುಂಡು.

ಕಡಲಕರೆತ ಗೇನೊದ ನಡೆಟೇ ಆ ಪರಪೊಕುಡುಪ್ಪುನ ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ರ್, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಕುಲು, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರ್, ಎಸ್.ವಿ.ಪಿ. ಪಂದೇ ಪುದರಾಯಿನ ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ರ್, ಇಂಚಿನ ಪೆರಿಯಾಯಿನಕಲಂಚೆನೆ ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ

ಗೇನ ಒಲ್ತುಲಾ ಕಡ ಕಂತ್‌ದಿನ ಅತ್ತವು. ಸ್ವಂತ ಆಲೋಚನೆಡೆ ಪಡೆವೊಂದಿನ ವಿದ್ವತ್ತ್‌ದ ಗೇನ. ಒವ್ವೇ ಸಾಲೆ-ಕಾಲೇಜೆಲೆಡ್ದ್ ಪಡೆತಿನ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಆಯಿನ ಗೇನ ಅತ್ತವು. ತನಕ್ ಇತ್ತಿನ ಓದುನ ರುಚಿ, ಪೊಸ ಪೊಸ ಇಚಾರೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊನ್ನ ಸಂಗತಿಡ್ದಾದ್ ರೂಪುಗು ಬೈದಿನವು.

ತುಳು ಬಾಸೆ ತನ್ನ ಜಾಲ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಮಣ್ಣ ಕಮ್ಮೆನನ್ ಬರವು-ಸರವುಡು, ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬರವುಲುಲಾ ಆದೇ ಪರತೊಂದು ಉಂಡು. ಆಂಡಲಾ ಈ ಪರಪಾಟಿಕೆ ತುಳುತ ಅಪ್ಪೆ ಪಾತೆರ ಬೊಕ್ಕ ಜನಪದ ಪರಪುನು ಮಾತ್ರ ದುಂಬೊತೊಂದು ಕನಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಅಪನಾಲೀಸ್‌ದ ಪಾತೆರೊನು ಕಡೆತ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀವಾಯಿನ ಬರವು ಆ ಗೇನೊನು ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾವುಂಡು.

ಕಡಲಕರೆತ ಈ ಯಕ್ಷ ಛಂದೋಬೆರ್ಮೆರೆನ ಬೂಕುಲೆನ ತುಲಿಪು ಪಂಡ ಈ ಬಾಗೊದ ಪರಪುದ ಮನಸುಲೆನ ಬೊಕ್ಕ ಪರಪುದ ನಡಕೆಲೆನ ಒಟ್ಟು ಅಜತೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕನೆ ಆಪುಂಡು. ಈ ಪೊರ್ತುಡು ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಪರಪುದ ಪರೆತಿರಿನ್ ಮಗೆತ್‌ದೆ ಕೊಂದೆ ತುರಿಯುನ ಅಗತ್ಯೆಲಾ ಇನಿಕ್ಕ್ ಉಂಡು.

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಪುಟ್ಟು-ಬುಲೆಪು

ಒಡಿಪು ಜಿಲ್ಲೆದ ನಂದಿಕೂರು ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಊರು. ಎಳತ್ತೂರುಗುತ್ತು ದಿ. ಅಚ್ಚಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಬೊಕ್ಕ ನಂದಿಕೂರು ಚೇಂಕ್ರಿಗುತ್ತು ದಿ. ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ಶೆಡ್ತಿ ಮೊಕ್ಲೆನ ನಾಲ್ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಮೂಜಿನೆದಾರ್. ಒರಿಯೇ ಆನ್ ಮಗೆ. ರುಕ್ಮಿಣಿ, ಸಂಜೀವಿ, ಹಿತಾವತಿ ಮೊಕ್ಲು ಮೂಜಿ ಜನ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು.

ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಅಪ್ಪೆನ ತಮ್ಮಲೆ ಪಂಡ ಅಜ್ಜೆ ಶೇಷ ಶೆಟ್ರ್ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಉಮೇದ್ ಇತ್ತಿನಾರ್. ಒಡಿಪುಡ್ ಸಿವಿಲ್ ವ್ಯಾಜ್ಯಲೆಡ್ ಪಳಗಿನಾರ್. ಗುರ್ಕಾಮೆದ ಘನತೆ, ಗೌರವೊನು ಕಾತೊಂದು ಬತ್ತಿನಾರ್. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಕುಸಿಟ್ಟ್ 'ಪುತ್ರ ಕಾಮೇಷ್ಠಿ' ಯಕ್ಷಗಾನ ತಾಳಮದ್ದಳೆ ನಡಪಾಯಿನಾರ್.

ಶೆಟ್ರೆನ ಪೊಪ್ಪ ಅಚ್ಚಣ್ಣ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಓದುನ ಉಮೇದ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಕಾಲೊಡೇ ಚಂದಮಾಮ, ಬಾಲಮಿತ್ರ ಪ್ರಜಾಮತದಂಚಿನ ಪತ್ರಿಕೆಲೆನ್ ಓದೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಓದುದು ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಬೂಕುಲೆನ್ ಪೂರಾ ಜಾಗ್‌ತೆಡ್

ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್ ದೀದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಸರಸ್ವತೀ ಭಂಡಾರ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆನೇ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಶೆಟ್ರೆನ ಪೊಪ್ಪನ ಅಮ್ಮ ಗಮಕ ವಾಚಕಿಯಾದ್ ಬೂಕುಲೆನ ಬಗೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಮೋಕೆ ಬುಲೆಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತೊದ ಕಥೆ, ಪದ್ಯೊಲು ಅರೆಗ್ ಬಾಯಿಪಾಠ ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ದೇವೆರೆನ ಕೀರ್ತನೆ, ಶ್ಲೋಕ ಪಠಣ, ಭಜನೆ, ಜನಪದ ಪದ್ಯೊಲೆನ ಗಾಯನ ಇಲ್ಲಲ್ ನಿತ್ಯೊಲಾ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಇಲ್ಲದ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮೋಕೆ, ಬೂಕುಲೆನ್ ಓದುನ ಅಭ್ಯಾಸ, ಅಂಚಿರ್ದ್ ಇಂಚಿರ್ದ್ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಕೇನುನ ಚಂಡೆಮದ್ದಳೆದ ಶಬ್ದ, ಬೂತ, ಕೋಲ, ನೇಮ, ಅಂಕ ಆಯನ, ಆಟ ಕೂಟೊಲೆನ ಕಮ್ಮೆನ ದೆತೊಂದೇ ಬುಲೆಯಿನ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಪೂರಾ ವಿದ್ಯೆಲೆನ್ ಪಡೆವೊಂದು ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆನ ಪಟ್ಟಸ ಏರಿಯರೆ ತಯಾರಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಂದಿಕೂರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮೊಕ್ತೇಸರಿಕೆ ಇತ್ತಿನ ಮೆರೆನ ಅಜ್ಜೆರಾಯಿನ ಶೇಷ ಶೆಟ್ರ್ ಪುಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಬಾರೀ ಮಲ್ಲ ಕನ ಕಟ್‌ಗಿತ್ತೆರ್.

ಶೆಟ್ರ್ ತನ್ನ ಒಂಜಿನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸೊನು ಶಿಮಂತೂರು ಎಯಿಡೆಡ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಾಲೆಡ್ ಮುಗಿತ್ತ್‌ದ್, ರಡ್ಡನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ರ್ದ್ ಆಜಿನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಟ್ಟ ಫಲಿಮಾರು ಬೋರ್ಡು ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಾಲೆಡ್ ಕಲ್ತೆರ್. ಆಜಿನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಪಾಸ್ ಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ನಂದಿಕೂರು ಬುಡ್ಡು ಪಿರ ಎಳತ್ತೂರುಗು ಬತ್ತೆರ್. ಮೆರೆನ ಬಗ್ಗೆ ಮಲ್ಲ ಕನ ಕಟ್ಟ್‌ದಿತ್ತಿನ ಅಜ್ಜೆರ್ ಶೇಷ ಶೆಟ್ರ್ ಆ ಪೊರ್ತುಡೇ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯೆರ್. ದುಡ್ಡುದ ಅನುಕೂಲ ಇಜ್ಜಂದಿನ ಕಾರಣೊಗು ಶೆಟ್ರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಮಗನ ದುಂಬುದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಉಮೇದ್ ತೋಜಿಪಾಯಿಜೆರ್. ಶೆಟ್ರ್ ಸಾಲೆ ಬುಡ್ದ್ ಆಟ ಕೂಟೊಲೆಡೇ ಕಾಲ ಕಳೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಪೊರ್ತುಡೇ ನಡ್ಮಣ್ ಗುತ್ತು ಶಿವಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್ ಇಲ್ಲಡೆಗ್ ಬತ್ತಿನಾರ್ ನಾರಾಯಣನ್ ಸಾಲೆಗ್ ಕಡಪುಡಂದೆ ಇಲ್ಲಲೇ ಕುಲ್ಲಾದ್ ದೀತಿನೆಕ್ಕ್ ಒಂತೆ ಹಗುರೊಡೇ ಅಚ್ಚಣ್ಣ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಜೋರು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಗನ್ ಕೂಡ್ಲೇ ಸಾಲೆಗ್ ಕಡಪುಡೊಡು ಪಂಡೆರ್. ನಡ್ಮಣಗುತ್ತು ಶಿವಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್, ಸಮಾಜಸೇವೆ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಇತ್ತೊಂದು ಇನ್ನ ಪಂಚಾಯತ್‌ನ್ ಒಂಜಿ ಮಾದರಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ ಅರೆನ ಕೈಟ್ಟ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಪದಕ ಪಡೆಯೊನ್ನಾರ್. ಅರೆನ ಪಾತೆರ ದೆತ್ತ್ ಪಾಡಿಯೆರೆ ಆವಂದೆ ತಾಳಿಪಾಡಿ ಪೊಂಪೈ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗು ಪಿರ ಆಜಿನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗ್ ನಾರಾಯಣನ್ ಸೇರ್ಸಾಯೆರ್. ಅಂಚ ಅಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ 6ನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ರ್ದ್ 11ನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಟ್ಟ ಅವೇ ಸಾಲೆಡ್ ಅರೆನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನಡತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಡೇ ನಾಗವರ್ಮನ ಛಂದೋಂಬುದಿ, ಕೇಶಿರಾಜನ

ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣ, ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಛಂದೋನುಶಾಸನೊಲೆನ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತೆರ್. ಮೆರೆನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕಾಲೊಡು ಮೆರೆಗ್ ದಿ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಶೆಟ್ರ್, ಬಿ. ಗೋವಿಂದ ರಾವ್, ವೆಂಕಟೇಶ ಹೆಗ್ಡೆರಂಚಿನ ಗುರುಕ್ಕುಲು ಮೆರೆನ ಇಚ್ಛೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯೊನು ತೆರಿಯೊಂದು ಅವೆನ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರಿಯೆರ್. ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತೆರ್ ಅಂಚೆನೇ ಗಮಕಿಲೂ ಆದಿತ್ತಿನ ಸುರತ್ಕಲ್ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಒರ ಪೊಂಪ್ಯೆ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗ್ ಬತ್ತ್‌ದಿಪ್ಪುನಗ ಅರೆಗ್ ಸಮ್ಮಾನ ಪತ್ರೊನು ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ವಾಚನ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್.

ಎಳತ್ತೂರು ಗುತ್ತು ಕೂಡುಕುಟುಮದ ಮಲ್ಲ ಇಲ್ಲ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ನೂದೆರ್ದಾಲಾ ಎಚ್ಚದ ಇಲ್ಲದ ಪದುಕೆರ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದೆರ್ ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಆಸಕ್ತೆರ್ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನ, ತಾಳಮದ್ದಳೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಪೂರಾ ಪರಿಕರೊಲುಲಾ ಇಲ್ಲಲೆ ಇಪ್ಪೆದ್‌ಂಡ್. ವಾರೊಡು ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಆಂಡಲಾ ತಾಳಮದ್ದಳೆ ನಡತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ದುಂಬುಗು 1957ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಒಡಿಪುದ ಬುನಾದಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗ್ ಸೇರಿನ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ತನ್ನ ಮಾಸ್ಟ್ರ್ ತರಬೇತಿನ್ ಪೂರಾ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತನ್ಕ್ ಇಸ್ಟೊದ ಮಾಸ್ಟ್ರ್ ಕೆಲಸೊಗೇ ಸೇರೊಂಡೆರ್.

1958ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಸೈಂಟ್ ಮೇರಿಸ್ ಹೈಯರ್ ಪ್ರೈಮರಿ ಸಾಲೆಡ್ ಮಾಸ್ಟ್ರ್ ಕೆಲಸೊಗ್ ಸೇರೊಂಡೆರ್. ಕನ್ನಡ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಹಿಂದಿ ಮಾಸ್ಟ್ರ್ ಆದ್ 9 ವರ್ಷ ಕಾಲ ಅಲ್ಪ ಬೆಂದೆರ್. ಅಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೆರೆನನೇ ಉಮೇದ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಧನೆದ ಫಲವಾದ್ ರೂಪು ಪಡೆಯಿನ ಸಿಮಂತೂರು ಶಾರದಾ ಹೈಸ್ಕೂಲುದ ಕಡ್ಡೀರ್ದ ಸಹಾಯಕ ಮಾಸ್ಟ್ರ್‌ರಾದ್, ಒಂಜಿ ವರ್ಷ ಕೆಲಸೊ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅವೇ ಶಾರದಾ ಸೊಸೈಟಿದ ಆಡಳ್ತೆಗ್ ಸೇರ್ದಿನ ಶಿಮಂತೂರು ಹೈಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಸಾಲೆ, ಹೈಸ್ಕೂಲು ಬೊಕ್ಕ ಶಾರದಾ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲ್, ಎಳತ್ತೂರು ಈ ಮೂಜಿ ಸಾಲೆಲೆನ ಸಂಚಾಲಕೆರಾದ್, ಸೊಸೈಟಿದ ಕಾರ್ಯಂತೆರಾದ್, ಮಾಸ್ಟ್ರ್‌ರಾದ್ ಬೆಂದೆರ್. ದುಂಬುಗ್ 1982ಟ್ಟ್ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿದ ಅಪೇಕ್ಷೆದ ಪ್ರಕಾರ ಅಧ್ಯಾಪನ ಕೆಲಸೊನೇ ಆರ್ ಬುಡೊಡಾಂಡ್.

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಮೂಲೊಡು ಎಳತ್ತೂರುದಾರ್. ಎಳತ್ತೂರುಗುತ್ತು ಮೆರೆನ ಪೊಪ್ಪನ ಇಲ್ಲ್. ಮೇರ್ ಮಾಸ್ಟ್ರ್‌ರಾದ್ ಸೇವೆ ಸಂದಾಯಿನಿ ಎಳತ್ತೂರ್ದ ಕೈತಲ್ದ ಗ್ರಾಮ ಶಿಮಂತೂರುಡು. ಅಂಚಾದ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಪಂಡ್‌ದೇ ಪುದರ್ ಪೋಯೆರ್. ಮೆರೆನ

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆಡ್ಲಾ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪಂಡ್‌ದೇ ಉಲ್ಲೇಖ ಆತ್ಂಡ್. ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆಡ್ ಫಲಿಮಾರು ಸಾಲೆಡ್ ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಅಲ್ತ ಮಾಸ್ಟ್ರನಕುಲು ಮೆರೆನ್ ನಂದಿಕೂರುದ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪಂಡ್‌ದೇ ಗುರ್ತ ದೀದ್ 'ಎನ್' ಅಚ್ಚರೊನು ಸೇರ್ಸಾದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಮೇರ್ ಡಾ. ಎನ್. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಅತ್ತಂದೆ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪಂಡ್‌ದೇ ಗುರ್ತಿಸಾವೊಂಡೆರ್.

ಶಿಮಂತೂರು ಶಾರದಾ ಸಾಲೆಗಾದ್ ತಾನ್ ದುಂಬು ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ಸೈಂಟ್ ಮೇರೀಸ್ ಸಾಲೆದ ಬೇಲೆನ್ ಬುಡ್ದು ಪೋಪೆ ಪನ್ನಗ ಅಲ್ತ ಚರ್ಚ್‌ದ ಧರ್ಮಗುರುಕ್ಕುಲು ಅಂಚೆನೇ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಲಾ ಆದಿತ್ತಿನ ಫಾ. ಜೆ. ಲೋಬೋ ಮೇರ್ ಸಾಲೆ ಬುಡ್ದು ಪೋವಂದಿಲೆಕ ಅರೆಡ ನಾನಾ ನಮೂನೆಡ್ ಕೇನೊಂಡೆರ್. ಆತ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಪೇಂಟೆದ ನಡುಟ್ಟೇ ಇಂಗ್ರೇಜಿದ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಎಕ್ರೆ ಜಾಗೆನ್ ಖಾಲಿ ನೂದು ರೂಪಾಯಿ ಮೂಲಗೇಣಿಗ್ ಕೊರ್ಪೆ ಪಂಡ್‌ದ್‌ಲಾ ಪಂಡೆರ್. ಶೆಟ್ರ್ ಅರೆನ ಮನವಿನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತಿನೇ ಇಜ್ಜಿ. ತನ್ನ ಉಮೇದ್‌ದ್‌ರ್ಾತ್ರನೇ ರೂಪು ಪಡೆಯಿನ ಶಾರದಾ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗಾದ್ ಧರ್ಮಗುರುಕ್ಕುಲೆನ ಕೊಡುಗೆನ್ಲಾ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದಿತ್ತಿನ ಸೈಂಟ್ ಮೇರೀಸ್ ಸಾಲೆನ್ಲಾ ಬುಡ್ದು ಅಲ್ತ್ ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಶಾರದಾ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಜೀವನೋಪಾಯಗೊಗಾದ್ ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಳಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಅಯಿತ್ತ ಇಡೆಟ್ಟ್ ಜೀವವಿಮಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಕಷ್ಟೊ-ನಷ್ಟೊ, ಬೇನೆ ಅವಮಾನೊಲೆನ್ ಎದುರು ತೂವೊಡಾಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ತನ್ನ ಜೋಕ್ಲೆನ ಕಾಲೊಗು ಪೊರ್ಲುದ ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುನ ಭಾಗ್ಯ ಅರೆಗ್ ಒದಗ್ಂಡ್. ಜೋಕ್ಲು ಅಮ್ಮೆರೆನ ಪ್ರತಿಭೆ, ಸಮಾಜೊಡು ತಿಕ್ಕಿನ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಮಸ್ತ್ ಅಭಿಮಾನ, ಗೌರವೊ ದೀವೊಂದೆರ್. ಅವೇ ಎನ್ನ ಪಾಲ್‌ದ ಮಲ್ಲ ಭಾಗ್ಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್.

ಯಕ್ಷಛಂದೋಬ್ರಹ್ಮನ ಛಂಧೋಲೋಕ

ನಾಗವರ್ಮ ಕವಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 990ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಬರೆಯಿನ ಛಂದೋಂಬುಧಿ ಕನ್ನಡೊದ ಕಡೀರ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥ. ಅಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪದ್ಯೊಲೆಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಲಕ್ಷಣ ಬೊಕ್ಕ ಇಸೇಸಲೆನ್ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರದೊಟ್ಟುಗು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಅನ್ಬಗ ಬೊಕ್ಕ ತಳಸ್ಪರ್ಶಿ ಅಧ್ಯಯನೊದ ಮುಖಾಂತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ

ಒಂಜಿ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯೇ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುದಿ'. ಮಸ್ತ್ ಅಧ್ಯಯನ ಬೊಕ್ಕ ಪರಿಶ್ರಮ ಪಾಡ್ದ್ ಈ ಕೃತಿನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್. ಮಸ್ತ್ ಬಗೆತ ಗೇನೊ, ತಾಳ್ಮೆ, ವ್ಯಾಪಕವಾಯಿನ ಸಂಶೋಧನೆದ ಫಲವಾದ್ ಮೂಡುದು ಬತ್ತಿನ ಈ ಅಪರೂಪೊದ ಕೃತಿದಾಂತ್ರ ಆರ್ ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮೆರ್ಂದೇ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆಯೆರ್.

ಛಂದಸ್ಸ್‌ಗ್ ಅನುಗುಣವಾದ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿಂಚಿ ಪದ್ಯೊಲು ಲಾಲಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ್, ತಾಳ, ಗತಿ, ಲಯೊದ ಪೊರ್ಲ ಸೇರಿಗೆಯಾದ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಹಿತ ಕೊರ್ಪುನತ್ತಂದೆ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲಾಸ ದಿಂಜಾವುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಕಾರಣೊಗು ಪಿರಾಕ್‌ದ ಕಾಲಘಟ್ಟೊಡ್ದು ಇತ್ತೆದ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲೊದ ಮುಟ್ಟಲಾ ಉಂದೇ ಇಚಾರ ದುಂಬರಿಯೊಂದು ಬರೊಂದುಂಡು.

"ಛಂದಮನರಿಯದೆ ಕವಿತೆಯ ದಂದುಗದೊಳು
ತೊಳಲಿ ಸುಳಿವ ಕುಕವಿಯೆ ಕುರುಡು" – (ನಾಗವರ್ಮ)

"ವಾಣಿ ವೀಣಾರವಕೆ ಇವಳು
ತಂಗಿ ಗಂಗೆ ಇಳೆಗಿಳಿವಂತೆ ಇವಳ ಭಂಗಿ" – (ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ)

ನಾಗವರ್ಮನ ನುಡಿ ಅಂಚೆನೇ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ ಮೆರೆನ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ಮನಸಾರೆ ಒತ್ತೊಂದು ಛಂದೋಬಂಧ ಲೋಕೊಡು ಮುರ್ಕುದು ಲಕ್ಕಿನಾರ್ ಡಾ. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್. ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಪುಗರ್ತೆದ ಅರ್ಥಧಾರಿ, ವಿಮರ್ಶಕೆ, ಸಂಶೋಧಕೆರ್ ಆದಿಪ್ಪುನ ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿಯೆರ್ ಅರೆನ ನೆಂಪುನೊಂಜಿ ಪಟ್ಟೊಂದು ಇಂಚ ಪನ್ಪೆರ್. "ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಎಂಕೊರ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಪೇಟೆಡ್ ತಿಕ್ಕಿಯೆರ್. ಎನನ್ ತೂಯಿಕೂಡ್ಲೆ 'ಜೋಷಿಯೆರೆ ಎಂಕ್ ಆ ಮಾತ್ರೆ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್' ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂಡೆರ್. ಒವ್ವಾ ಒಂಜಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಮರ್ದ್‌ದ ಮಾತ್ರೆನಾ ದಾನ್ನಾ ಪಂಡ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಎನ್ನಿದ್ ಕಣ್ಣ್ ಅರಾಲ್ತ್‌ದ್ ಎಂಚಿನಾಂದ್ ತೆರಿಯೊನ್ನ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಅರೆನ ಮೋನೆ ತೂನಗ ಶೆಟ್ರ್ ಛಂದಸ್ಸ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಮಾತ್ರೆದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪಂಡೆರ್." ಇಂಚ ಡಾ. ಶೆಟ್ರ್ ವಾ ಪೊರ್ತುಡುಲಾ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಬಗೆಟ್ಟೇ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನಾರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸುಮಾರು ನಲ್ಪ ವರ್ಸ ಕಾಲ ಅರೆನ ಒಪ್ಪತಪ್ಪೊಡಿತ್ತಿ ಜೋಷಿಯೆರ್ ಅರೆನ್ ಮೋಕೆ, ಗೌರವೊಡು ಇಂಚ ನೆನವರಿಕೆ ಮಲ್ತೊನುವೆರ್.

ಒಂಜಿ ಕಾವ್ಯ ಲಯ ಮಾಧುರ್ಯದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ರಮಣೀಯತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಸರಳ ಗ್ರಹಿಕೆಗ್ ಕಾರಣ ಆವೊಡೂಂದಾಂಡ ಛಂದಸ್ಸ್ ಏತ್ ಮುಖ್ಯ ಪನ್ಪುನೆನ್ ಆರ್ ಒಂಜಿ ಕಂದ ಪದ್ಯೊದ ಮುಖಾಂತ್ರನೇ ಪೊರ್ಲುಡು ಇಂಚ ತೆರಿಪಾದೆರ್.

ನುಡಿ ನಡೆವಂತಿರೆ ಗದ್ಯಂ
ಕುಡುಕುನ ನಡೆ ನವ್ಯ ಛಂದ, ನೃತ್ಯಾಂಗನೆಯಂ
ತಡಿಯಿಡುತ ನಲಿಯುವ ಭಾಷೆಯ
ಬೆಡಗೆ ನಿಯತ ಛಂದ, ಚಂಪು – ನಡೆ ನಲಿವೆರಡಂ

ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಅರೆನ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಯಿನ ಅಧ್ಯಯನ, ಅರೆನ ವಿಚಾರಧಾರೆ, ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ ಅರೆನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥೊಲು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಅತ್ತಾಂದೆ ಆರೇ ಬರೆಯಿನ ಸಮ್ಮಾನ ಪತ್ರೊಲೆನ ರಾಸಿದ ಮುಖಾಂತ್ರ ತೂನಗ ಮಲ್ಲ ಕಡಲ್‌ದುಲಯಿದ ಒಂಜಿ ಪನಿ ನೀರ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಮುಲ್ಪ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ್ ಗುರ್ತಿಸಾವುನ ಒಂಜಿ ಬೇಲೆ ಉಂದು.

ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪನ್ಪಿ ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನಮಾನಿಗ್ ಗೇನೊ, ಆರಾಧನೆ ಬೊಕ್ಕ ಮನೋರಂಜನೆದ ತಾದಿಡ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪಿನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಅದ್ಭುತ ಕಲೆ ಅವು ಯಕ್ಷಗಾನ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಮಾನಿರ್ದ್ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತಿ ಪಂಡಿತೆರೆ ಮುಟ್ಟಲಾ ಔಪಚಾರಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಇಂಚ ರಡ್ಡ್ ನೆಲೆಟ್ಲಾ ಅವೊಂಜಿ ಪಾಠಸಾಲೆನೇ ಆದಿಪ್ಪುಂಡು. ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಜಾನಪದ ಇಂಚ ನಾನಾ ರೂಪೊಡು, ಆಯಾಲೊಡು ಜನೊಕ್ಲೆನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮನಸ್ಸ್‌ಲೆನ್ ಕಲೆತ್ತ ರಸಾಸ್ವಾದನೆ ಬೊಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೀತಿದ ಸಂಶೋಧನೆ ಇಂಚ ರಡ್ಡ್ ಕಲೊಲೆಡ್ಲಾ ಉಮೇದ್ ಪುಟ್ಟಾವುಲೆಕ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಇಲ್ಲ ಜಾಲ್‌ಡೇ ಪುಟ್ಟುದು ಬುಲೆಯಿನ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ತನ್ನ ಉಸುಲುದನೇ ಬಾಗೊವಾಯಿನವು ಇಸೇಸವಾಯಿನ ಸಂಗತಿಯತ್ತ್.

ಕನ್ನಡದ ಛಂದಸ್ಸ್‌ಡ್ ಎಂಚಿನ ಪೂರಾ ಉಂಡಾ ಅವು ಮಾತಾ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡ್ಲಾ ಉಂಡು ಪನ್ಪುನೆನ್ ತನ್ನ ಅಧ್ಯಯನ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಶೋಧನೆದ ಮುಖಾಂತ್ರ ತೋಜಿಪಾದ್ ಕೊರಿನಾರ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್. ಆತೇ ಅತ್ತಾಂದೆ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ ಆರ್ ಬಾರಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್, ಸ್ಫುಟವಾದ್, ಛಂದೋಬದ್ಧವಾದೇ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾವ್ಯಲೋಕೊಡು ಬರ್ಪಿನ ಬಾಜನೆಗಬ್ಬಂ ಬೊಕ್ಕ ಪಾಡು ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಬೇದದ ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ "...ಪಿರಾವುಡು ತೂವೊಂದು ಬನ್ನಗ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿದ ಪದ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಪೊರ್ಲುದ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಲೆರ್ದಾತ್ರ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಭಾಜನೆಗಬ್ಬ ಶ್ರುತಿ, ತಾಳ ಸಹಿತವಾದ್ ಶತಶತಮಾನೇಲೆನ ಪಿರಾಕ್‌ಡೇ ಈ ನೆಲೆಟ್ಟ್ ವಾಚನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಸಂಗತಿ ನಮಕ್ಕ್ ತೆರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಮೇಲ್ಯಾಡು ಪಾಡು ಪನ್ಪಿ ಪದ್ಯೊಲೆರ್ದ್ ಸುರ್ಪ ಪಡೆತಿನ ಪಾಡುಗಬ್ಬೊಲೆನ ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಡ್ ಚಿಂತನೆ ಮಲ್ತ್ ತೂನಗ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಬೇರ್‌ಲೆನ್

ತೂಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಂಡು. ಈ ನೆಲಟ್ಟೇ ಪುಟ್ಟಿನ ಪದ್ಯೊಲೆನ ಒಡನಾಟೊರ್ದು ಬುಳೆವೊಂದು ಬತ್ತಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಪಿರಾಕ್‌ಡ್ ಮಸ್ತ್ ತಾಲ ವೈವಿಧ್ಯೊಲು ಚಾಲ್ತಿಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಇತ್ತೆ ಅವು ಅನುಭಗದ ಕುಂದೇಲ್‌ದ್ದಾತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ ರೂಪೊಗು ಬರಂದೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣ್‌ದ್ದ್ ಮದೆಯಾತ್‌ಂಡ್. ಇಂಚ ಕಳೆವೊಂದು ಪೋಂಡ ಕಲೆತ್ತ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಸಾಧ್ಯ ಆಪುಜಿ. ಪರಪೊಕುನ್ ಒರಿತೊಂದು ಬರ್ಪಿನೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಕೇಡ್ ಆವಂದಿನಂಚಿನ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣವಾಯಿನ ಪೊಸ ಕೊಡುಗೆಲೆದ್ದ್ ಮಾತ್ರ ಕಲೆ ಸಮೃದ್ಧವಾದ್ ಬುಳೆದ್ ವಾ ಕಾಲೊಗುಲಾ ಒರಿದ್ ಬರುವು. ಅಂಚಾದ್ ನೆಕ್ಕ್ ದುಂಬು ನಮನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪದ್ಯೊಲೆಡ್ ಇತ್ತ್‌ದ್ ಅವೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊನರ ತೆರಿಯಂದೆ ಅವು ನಿರ್ಲಕ್ಷೊಗು ಈಡಾದ್ ಮದೆಕ್ಕ್ ಸರಿಂಡ್. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಸ್ತ್ ತಾಲಬಂಧೊಲೆನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಲುದ ಪ್ರಯೋಗದ ಮುಖಾಂತ್ರ ಮೂಲು ಪುನರ್‌ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಲ್ಪುನ ಅಂಚೆನೇ ಕಲಾಶರೀರ ಯೋಗ್ಯವಾಯಿನ ಪೊಸರೂಪೊದ ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಯೋಗೊಲೆನ ಮುಖಾಂತ್ರ ಕಲೆನ್ ಒರಿಪಾದ್ ಬುಳೆಪಾವುನ ಜಬಾದಾರಿ ನಮನ ಮಾತೆರ್ನವು ಆದುಂಡು." (ಹರೀಶ್ ಕೊಡೆತ್ತೂರು (ಸಂ)., 2018 : ಪುಟ 58–59) ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಉಲ್ಲೇಖದ ಈ ಪಾತೆರೊಲು ತಾಳಲಯಗತಿತ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇನ್ಯಾಸೊದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಅರೆಗುಪ್ಪುನ ಉಮೇದ್, ಪಿರ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಛಂದೋಬದ್ಧವಾಯಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಅರೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಆಸೆನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುದಿ' ಒಂಜಿ ಅಪರೂಪೊದ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥ. ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊಡ್ ಡಿ.ಲಿಟ್ ಪದವಿದ ಮಾನಾದಿಗೆ ಪಡೆಯಿನ ಕೃತಿ. ಛಂದೋಬಂಧೊಲೆನ ಪೂರಾ ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಉದಾರ್ಮೆದೊಟ್ಟುಗು ಚರ್ಚೆ ಮಲ್ದಿನ ಕೃತಿ. ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆಗ್, ಪಂಡಿತೆರೆಗ್, ಸಂಶೋಧಕರೆಗ್, ಶಾಸ್ತ್ರ ಮೀಮಾಂಸಕೆರೆಗ್, ಉಮೇದ್ ಇತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಾರೆರೆಗ್ ಏತ್ ದೆತೊಂಡಲಾ ಮುಗಿಯಂದಿನಂಚಿನ ನಿಧಿತ್ತ ಒಂಜಿ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ. ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಪಂಡಿತ ಮಾನ್ಯೆರ್ ಮಾತ್ರ ಉಂದೆನ್ ತೆರಿಯೊಂದು ಜೀರ್ಣಸಾವೊನೊಲಿ ಪನ್ಪುನಾತ್ ಮಲ್ಲ ಕೃತಿ ಆದುಂಡು. "ಈ ಗ್ರಂಥೊಡು ಬೊಲ್ಪುಗು ಕನತ್ತಿನ ಇಚಾರೊಲು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೊಟು ಬೆನ್ನಿ ಬೆಂದಿನಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಆತ್ ಸುಲಭೊಡು ದಕ್ಕುನವು ಅತ್ತ್ ಪನ್ಪಿನವುಲಾ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯೇ. ಸಂಶೋಧನೆದ ಕಿರ್ಯನೇ ಆ ನಮೂನೆವು. ಒಂತೆ ಬಂಜ್ಗ ಬರೊಂದು ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಪನೊಂದು ಬನ್ನಗ ಒಂಜಿ ಅಮೂಲ್ಯ ನಿಧಿ ತಿಕ್ಕಿನಂಚಿನ ಸಾರ್ಥಕಭಾವ ತೋಜಿದ್ ಬರು." ಛಂದೋಂಬುಧಿ ಗ್ರಂಥೊಗು

ನುಡಿಸೇಸೆ ಪಾಡೊಂದು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರು ಪಂಡಿಂಚಿ ಮದಿಪುದ ಈ ಪಾತೆರೊಲು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಗೇನೊದ ಕಡಲ್‌ದ ವಿಶಾಲತೆ ಬೊಕ್ಕ ಆ ಕೃತಿ ರಚನೆದ ಸಾರ್ಥಕ ಕಾರ್ಯೊನು ತೆರಿಪಾವುಂಡು.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುಧಿಡ್ ಗಣಸ್ತರ ಪ್ರಕರಣ, ತಾಲ ಪ್ರಕರಣ, ಛಂದಃಪ್ರಕರಣ, ಪ್ರಸ್ತಾರ ಪ್ರಕರಣ, ಸೂತ್ರ ಪ್ರಕರಣ, ನವನೀತ ಪ್ರಕರಣ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪ್ರಕರಣ ಪನ್ಪಿ ಏಳ್ ಪ್ರಕರಣೊಲು ಉಂಡು. " 'ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ರುದ್ರ' ಷಟ್ಪದೊಲು ಯಕ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಉಂಡು. ನೆಟ್ಟ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಬೊಕ್ಕ ರುದ್ರ ಷಟ್ಪದೊಲೆನ ಉಲ್ಲೇಖ ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರಡ್ ಇಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರೊಡು ಈ ರಡ್ಡ್ ನಮೂನೆದ ಅಂಸೊಲುಲಾ ಷಟ್ಪದೊಲುಲಾ ಉಂಡು. ಬೇತೆ ಕಡೆಟ್ಟ್ ತೋಜಿದ್ ಬರಂದಿನ ಈ ರಡ್ಡ್ ಷಟ್ಪದೊಲು ಯಕ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಕನ್ನಡದ ಕೊಡುಗೆಯಾದುಂಡು. ತ್ರಿಪದಿದ ಗೇಯರೂಪೊದ ನಾಲ್ ಪಾದೊಲೆಡ್ ಉತ್ತರಾರ್ಧೊಡು ಇತ್ತಿಲೆಕನೆ ಇಪ್ಪುನ ಬೊಕ್ಕಲಾ ರಡ್ಡ್ ಪಾದೊಲೆರ್ದ್ ರೂಪ ಪಡೆಯಿನ ಗೀತಿಕೆ, ನವಝುಂಡೆ (ವಸುತಾಳ)ದ ಪದ್ಯ, ಖಂಡ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳದ ಮಾತ್ರಾಗತಿತ್ತ ಪದ್ಯ, ಮಾನ್ಯೆರಾಯಿನ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯೆರ್ ಪಂಡಿನ ಅಪೂರ್ವವಲಯದ ಅಂಶ ಷಟ್ಪದ (ಪತ್ತಿ ಷಟ್ಪದಿ), ನೆತ್ತ ರಡ್ಡ್ ಪಾಲ್ ಇಪ್ಪುನ, ವೀ.ಸೀ.ಯೆರ್ ಪಂಡಿನ ದೀರ್ಘದಂಡ ಷಟ್ಪದಿ (ಪತ್ತಿ ವಾರ್ಧಿಕ), ತ್ಯಾಗಮಾನ, ಪಾರ್ಥಜೋಗಿ ಬೊಕ್ಕ ಅರ್ಜುನ ಜೋಗಿ ಪದ್ಯದ ಮಟ್ಟುಲು, ತ್ರಿವುಡೆದ ವಿಲೋಮ ವಿನ್ಯಾಸೊದ ಅಷ್ಟತಾಳ ಪ್ರಭೇದವಾದುಪ್ಪುನ ನಿಸ್ಸಾರು ತಾಳಗತಿಯ ಪದ್ಯೊದ (ಉಂದು ವಿಲಂಬಿತ ಗತಿತ್ತ ತಿತ್ತಿತ್ತೈಯ್ ತಾಳ) ರಚನೆ, ಚಿತ್ರಾ ತ್ರಿಪದಿಯೇ ಆಯಿನ ವರುಣ ವಿನ್ಯಾಸ ಇಪ್ಪುನ ಛಂದಸ್ಸು. ಅಷ್ಟ–ಝುಂಡೆ–ತ್ರಿವುಡೆ, ರೂಪಕ, ತಿಶ್ರ ಆಟ ಸಮತಾಳ ಉಂದು ಪೂರಲಾ ಮಾತೆಕ್ಲಾ ಹೊಂದುನ ಸಮಾನ ಲಯತ್ತ ಪದೊಲು. ಉಂದು ಪೂರಲಾ ಕರಿನ ಮೂಜಿ ದಶಕೊರ್ಡಿಂಚಿಲಾ ಯಕ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಜಾಗ ಪಡೆಯಿನವು. ಈ ಪೂರಾ ವಿಷಯೊಲೆನ ಸಮಗ್ರ ಚಿಂತನೆದ ಸಂಗತಿಲೇ ಏಳ್ ಅಧ್ಯಾಯದ ರೂಪೊಡು ಈ ಗ್ರಂಥೊಡು ಸೇರ್ದ್ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದುಂಡು" (ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ., 2005 : ಪುಟ ix - x) ಪಂಡ್‌ದ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಅರೆನ ಅಧ್ಯಯನೊದ ಉದ್ದೇಶ, ಅಯಿತ್ತ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಮುಲ್ಪ ವಿವರ್ತ್‌ದ್ ಪಂತೆರ್.

ಇಂಚ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಸುಮಾರ್ 154 ಛಂಧೋಬಂಧೊಲೆನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕೋಷ್ಟಕೊಲೆನ ಮುಖಾಂತ್ರ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತಾಳೊಲೆನ ವಿವೇಚನೆನ್ಲಾ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಚಿತ್ರಾ ಬೊಕ್ಕ ವಿಚಿತ್ರಾ ತ್ರಿಪದಿಲೇ ಕ್ರಮವಾದ್ ಸಾಂಗತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಪೋರ್ಲುದ ಸೋನೆಲಾದುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಉದಾರ್ಮೆದೊಟ್ಟುಗು ಒತ್ತೊನ್ನುವೆರ್. ಕನ್ನಡೊದ ದೇಸೀ ಛಂದಸ್ಸುಲು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪ್ರಕಾರೊಲೆದ್‌ರ್ ಮಾಜೊಂದು ಪೋದಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೂಪ ಬೊಕ್ಕ ಪುದರ್‌ಲೆಡ್ ಅವು ಒರಿದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ಸಂಗತಿನ್ ಆರ್ ತೋಜಿಪಾದೆರ್.

ನವನೀತ ಪ್ರಕರಣೊಡು ಪೊಸತ್ತಾಯಿನ ಅಂಶಗಣ ಬೊಕ್ಕ ಮಾತ್ರಾಗಣ ಬಂಧೋಲೆನ್ ಆರ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ರಡ್ಡ್ ಮಾತ್ರೆಲೆರ್ದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪದಿನಾಲ್ ಮಾತ್ರೆಲಡೆಗ್‌ಮುಟ್ಟ ಇಪ್ಪುನ ಷಟ್ಪದಿಲೆಗ್ ರೂಪ ಕೊರ್ದ್ದ್, ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಅನ್ವರ್ಥ ಪುದರ್‌ಲೆನ್ಲಾ ಕೊರ್ದ್ದ್ ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ವಸುಪೋತ, ಸುಧಾ, ಶ್ರೀಕರ, ರಾಜ, ತಿಲಕ, ಶರಭೇದ, ದುಷ್ಕರ, ಮಧುರ, ಚಕ್ರಾ. ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಾತ್ರಾ ಷಟ್ಪದಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಂಶ ಷಟ್ಪದಿಲೆನ್‌ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಸಮದ್ರುತ ವೃತ್ತ, ಶಂಖ ವೃತ್ತ, ರಾಜವೃತ್ತ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಸುಮಾರ್ 18 ತಾಲವೃತ್ತೊಲೆನ ಸ್ವರೂಪ, ಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ ತೆರಿಪಾದೆರ್. ಪದ್ರಾಡನೇ ಶತಮಾನೊದ ರಾಘವಾಂಕನ 'ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ'ಡ್ ಪ್ರಯೋಗ ಮಲ್ತಿಂಚಿ ಷಟ್ಪದಿಯೇ ಉದ್ದಂಡ ಷಟ್ಪದಿ. ಇನಿಮುಟ್ಟಗ್ಲಾ ಆ ಷಟ್ಪದಿದ ಲಯಮರ್ಮೊನು ಏರೆರ್ದ್‌ಲಾ ತೆರಿಯೊನರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆತಿಜಿ. ಇಂಚ ಇಪ್ಪುನಗ ಡಾ. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಈ ಉದ್ದಡ ಷಟ್ಪದಿ 4+2+4=10 ಮಾತ್ರೆಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ಷರ ಇಪ್ಪುನ ಈ ತಾಲವರ್ತದ ಲಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಚತುರಶ್ರಮಠ್ಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಾಧಿಸದ್ ತೋಜಿಪಾದೆರ್. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ನಿಧಾನ ಝಂಪೆ ತಾಲನೇ ಚತುರಶ್ರಮಠ್ಯ ತಾಲ ಆದುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅಂಶ ಝಂಪೆ ಪಂಚಘಾತ ಮಟ್ಟೆ, ನಾಗವರ್ಮನ ಚೌಪದಿಕೆ, ಮದನಮತಿ ಚಿತ್ರ–ವಿಚಿತ್ರ ತ್ರಿಪದಿ, ಧ್ರುವತಾಲ ಬಂಧೊಲು, ಚೌತಾಳ, ತ್ರಿಶ ತ್ರಿಪುಟ ಬೊಕ್ಕ ತಾಲ ಶರೀರ ಇಂಚ ನೂದೆರ್ದ್‌ಲಾ ಎಚ್ಚದ ಇಸಯಲೆನ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಚರ್ಚೆಲೆನ್ ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅಕ್ಷರ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಕೇತೊಲು ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥೊಲೆಡ್ ವಾಮಗನೆಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ಶೆಟ್ರ್ ಉಂದೆನೇ ಸುಲಬೊಡ್ ಗೇನೊಗು ದಕ್ಕ್‌ಬಿಲೆಕ ದಕ್ಷಿಣ ಗತಿಟ್ಟೇ ಒರಿಪಾದೆರ್. ಪಂಪನ ಮಟ್ಟರಗಳೆ ಏಕತಾಳದ ಲಯೊ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಯಿನ ಸಾರತಾಲ ಪಂಡ ತಿಶ್ರಮಠ್ಯ ತಾಲ ಪನ್ಪಿನೆನ್ ತೋಜಿಪಾದೆರ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಕ್ಕ್‌ಲೆಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬಗೆತ್ತ ಪದ್ಯ ರೂಪೊಲೆಗ್ ಪುದರ್ ಕೊರೊಡಾಯಿನ ಅಗತ್ಯ, ಸಂದರ್ಭ ಒದಗ್‌ದ್ ಬನ್ನಗ ರಾಗತಾಳೊಲೆನ ಪುದರ್ನೇ ಛಂದೋಂಬಂಧದ

ಪುದರಾದ್ ಮಲ್ಪುನ ವಿಧಾನೊನು ಶಾಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗೊಡು ತಾಪನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸ ಈ ಕೃತಿಟ್ಟ್ ನಡತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಒಟ್ಟುಗಾದ್ ಮಸ್ತ್ ಚರ್ಚೆ–ಪಾತೆರಕತೆ, ಸಂಶೋಧನೆಲೆಗ್ ಅವಕಾಸೊ ಕೊರ್ಪಿನ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುಧಿ' ಕೃತಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತಂದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡುಪ್ಪುನ ಛಂದೋರೂಪೊಲೆನ ಅಧ್ಯಯನೊಗುಲಾ ಒದಗ್‌ದ್ ಬರ್ಪುನ ಒಂದು ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾದುಂಡು.

ಕನ್ನಡೊದ 'ಅನರ್ಘ್ಯ ಛಂದೋರತ್ನಗಳು' ಬೊಕ್ಕ 'ಚಿತ್ರ–ವಿಚಿತ್ರಾ–ತ್ರಿಪದಿ' ಪನ್ಪಿ ನನ ರಡ್ಡ್ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥೊಲು ಛಂದಸ್ಸ್‌ಲೆನ ಸಂಶೋಧನೆಲೆಗ್ ವಿದ್ಯಾಂತೆರ್, ಗಲಸೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅಂಶರ್ಝುಂಪೆ, ನಿಧಾನರ್ಝುಂಪೆ ಪನ್ಪಿ ಐವೊರ್ದುಲಾ ಎಚ್ಚದ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣ ಛಂದೋಂಬಂಧೊಲೆನ್ ಯಕ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಉದಾರ್ಮೆದ ಒಟ್ಟುಗು ಮೂಲು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಕಂದ ಪದ್ಯೊಲೆಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವೈವಿಧ್ಯ, ಇನ್ಯಾಸೊಲೆನ ವಿವೇಚನೆ, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕೀ ತಾಲೊಲೆಡುಪ್ಪುನ ಸಮಾನ ಅಂಸೊಲು, ತಾಳೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ತಿಕ್ಕುನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇನ್ಯಾಸೊಲು, ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಛಂಧಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆರಾಯಿನ ನಾಗವರ್ಮ ಬೊಕ್ಕ ಜಯಕೀರ್ತಿಯೆರ್ ಸೂಚನೆ ಕೊರಿಂಚಿ ಮದನವತಿಟ್ಟ್ ಇಪ್ಪುನ ಸಮಾನತೆ ಬೊಕ್ಕ ವಿಭಿನ್ನತೆಲೆನ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಚರ್ಚೆ ಬೊಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯೊಲು ಇಂಚಿತ್ತಿ ಬಹುರೂಪಿ ಛಂದೋವಿಚಾರೊಲು ಮೂಲು ವಿದ್ವತ್ ನೆಲೆಟ್ಟ್ ಮಂಡನೆಯಾದುಂಡು. ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಛಂದೋಗ್ರಂಥೊಲೆಡ್ ಲಕ್ಷಣೊಲಿತ್ತ್‌ದ್ ಲಕ್ಷ್ಯಲಿಜ್ಜಂದಿನಿಲೆಕ್ಲೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತೊಂದು ಲಕ್ಷ್ಯ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊರ್ದು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ದಾಖಲಿಸಯಿನಾರ್. ಆರ್ ತನ್ನ ಈ ಉಮೇದ್‌ನ್ ಅರ್ನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆಡ್ ಮಸ್ತ್ ಒರಿಪಾವೊಂದೆರ್. ಪ್ರಸಂಗೊಲೆಡ್ ಛಂದೋವಿವಿಧತೆಗ್‌ಲಾ ಅವಕಾಸ ಕೊರ್ತೆರ್. ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥ, ವರ್ಣನೆ, ಗರ್ಭಕವಿತ್ವ, ಶಬ್ದಶಿಲ್ಪ, ಗೂಢಚಿತ್ರ, ಯಮಕಾದಿ ಅಲಂಕಾರ, ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣೊಲೆನ್ ಬಾರೀ ಶ್ರದ್ಧೆಡ್ ಗಲಸೊಂದೆರ್. 'ಕಟೀಲು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ' ಪ್ರಸಂಗೊಡು ಬರ್ಪಿನ ಈ ತಿರ್ತ್‌ದ ಪದ್ಯ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರೊದ ಒಂಜಿ ಅಂಗವಾಯಿನ ವೃತ್ತನುಪ್ರಾಸೊಗು ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುದ ಉದಾರ್ಮೆ ಆದುಂಡು.

ಮಾತೆ ಸುರನುತೆ ಹರಿಪ್ರೀತೆ ವಿಖ್ಯಾತೆಜಗ
ದಾತೆ ನಗಜಾತೆ ತವಜಾತೆಯೆಂದಾತುರದೊ ।
ಳೋತು ಪೊರೆಯಾತಕೀ ಕಾತರದ ಯಾತನೆ? ಪ್ರಣೀತ ಮನದಿ ತನುಜೆಯಂ ।
ಘಾತಿಸದಿರಷ್ಟು ಪಳವಾತಿನಾವ್ರಾತಗಳ್ ।
ನೀತಿಯೆನ್ನುವ ಗುಣಾತೀತ ಜಲಜಾತ ಸಂ ॥

ಗೂಢಚಿತ್ರಾ ತೋಜಿಪಾವುನ ಪದ್ಯೊಲೆಗ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಅರೆನ 'ಬಿರ್ದ್‌ದ ಬೈರವೆರ್' ಪ್ರಸಂಗೊಡು ಇಂಚ ಉಂಡು.

॥ ಕಾಂಬೋಧಿ ಝಂಪೆ ॥

ಕರುಣದಿಂ ಹರಕಾವನರಿ ಮಥನದಳವಿಯೊಳು ।

ವರ ವಿಜಯಸಿರಿಯೊಳಿವಳೆಮಗೆ ॥

ಕುರಿಯವನ ಬಲಿಗೊಂಬೆ ಸೇಡಿನೆದೆಗುರಿವೆತ್ತ ।

ಗರಳದಿಂ ದೆಸೆಗೆಸೆದು ಬಾಡಂ ॥1॥

ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ ಪಾದೊಲೆನ ಸುರುತ್ತ ಅಂಚೆನೇ ಅಕೇರಿದ ಅಚ್ಚರೊಲೆನ್ ಒಟ್ಟುಗು ಮಲ್ತ್ಂಡ 'ಕಳುವಗೆ ಕುತ್ತಗಡಂ' ಪನ್ಪಿ ಗೂಢ ಚಿತ್ರೊನು ನಮ ತೂವೊಲಿ.

ಶ್ಲೇಷಾಲಂಕಾರೊಗು ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ ಅರೆನ 'ರಾಜಮುದ್ರಿಕಾ' ಪ್ರಸಂಗೊಡು ಇಂಚ ಉಂಡು.

॥ ಕಾಂಬೋಧಿ ಝಂಪೆ ॥

ಹರಪುಷ್ಪ ಸುರಪಾಗ್ನಿಸಾಂತ ವರುಣರ್ ಗಣಾ ।

ಕ್ಷರದಿ ನಿಂದಮೃತದ ಕ್ಷಯದಾ ॥

ವರದ ಸೆಲೆಯೊಟ್ಟಿ ಪದದಾದ್ಯಂತದಕ್ಕರದ ।

ಪರಕೆಯಾಂತವನದೀ ಕೃತಿಯು ॥1॥

ಶಿವೆ, ಇಂದ್ರೆ, ಅಗ್ನಿ ವರುಣಾದಿಲೆರ್ದ್ ಪೂಜಕವಾಯಿನ ಅಮೃತಾಕ್ಷಯ ವರದ ಸೆಲೆರ್ದ್ ಕೂಡುದಿ ಪರಮ ಪದಟ್ಟ್ ಇತ್ತೊಂದು ಆದಿ, ಅಂತ್ಯ, ಅಚ್ಚರಲಾ (ಕೂಟಸ್ಥೋಕ್ಷರ ಉಚ್ಯತೇ – ಭಗವದ್ಗೀತೆ) ಆದ್ ನಾನಾ ನಮೂನೆದ ಪರಕೆಲೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ಪಿಂಚಿ ಆ ಭಗವಂತನ ಕೃತಿ ಉಂದು ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ವಿನಮ್ರ ಭಾವ ಮುಲ್ಪ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಶಿಮಂತೂರುದಾರೆನ 'ಸೊರ್ಕುದ ಸಿರಿಗಿಂಡೆ' ಪನ್ಪಿ ತುಳು ಕತೆ ಆಧಾರಿತವಾಯಿನ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸಂಗೊದ ಪದ್ಯವೊಂಜಿ ಉಂದೇ ರೀತಿದ ಗೂಢಚಿತ್ರೊನು ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ನಾಕಾರಾಮ ಪದಾದಿ ಲಾಯಕ್ಷೀಣಗಳಂತ್ಯ ।

ದೇಕಾಕ್ಷರಗಳ ಜೋಡಿಸಲು ॥

ಸಾಕಾರವಹ ನಾಮದವಕತೃ ನಿಜಮಾತೆ ।

ಯಾಕೆ ಶೇಷಾಕ್ಷರಾಂಕಿತೆಯೂ ॥1॥

ಈ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪದ್ಯ ಗೂಢಚಿತ್ರೊಗು ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಉದಾರ್ಮೆ ಆದುಂಡು.

ನಾಕ, ರಾಮ, ಪದಾದಿ (ನಾ, ರಾ) ಬೊಕ್ಕ ಲಾಯ, ಕ್ಷಿಣ ಲೆಕಂತಿ (ಯ, ಣ) ದೇಕಾಚ್ಚರೊಲೆನ್ ಸೇರ್‌ಸಾಂಡ ನಾರಾಯಣ ಪನ್ಪಿ ಪದ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಆರೇ

ಕೃತಿಕಾರೆ. ನಿಜಮಾತೆಯಾಕೆ 'ಶೇಷಾಕ್ಷರಾಂಕಿತೆಯು' ಒರಿನ ಅಚ್ಚರೊಲೆರ್ದ್ ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ಪನ್ಪಿ ಅರೆನ ಅಪ್ಪೆನ ಪುದರ್ ಅಲ್ಪ ಸಾಕಾರ ಆಪುಂಡು.

ಶಿಮಂತೂರೆರ್ ಗರ್ಭಕವಿತ್ವೊನು ಬಾರಿ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಸಾಕಾರ ಮಲ್ತೊಂದೆರ್. ಅರೆನ ಮಾತಾ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆಡ್ಲಾ ಇಂಚಿನ ಛಂದೋ ಚಾತುರ್ಯ ಉಂಡು. ಅಯಿಟ್ಲಾ 'ದೀಕ್ಷಾ ಕಂಕಣ' ಪ್ರಸಂಗ ಗರ್ಭ ಕವಿತ್ವದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆನೇ ಆದುಂಡು. ಗೀತಿಕೆ, ಮದನವತಿ, ಎತ್ತುಗೀತಿ, ವಾರ್ಧಕ-ಉದ್ದಂಡ ಷಟ್ಪದಿ, ಪಿರಿಯಕ್ಕರ, ದೊರೆಯಕ್ಕರ, ಉಂದೆನ್ ಮಾತೆನ್ಲಾ ಗಳಸೊಂದು ಭಾಗವತೆರೆಗ್ ಮಾತಾ ತಾಳ, ಲಯೊಟ್ಲ ಪದ್ಯ ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಮಾಧುರ್ಯಬರಿತವಾದ್ ಅಂಚೆನೇ ಸರಳವಾದ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಝುಂಪೆ ತಾಳೊದ ಪದ್ಯೊಲು ಅಂಸಲಯೊಟ್ಟು ಬಾರಿ ಸುಲಲಿತವಾದ್ ಮೂಡ್ದು ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಕಾರಿಕಾಂಶ ಷಟ್ಪದಿ

ದೊರೆಗೆಂದ ಸಚಿವನು ತರಳರ್ಗೆ ಪರಿಣಯ ।
ಭರದಿಂದ ಮಾಳ್ಪುದು ಮತಿವಂತ ರೈತನ ।
ತೆರನಂತೆ, ತಳುವಿನ ಹಸಿವೂಟವೆರಡತು ಪರಿಣಾಮವಿರಹಿನಲು ॥
ವರಮಂತ್ರಿ ತವ ಸುತೆ ರಾಮಂಗೆ, ಕಾಟಗೆ ।
ತರಳಾಕ್ಷಿ ಗಿರಿಜೆಯ ತರಿಸುತ್ತ ಪರಿಣಯ ।
ನೆರವೇರಿಸೆಂದನು ಸಿದ್ಧೇಶ ಮುನಿವರ ನೃಪ ಮಂತ್ರಿಯರನೊಲಿಸಿ ॥1॥

ಗೀತಿಕೆ

ನಾರಿಯನ್ನಪ್ಪಿ ತೋಳಿಂದ ।
.... ತಾನೇರುತ್ತ ನಡೆದ ಗೋವಿಂದ ॥
.... ಸೋತು ಸೋಲುಂಡು ।
.... ಪೋಯ್ದೂರಿಂಗೆ ಬೆದರಿದಾದಂಡು ॥

ಮದನವತಿ – ಸುರುಟಿ ರೂಪಕ

ತಾಳಿದೆ ನಾದಿನ ನಿನಗೆ ನೃ । ಪಾಲ ಸುತನ ಬಗೆಗೆ ।
ಈ ಲೋಕದೊಳವನಿಲ್ಲದ । ಬಾಳದು ಗೋಳೆನಗೆ
ತೋಳಗೆ ಬಲಿಯಹ ಮೊದಲಿಗೆ । ಬಾಳನೆ ನಾ ತೊರೆವೆ ।
ಪೇಳಾ ಪ್ರಿಯಾಕರನೆಲ್ಲಿಹ । ಗೋಳಾಡಿಸೆ ತರವೆ ॥1॥

ಪಿರಿಯಕ್ಕರ ರೂಪಕ
ಹೊನ್ನ ಹರಿ ಪೀಠದಲಿ ಬಾಲಾರ್ಕನ ಕಾಂತಿ ।
ಯನ್ನಾಂತ ತರಳ ಭೂಪನ ಮೋರೆಯು ॥
ಕರ್ನಾಟದುದಯ ಬಾಲಾದಿತ್ಯ ಉಷೆಯ ಕೆಂ ।
ಬಣ್ಣವಾರತಿಯ ಕೆಂಪಿನ ಕಾಂತಿಯು ॥
ಮುನ್ನೀರದೆ ಮೇರೆ ವಿಜಯನಗರ ರಾಜ್ಯ ।
ಕ್ಕೆನ್ನಿಸಿ ಹರಿಹರೇಶ್ವರನ ಬಾಳು ।
ಕನ್ನಡ ನೆಲಕಿನ್ನು ಬೆಳಗಾಯ್ತು ಪ್ರಭೆ ಬೀರಿ ।
ಪೂರ್ಣ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಯ್ತೆನ್ನುತ ॥
ಬೆಳಗೀರೆ । ಶೋಭಾನೆ ॥1॥

ಛಂದೋರೂಪೊಲೆನ್ ಗಳಸೊಂದು ಸಮ್ಮಾನ ಪತ್ರೊಲೆನ್‌ಲಾ ಆರ್ ಬಾರೀ ಖುಸಿ, ಸಂಭ್ರಮೊಡೇ ಬರೆಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಷಟ್ಪದಿ, ಕಂದ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಛಂದೋರೂಪೊಲೆನ್ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲಾ ಸಮ್ಮಾನ ಪತ್ರೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಸಮ್ಮಾನಿತೆರೆನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇಸೇಸ, ಸಮ್ಮಾನ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆನ ಪುದರ್, ಊರು ಬೊಕ್ಕ ಬಾಕಿ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಪೂರಾ ಗುಣಬರಿತವಾದ್, ನಿಗೂಢವಾದ್ ಶ್ಲೇಷೆಲೆನ್ ದೀವೊಂದು ರಚನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಗರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಾಗವತೆರ್, ದಾಮೋದರ ಮಂಡೆಚ್ಚೆರ್, ಕೋಳ್ಯೂರು ರಾಮಚಂದ್ರ ಭಟ್, ಶೇಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ರ್, ಕುಂಬ್ಳೆ ಸುಂದರರಾವ್, ಮಿಜಾರು ಅಣ್ಣಪ್ಪ, ಸುರತ್ಕಲ್ ಸುಬ್ಬರಾಯೆರ್, ಅಳಿಕೆ ರಾಮಯ್ಯ ರೈಕುಲು, ಸೂರಿಕುಮೇರು ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ರ್, ಬಲಿಪ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತೆರ್, ಮಲ್ಪೆ ರಾಮದಾಸ ಸಾಮಗೆರ್ ಇಂಚ ಯಕ್ಷಲೋಕದ ದಿಗ್ಗಜೆರ್ನ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಸಮ್ಮಾನೊ ಪತ್ರೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಸದ್ಯೊಗು ತಿಕ್ಕುನ ಒಂಜಿ ಮಾದರಿ ಮೂಲುಂಡು. ಉಂದು ಕೋಳ್ಯೂರು ರಾಮಚಂದ್ರ ಭಟ್ರೆಗ್ ಬರೆಯಿನ ಸಮ್ಮಾನ ಪತ್ರ. ಉಂದು ತಾರಾನಾಥ ವರ್ಕಾಡಿಯೆರ್ನ 'ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ' ಕೃತಿಟ್ಟ್ ದಾಖಲಾತ್‌ಂಡ್.

ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿ

ಕೋಮಲೆ, ನಳಿನಗಾತ್ರೆ, ಯೂಪನಿಭ ರುರುನಯನೆ ।
ರಾಮಕ ಸುಮನಲಲಿತೆ ಚಂದ್ರಭದ್ರಸುವದನೆ ।
ರಾಮಿಲವಿಯಚ್ಚರ, ಗಿರಿಜೆ ವಾಣಿ ಗೆಲ್ಸಿರಿಯ ಶುಭದ ವೈಭವದೊಳೆಸೆದ ।
ವಾಮೇಭಗಮನೆ, ಸೋಲಿಸಿದೆ ಕವಿಕಲ್ಪನೆಯ ।
ಆ ಮನೋಹರ ಜೀವಚಿತ್ರದೈಸಿರಿಯ ನಿಜ –
ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂ ಕಲಾಸಿದ್ಧಯತಿ, ರಸಸರಸಿಶ್ರೀಶೋಭೆ ಪದ್ಮಾವತೀ ॥1॥
ಜರೆಯಳಿಯಪಾಡಿ, ಪದಕೋರದೇರಕ್ಕರದೆ ।

ಪರಸುತಿದೆ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಯ ರಸಿಕತತಿತುಂಬಿ
ಮಿರುಪ ಸೌರಭಮಧುರ ವಾಣಿವೇಣೀಸ್ಥಿ ತಸದಾಹಸಿತ ಮಂದಾರವ ।
ಪರಿಕಿಸಲ್ 'ನಾಡೆ ರಾಮ' ನ ಪೂರ್ವ, 'ನ್ಯಾಯ – ಗುಣ' ।
ವರಪದಂಗಳ ಪರಾಕ್ಷರಕೆ ಸಂದಭಿಧಾನಿ ।
ನಿರತಾಭಿಮಾನಿ, ಗುಣಿತವಕಲಾತಪದ ಸಿದ್ಧಿಯನು ಬಣ್ಣಿಸಿದನೊಲಿದು ॥2॥
ಕನಸು ಕವಿಕಲ್ಪನೆಯೊಳೆಣಿಸಿ ರೂಪಿಸಿದ ಚೆ – ।
ಲ್ವಿನ ಸತಿಗೆ ಜೀವಕಳೆದುಂಬಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ।
ಕುಣಿಸಿ, ರಸಿಕರ ಮಣಿಸಿ, ಗಾನಾಂಬರಹ ಚಪಲಯಕ್ಷಕನ್ನಿಕೆಯೆನಿಸುತ ॥
ಕ್ಷಣದಿ ಜನಘನಹೃದಯ ಹಣಿಸಿ, ರಸಮಣಿವರ್ಷ – ।
ಮೆನೆ ಬಸಿವ ಪೂರದೊಳೆ ರಸದಿಂಗಡಲೊಳಾಳ್ದೆ ।
ಜನಸಮಷ್ಟಿಯ, ರಸಕಲಾತಪಸ್ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಂದ ॥3॥
ಕಂದ –
"ಆರೋಗ್ಯ, ಭೋಗ, ಭಾಗ್ಯ – ಶ್ರೀ ರಕ್ಷೆಯ ಕರದಿ ತಡಹುತು ಡಿಲಾಶ್ರಯದೊಳ್॥
ಶಾರದೆ ಪೊರೆಗೆ"ಂಡೊಲವಿಂ । ಗೌರವಿಸಿ ಮಣಿವೆವು ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಯ ಪೌರಣ ।

ಈ ಸಂಮಾನ ಪತ್ರೊದ ಸುರೂತ್ತ ವಾರ್ಧಕ ಪದ್ಯೊದ ಸುರೂತ್ತ ನಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ ಇಪ್ಪುನ ಐನ್ ಮಾತ್ರಾಗಣಕ್ಲೆನ ಸುರೂತ್ತ ಅಚ್ಚರೊನು ಜೋಡಣೆ ಮಲ್ಪುನಗ 'ಕೋಳಿಯೂರು ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾಯರಿಗೆ ಶುಭವಾಗಲಿ' ಪನ್ಪಿನ ವಾಕ್ಯ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ರಡ್ಡನೇ ಪದ್ಯೊಡು ಅಕೇರಿಗ್ ನಾರಾಯಣ ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ದಾರ್ ಈ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಮುಡೆದೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಸಂಮಾನ ಪತ್ರೊದ ಪದ್ಯೊಲು ಕೋಳ್ಯೂರು ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾಯೆರ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರೊದ ಮುಖಾಂತ್ರ ಯಕ್ಷರಂಗೊಡು ಬೊಲ್ಪುಗು ಬತ್ತಿನತ್ತಂದೆ ಅರೆನ ಸಾಧನೆದ ತಾದಿನ್ಲಾ ತೋಜಿಪಾವುಂಡು. ಅಕೇರಿಗ್ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿದ ಜನಕ್ಲೆನ ಪಿರ್ತಿ, ಅಭಿಮಾನೊಲು ಸೇರಿಗೆಯಾದ್ ಈ ಸಂಮಾನ ನಡಪಾಯಿಲೆಕ ಆಂಡ್ ಪನ್ಪಿ ವಿವರಣೆ ಉಂಡು.

ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರೊನು ಏಪೊಗ್ಲಾ ತನ್ನ ಜೀವೊದ ಉಸುಲು ಪಂಡ್‌ದೇ ಎನ್ನಿನ ಆರ್ ಅಯಿಟ್ಟೇ ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಪಚ್ಚೆ ಸಿರಿನ್, ಸುಖ, ಸಂಭ್ರಮೊನು ತೂಯಿನಾರ್. ಅರೆಗ್ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಮಿತ್ತ್ ಏತ್ ಅಂಗಲಾಪು, ಮೋಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ನ ಅರೆನ ಒವ್ವೆ ಭಾಷಣ ಸುರುವಾವೊಂದು ಇತ್ತಿನೆ ಛಂದೋಗ್ರಂಥೊಲೆನ, ವ್ಯಾಕರಣೊಲೆನ ಸಾಲ್‌ಲೆಡ್ದ್ ಇಂಚ ಛಂದಸ್ಸ್ ಬೊಕ್ಕ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಕಳೊಟು ಆರ್ ಬೆಂದಿನ ಬೆನ್ನಿ ಬಾರಿ ಮಹತ್ತರದ. ಇಂಚ ಬಾಸೆ, ಬೊಕ್ಕ ಕಲೆತ್ತ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರಿನ ಪೆರ್ಮೆದ ತುಳುವೆ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್.

ಯಕ್ಷಪಾಣಿನ ಯಕ್ಷಲೋಕ

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಬಹುರೂಪಿ ಪ್ರತಿಭೆದ ಸಾಕಾರರೂಪೊನು ತೆರಿಯೊನಿಯರೆ ನಂಕ್ ಅರೆನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲು ದಾಖಲೆಲು. ಸುಮಾರ್ 18 ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಅವು ಪೂರಲಾ ತಾಳಮದ್ದಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮೇಳೊಲೆಡ್ ಪತ್ತಾಜಿ ವರ್ಷೊಡ್ದಿಂಚಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಪಡೆವೊಂದು ಜನೊಕ್ಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಪುಗಾರ್ತೆದ ತಾನಮಾನ ಪಡೆದ್‌ಂಡ್.

ಮೆರೆನ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲು ಪೊರ್ಲ ಕಾವ್ಯದ ಒಟ್ಟುಗು ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಖರತೆಲಾ ಉಂಡಾಯಿನವು. ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಬಂಧೊಡು ಒಂಜಿ ಚೂರುಲಾ ಸಡಿಲ ಪನ್ಪಿನವು ಮೂಲು ತೋಜಂದ್.

ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡೇ ಮೆರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಓದೊಂದಿತ್ತಿನ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಗಮಕ ವಾಚನ ಅರೆನ ಕೆಬಿಕ್ಕ್ ಬೂರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಎಲ್ಲಿಡೇ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ದೊಡ್ಡಬೆಲೆ ನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿಲೆನ ಸಟೀಕಾ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಕೇಶಿರಾಜನ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ, ಹೇಮರಾಜನ ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ಲಾ ಓದುದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದೇ ಅರೆನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯೊಗು ಮೂಲ ಆಂಡ್. ಎಲ್ಲಿಡೇ ತಿಕ್ಕಿನ ಈ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ ಪೊಲಬು ಬೊಕ್ಕ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಲೆಯಾದ್ ಮೆರೆವೊಂದಿತ್ತಿ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಪ್ರಭಾವಲಾ ಅರೆನ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯೊದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತೆ ಆದ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಯಿಟ್ಟೇ ದುಂಬು ಪೋವರೆ ತಾದಿ ತೋಜಿಂಡ್. ಶಿಮಂತೂರು ಆಜಿನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡಿಪ್ಪುನಗನೇ 'ಪದ್ಮಾವತಿ ಪರಿಣಯ' ಬೊಕ್ಕ 'ಸಂವರ್ತ ಪ್ರತಾಪ' ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯದ ಬಾಲೆದ ಈ ಕಾವ್ಯಕಟ್ಟುನ ಕುಶಲತೆನ್ ತೂದು, ಅವೆನ್ ಓದುದು ಮೆಚ್ಚೊಂದಿನ ಅರೆಗ್ ಕನ್ನಡ ಪಾಠ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ಶ್ರೀ ಸದಾಶಿವ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಅರೆನ್ ಕಟೀಲ್ದ ಹಿರಿಯಾಯೆಯಿನ ದಿ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಅಸ್ರಣ್ಣೆರೆನ(ಮಲ್ಲ ಅಸ್ರಣ್ಣೆರ್) ಕೈತಡೆ ಲೆತೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಅವುಲು 'ಕಟೀಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ'ದ ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಪುಟ್ಟಾಯೆರ್. ಆತೇ ಅತ್ತಂದೆ ಬಾಲೆನ್ ತನ್ನೆದುರುಗೇ ಕುಲ್ಲಾವೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕತೆನ್ ಪಂಡೊಂದು ಆ ಬಾಲೆಡನೇ ಬರೆಪಾಯೆರ್. ಇಂಚ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಪದಿಮೂಜನೇ ವರ್ಸೊದ ಪ್ರಾಯೊಡು 'ಕಟೀಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ' ಪ್ರಸಂಗ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಂಡ್. ದುಂಬುಗು ಉಂದುವೇ ಕೃತಿ ಬಾಕಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆಲೆನ ಪುಟ್ಟುಗು ಕಾರಣ ಆಂಡ್. ವಿದ್ವಾನ್ ಕೊರ್ಗಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊಗು ಅರ್ಥ ಬರೆಯಿನ ಸಂವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕೃತಿ ಕಟೀಲು

ಪ್ರಜ್ಞಾದೀಪ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನೊದ ಮುಖಾಂತ್ರ ಪ್ರಕಟ ಆತ್‌ಂಡ್. ಈ ಕೃತಿಕ್ಕ್ ಅಭಿನವ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಬೊಟ್ಟಿಕೆರೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಪೂಂಜೆರ್ ಬರೆಯಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಲೆನ್ ಸೇರ್ಸಾದ್ ಅಜೆಕಾರು ಕಲಾಭಿಮಾನಿ ಬಳಗ ಮೊಕುಲು 2022 ಇಸವಿಡ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಶ್ರೀ ಕಟೀಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆಡ್ದ್ ಅಜತ್ತ್‌ದ್ ದೆತ್ತಿನ ಭಾಗವಾದ್ 'ಜಾಬಾಲಿ ನಂದಿನಿ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್‌ಡ್ ಹವ್ಯಾಸಿ ಬಳಗ (ರಿ) ಕದ್ರಿ ಮೊಕುಲು 2000ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಪ್ರಕಟ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಈ ಎಲ್ಯ ಕೃತಿ ತಾಳಮದ್ದಳೆಯಾದ್ ಎಚ್ಚಿಗೆ ಜನೊಕ್ಲೆನ ಮನ ಗೆಂದ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಶಿಮಂತೂರು 10ನೇ ಕ್ಲಾಸ್‌ಡಿಪ್ಪುನಗನೇ 'ಗೋವಾ ದುರಂತ' ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಸಂಗೊನು ಬರೆತೆರ್. ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಲೊಡು 'ಕೃಷಿ ವಿಜಯ', 'ಪಂಜುರ್ಲಿ ಸಂಧಾನ', 'ಕಂಡದ ಪುಣಿತ ಕಾಳಗ' ಪನ್ಪಿ ಮೂಜಿ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಅಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಸ್ಟ್ರು ಆದಿಪ್ಪುನ ಕಾಲೊಡು 'ರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹ', 'ಸಾಮ್ರಾಟ ಅಶೋಕ' ಪನ್ಪಿ ರಡ್ಡ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ್ಲಾ, 'ಮಾಗಧ ವಧೆ' ಪನ್ಪಿ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಪ್ರಸಂಗೊನ್ಲಾ ಬರೆತ್ತೆರ್. ಅಯಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೇಳೊಗಾದ್ ಮೇರ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿಂಚಿ 'ಬಿರ್ದ್‌ದ ಭೈರವೆರ್', 'ಸೊರ್ಕುದ ಸಿರಿಗಿಂಡೆ', 'ಬೆಂಗ್‌ದ ಬಾಲೆನಾಗೆ', 'ರಾಜಮುದ್ರಿಕಾ', 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯ', ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಭಾರೀ ಪುದರ್, ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆದ್ ಮೆರೆವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ' ಮೆರೆನ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪ್ರಸಂಗೊ. ಪೆರ್ಡೂರು ಮೇಳೊಗಾದ್ ಕೀರ್ತಿಶೇಷ ಸಿದ್ಧಕಟ್ಟೆ ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಶೆಟ್ರೆನ ಪಿರ್ತಿದ ಒತ್ತಾಯೊಗಾದ್ ಬರೆತಿನ ಪ್ರಸಂಗೊ 'ದೀಕ್ಷಾ ಕಂಕಣ'. ಆರ್ ತನ್ನ ಛಂದೋ ವೈವಿಧ್ಯತೆದ ಗೇನೊ ಸಾರೊನು ಪೂರಾ ಮುಡೆದ್ ಬರೆತಿನ ಪೊಸ ರೀತಿದ ಪ್ರಸಂಗೊ ಉಂದು. ಅರೆನ ಅಕೇರಿದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊಲಾ ಅಂದ್. ಐನೂದು ಪದ್ಯೊಲಿಪ್ಪುನ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊ ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಅಧ್ಯಯೊನದ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಮಹತ್ತರವಾಯಿನ ಕೃತಿಯಾದುಂಡು. ಶಿಮಂತೂರುದಾರ್ ಈ ಮಾತಾ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕೃತಿಕ್ಕುಲೆಡ್ ಇತ್ತೆ ಎಚ್ಚದ ಕೃತಿಕ್ಕುಲು ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಿಜ್ಜಿ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆತ್ತ ಪೆರ್ಮೆನ್ ಪನ್ಪಿ ಕಂದ ಪದ್ಯೊದ ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥೊಡು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪುದರ್ ಪೋಯಿ ಭಾಗವತೆರಾಯಿನ ಅಗರಿ (ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಾಗವತೆರ್), ಬಲಿಪ (ಹಿರಿಯ ನಾರಾಯಣ ಭಾಗವತೆರ್), ದಾಮೋದರ ಮಂಡೆಚ್ಚ (ಮಂಡೆಚ್ಚ ಭಾಗವತೆರ್), ಶೇಷಗಿರಿ (ಬಡಗ್‌ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾಗವತೆರ್), ಶೇಣಿ (ಶೇಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್) ಪನ್ಪಿ ಐನ್ ಜನೊಕ್ಲೆನ್ ಆರ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದಿನ ಅರೆನ ಪದ್ಯೊ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಸರಸತಿಗಿದು ಮುಕುಟದಗರಿ ।
ಸರಸಾಬ್ಧಿ ಶ್ರೇಣಿ ಮಥನ ಬಲಿಪನಗಸ್ತ್ಯಂ ॥
ಸುರ ಸೌರಭ ದಾಮೇದರ ।
ಶಿರೋನ್ನತದ ಕಲೆಯ ಶೇಷಗಿರಿ ಮೇರುನಗಂ ॥1॥

ಯಕ್ಷಗಾನೊಗು ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಗೇನೊಸೃಷ್ಟಿ, ಗೇನೊವೃದ್ಧಿ, ಗೇನೊ ಕ್ರೋಢೀಕರಣೊ, ಗೇನೊ ಪರವುಡಾವುನ ಇಂಚಿತ್ತಿ ಮಸ್ತ್ ಆಯಾಮೊ ಉಲ್ಲ. ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಮುಖಾಂತ್ರ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇಂಚ ಪತ್ತ್ ದಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಲಾ ಜನಮಾನಿಲೆಗ್ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯವುಂಡು. ಉಂದು ಮೇಲ್‌ಡ್ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾಕ ತಾಗದಿನ ಮರ್ದ್‌ದ ಮಾತ್ರೆಲೆನಲೆಕ ಸುಲಭೊಡು ನಂಕ್ ದಕ್ಕುನತ್ತಂದೆ ಅಯಿತ್ತ ಪರಿಣಾಮಲಾ ಎಡ್ಡೆನೇ ಆದಿಪ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪಿ ಉದ್ದೇಶಲಾ ಅರೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜನಮಾನಿಲೆಗಾದ್ ಇದ್ಯೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಸರಕಾರ ಕೈಕ್ ದೆತೊನ್ನ ಸುದಾರಣೆದ ಯೋಜನೆಲೆಡ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಕ್ಕ್ ಬೆರಿಸಾಯ, ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರ್ಪುನೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗೆ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲಾವಿದೆರ್ನ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ಲಾ ಉಂದು ಸಕಾಯ ಆಪುಂಡು. ಇಂಚ ಯಕ್ಷಗಾನ ನಾಡೊರ್ಮೆ ಮೆರೆವೊಡು ಪನ್ಪಿ ಅಂಗಲಾಪುಲಾ ಆರೆನವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಆರ್ ಬರೆಯಿನ ಪ್ರಸಂಗೊನೇ 'ಗೋವಾ ದುರಂತ'. ಜನೊಕ್ಲೆಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆದ ಇಚಾರೊಲೆನ್ ಮೈಮನಸ್ಸ್ ದಿಂಜಾವುನ 'ಗೋವಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ'ದ ಇಸಯ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊಡುಂಡು. ಸಾವಂತವಾಡಿದ ಗಡಿದ್ ಗೋವಾದ ಉಲಾಯಿ ಪೊಗ್ಗಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಲೆನ ಪೊರುಂಬಾಟ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊಡು ದಾಖಲಾತ್‌ಂಡ್.

'ಬಿರ್ದ್‌ದ ಭೈರವೆರ್' ಅಧರ್ಮದ ಎದುರು ಉಂತುದು ಪೊರುಂಬಾಟ ಮಲ್ಪುನ ತುಳುನಾಡ್ದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥೆ. ಭೈರವರಸೆನ ಅನ್ಯಾಯೊ, ತಿರುಮಲಾದೇವಿನ ಪೊರುಂಬಾಟದ ತಂಕೊ ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಬರೆಯರೆ ಮೂಲೊ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸೆರೆನ್ ಪೊರುಂಬಾಟೊಡು ಸೋಪಾಯಿನ ತಿರುಮಲರಾಣಿ ಕುಡ್ಲದ ಅರಮನೆಡ್ ಕಾಮರಸ ಬಂಗರಸನೊಟ್ಟಿಗೆ ನಡಪಾಯಿನ ಪಾತೆರಕತೆ, ವೇಣೂರ್ದ ಗುಮ್ಮಡ ದೇವೆರೆನ ಮೂರ್ತಿದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಇಪ್ಪುನ ವಿವರೊಲು ಅತ್ತಂದೆ ವೀರೋಚಿತ ಗುಣಸ್ವಭಾವದ ಮಾನಿಲ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯ್ಕ, ಚಿಕ್ಕ ನಾಯ್ಕ ಇಂಚ ತುಳುನಾಡ್ದ ಕರಿನ ವೈಭೋಗದ ಗತ್ತ್, ಘನಸ್ಥಿಕೆನ್ ತೆರಿಪಾವುನಂಚಿನ ಪ್ರಸಂಗ.

'ರಾಜ ಮುದ್ರಿಕಾ'ಲ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಇಷ್ಟ ಆದ್ ಪುಗಾರ್ತೆ ಪಡೆಯಿನ ಪ್ರಸಂಗ. ಸೂರ್ಯಸೇನ ಬೊಕ್ಕ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮೊಕ್ಲೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಕಣನೀರ್ದ ಕತೆ

ಉಂದು ಆದುಂಡು. 'ಸೊರ್ಕುದ ಸಿರಿಗಿಂಡೆ' ಒಂಜಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಸಂಗ. ಸಿರಿಗಿಂಡೆ ಪಾತ್ರೊದ ಮುಖಾಂತ್ರ ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣನ ಹಂಕಾರ, ದುರಾಸೆ ಒಂಜಿ ಪುಡೆಟ್ಟಾಂಡ, ನನೊಂಜಿ ಪುಡೆಟ್ಟ್ ತನ್ನುಲೆನ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಲೆನ್ ಪೂರ್ಯೆಸೊನಿಯರೆ ಸಲಾದ್ ಅಲೆನ್ ಎಂಚ ಬಲೆಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆವೊನ್ವೆರ್ ಪನ್ಪಿನ ಕತೆ ಉಂಡು. ಅರಸೆರೆನ ಕಾಮಾಸಕ್ತಿಲು, ಅಖೇರಿಗ್ಲಾ ಅನ್ಯಾಯ ಸೋತು ತರೆತಗ್ಗಾದ್ ನ್ಯಾಯೊಗು ಗೆಲ್ಮೆ ಬೊಡ್ಯಾಂದಿ ದುರಭ್ಯಾಸೊಲು, ಮಿತಿದಾಂತಿ ಆಸೆಲು ಎಂಚ ನಮನ್ ಅಡ್ಡ ತಾದಿಗ್ ಒಯಿತ್ತೊಂದು ಅಂತ್ಯೊದಡೆಗ್ ನಮನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊಡು ತೆರಿಪಾದೆರ್.

'ದೀಕ್ಷಾಕಂಕಣ' ಶೆಟ್ರ್ ಬರೆಯಿನ ಅಕೇರಿದ ಪ್ರಸಂಗ. ಆರೇ ಪಂಡೊಂಡಿಲೆಕ "ಛಂದೋಬದ್ಧ ಕಬಿತೆ ರಚನೆ ಮಲ್ಪುನ ಪಂಡ್‌ದಾಂಡ ವನಸ್, ತೆನಸ್, ನಿದ್ರೆ ಒವುಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ." ಅಂಚಾದೇ ಅರೆನ ಈ ಛಂದೋಪಿರ್ತಿ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊಡು ದಿಂಜಿದ್ ಉರ್ಕರುಂಡು. 'ದೀಕ್ಷಾಕಂಕಣ' ಒಂಜಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕತೆ. ಹಕ್ಕಬುಕ್ಕೆರ್ ಹಂಪಿಡ್ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ತಾಪನೆ ಮಲ್ಪುನೆಕ್ಕ್ ದುಂಬೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಪಂಚಾಂಗೊನು ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರಿನ ಕಡುಗಲಿ ಕುಮಾರರಾಮನ ಕತೆ. ಕಮ್ಮಟದುರ್ಗದ ಕಂಪಿಲ ರಾಜರ್ದ್ ಕಥೆ ಸುರುವಾದ್, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯೆರ್ ಹಕ್ಕಬುಕ್ಕೆರೆಡ್ ಹಿರಿಯಾಯೆ ಆಯಿನ ಹಕ್ಕ್‌ಗ್ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟುನಡೆಗ್ ಮುಗಿತಲ ಆಪುಂಡು. ದೆಹಲಿದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್‌ನ ರಾಜ್ಯಾಕ್ರಮಣದ ಸನ್ನಿವೇಶಲಾ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು.

'ದೀಕ್ಷಾ ಕಂಕಣ' ಪ್ರಸಂಗ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಭಾರಿ ಮಹತ್ವೊದ ಪ್ರಸಂಗೊ. ಅಂಚಿಗ್ ಸಂದ್ ಪೋದುಪ್ಪುನ ಕನ್ನಡದನೇ ಆಯಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಛಂದೋಬಂಧೊದ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಈ ಪ್ರಸಂಗೊಗ್ ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಥವಾದ್ ಬರೆತೆರ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಯೋಗೊಡು ಈ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಗಳಸ್‌ನಗ ಭಾಗವತೆರ್ ಈ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ರಂಗಪ್ರಯೋಗೊಡು ಎಂಚ ಮಲ್ತೊನೊಡು ಪನ್ಪುನೆಕ್ಕ್ ಸಲಾದ್ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುಧಿ' ಕೃತಿನ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನ ಎಡ್ಡೆ ಪನ್ಪಿ ಪಾತೆರೊನು ಅರೆನ ಪ್ರಸಂಗೊದ ಸುರೂಟ್ಟೇ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಪನ್ತೆರ್.

ಆರೇ ಅರೆನ ಪ್ರಸಂಗೊಡು ಗುರ್ತ ಮಲ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಪದ್ಯೊದ ಉದಾರ್ಮೆ.

ಮಧು ಮಾಧವಿ ನರ್ತನ ತಾಳ

ಲಾಲಿಸು ಭೂಮಿ ಪಾಲ ನಮಾಮಿ ।
ಖೂಳನು ನೇಮಿ ಪಾಳೆಯ ನೆರಹಿ ।
ಸೋಲಿಸಿ ನಮ್ಮ ನೀ ಮಹಿಯನ್ನು ತೊಗ್ಲಕಗೀವೆನೆಂದನು ॥

ಧಾಳಿಯನಿಡುವ ಹೊಂಚಿನೊಳಿರುವ ।

ತಾಳದೆ ಮಡುಹು ರಿಪುಗಳ ಕೆಡಹು ।

ಪಾಲಿಪುದೊಡೆಯ ಯವನರ ಪಡೆಯ ತಡೆಯೆಡೆಗೊಡಲು ಬೇಡೆಂದ ॥

ಇಂಚ ನಾನಾ ಸುಪೊರ್ಡು ಛಂದೋವೈವಿಧ್ಯತೆಲು ಅತ್ತಂದೆ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಯೋಗ್ಯವಾಯಿನ ಇಸಿಪ್ಪವಾಯಿನ ಮಟ್ಟುಲು ಪ್ರಸಂಗೊದ ನಡುನಡುಟ್ಟು ನಮಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿವೇಚನೆ ಅಂಚೆನೇ ಕಾವ್ಯ ರಸದೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಿರಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡೇ ರಚನೆ ಮಲ್ತಿಂಚಿ ಕೃತಿ ಉಂದು. ಅರೆನ ಯಕ್ಷಗಾನೊ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆನ ಬರವುದ ಸುಪೊರ್ಲ ಪೊರ್ಲು, ತಿರ್ಲ್‌ಲಾ ಪೊರ್ಲು. ರಂಗಸ್ಥಳೊಡು ಭಾಗವತೆರ್‌ಗ್, ಅರ್ಥಧಾರಿಲೆಗ್ ಅಕ್ಲೆನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯೊ ಮೆನ್ಕುನಂಚ ಅವಕಾಸೊ ತಿಕ್ಕು ಲೆಕ್ಕ ಬರೆವುಂದೆತ್ತೆರ್. ಪಾತೆರಕಥೆ, ನಲಿಪು, ಭಾಗವತಿಕೆ ಇಂಚ ರಂಗಸ್ಥಳೊತ್ತ ಮಾತ ಸಾಧ್ಯತೆಲೆನ್ ತೆರಿದ್ ಬರೆಪಿನ ತಾಕತ್ತ್ ಅರೆನವು.

ಛಂದೋವಾಚಸ್ಪತಿನ ಒಡ್ಡೋಲಗ

ತುಳುನಾಡ ಸೀಮೆದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಹುತ್ವೊನು, ನೆಲ ಮೂಲೊದ ಕಮ್ಮೆನೊನು ತಾನ್ ಮೈಮನಸ್ ನಿಲಿಕೆ ದಿಂಜಾವೊಂದು ಬತ್ತಿಂಚಿ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಜೀವಮುಖಿ ಬೊಕ್ಕ ಜೀವನ್ಮುಖಿ. ಗೇನಸಂಪೊತ್ತು, ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಸಜ್ಜನಿಕೆ, ತಾಳ್ಮೆ, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆದ ಅರೆನ ಬೆನ್ನಿ ಮಸ್ತ್ ನಮೂನೆದ. ಆಂಡ ಅರೆನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಉಚ್ಚಯೊದ ಸಂಭ್ರಮೊ ಇಜ್ಜಾಂಡಲಾ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಏಪೊಗ್ಲಾ ಉಮೇದ್ ಕಳೆವೊಂದಿನಾರತ್ತ್. ನಂಜಿನುಂಡುದು ಅಮುರ್ತೊನೇ ಕಕ್ಕಿನಾರ್. ಪ್ರತಿಭೆದ ಕಡಲ್ ಆದಿತ್ತೆರೆಡಲಾ ಆ ಬದ್ಕ್ ಪನ್ಪಿ ಕಡಲ್‌ಡ್ ನೀದೊಂದು ಪೋನಗ ಬೇನೆ, ಬೇಜಾರ್, ಕಷ್ಟೊ, ಸಂಕಟೊಲೆನ್, ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕೊಲೆನ್ ಎದ್‌ರ್ಸಾಯೆರ್. ಅರ್ದೊಡೇ ಕೈತತ್ತ್ ಪೋಯಿನ ಮಾಸ್ಟ್ರ್ ಕೆಲಸೊ, ತಾನ್ ಆಸೆ ದೀದ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬುಳೆಪಾಯಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಘ ಉಂತುದು ಪೋನಗ, ಭಾಗವತಿಕೆದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಡ್ಲಾ ದುಂಬರಿಯರೆ ಆವಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂದು ಪೂರಾ ಅರೆನ್ ಸುಮಾರ್ ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟ ಅರೆನ್ ಮೂಲ್ಯೆ ಸೇರಾಯಿಲೆಕ ಮಲ್ತ್ಂಡ್. "ಕಟಕ ರಾಶಿದಾಯೆ ಆಯಿನ ಯಾನ್ ಕಟಕದ (ದೆಂಜಿ) ಲೆಕ್ಕನೇ ಏರೆಗ್ಲಾ ತೋಜಂದೆ ಉಲಾಯಿಡೇ ಒರಿಯೊಂಡೆ. ಆಶ್ಲೇಷಾ ನಕ್ಷತ್ರದಾಯೆ ಆಯಿನಾ ಯಾನ್ ನಾಗನಲೆಕ ಅಪಗಪಗ ಸುಯಿತೊಂದು ಇತ್ತಿನೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತೊಲೆಗಾದ್ ಮಾತ್ರ. ಅಂಚಾದ್ ಎನ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಸುಖೊ ಸಂತೇಸಿದ ತಾದಿಡ್ ಕೇಂಡೋದು ಪೋಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿಜಿ. ಕಟಕದ

ಉಲಾಯಿದ ಮಾಸ ಬಾರೀ ಮೆತ್ತೆನೆ ಅಂಚೆನೇ ರುಚಿಲಾ. ಅಂಚ ಎನ್ನ ಮನಸ್ಸಲಾ ಬಾರೀ ಮೃದು. ಬೊಕ್ಕ ಅವು ಪಿರ್ತಿದ ಕಡಲ್ ಪನ್ಪಿನವು ಮಸ್ತ್ ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿಯೊನರೆ ಆತಿಜಿ. ಆಂಡ ಸರವುದಪ್ಪೆ ಸರಸ್ವತಿ ಎಂಕ್ ಒಲಿದೆರ್ ಪನ್ಪುನೆನೇ ಒಂಜಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಭಾಗ್ಯಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್" ತನ್ನ ಆತ್ಮೀಯೆರ್ನ ಒಟ್ಟು ಪನೊಂದು ಉದ್ದ ಉಸುಲು ಬುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಶಿಮಂತೂರು ಶೆಟ್ರೆನ ಭರ್ತಿ ಜೀವ. ನಿಸ್ಪೂರವಾದಿ ಆಂಡಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣಗ್ರಾಹಿ. ನಾನಾ ಕಾರಣೊಲೆರ್ದಾತ್ರ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಕೆಲಸೊಡು ದುಂಬರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆವಂದೆ ಪೋಂಡು. ಉಂದುವೇ ದುಂಬುಗು ಕೃಷಿ ಬೊಕ್ಕ ವಿದ್ವತ್ತ್‌ದ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪೆರೆ ಅರೆಗ್ ಕಾರಣ ಆಂಡ್. ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಎದುರಾಯಿನ ಕಸ್ಟೊ ಸಂಕಷ್ಟೊಲೆ ಪೂರಾ ತಂಕೊಡೆ ಎದ್ರಿಸಾವೊಂದು, ಉಂತಿನ ನೀರಾವಂದೆ ದುಂಬು ದುಂಬು ನೀದೊಂದು ಪೋಯಿನಾರ್. ಪ್ರಾಯ ಕರಿಬೊಕ್ಕ ಡಿ.ಲಿಟ್ ಪದವಿನ್ ಪಡೆಯಿನ ಆರ್ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಗ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾದ್ "ರಾಮಾಯಣದ ಮಂಥರೆ, ಕೈಕೆಯಿ ಮೊಕುಲೆರ್ದಾತ್ರ ರಾಮಾಯಣ ನಡತ್ತಿಲೆಕ ಆಂಡ್" ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೇನೆಡ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭಾಗವತಿಕೆ, ಅರ್ತೊಗಾರಿಕೆ, ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆ, ಬೆನ್ನಿ ಸಾಗೊಳಿ, ದೈಮರ ಬುಳೆಪಾವುನ, ಆಯುರ್ವೇದ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪುನ, ನಾಟಕ, ಕಾವ್ಯೊದ ಬರವು, ಬಳಕೆದಾರೆರ್ನ ಸಂಘ, ಜೀವವಿಮಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಇಂಚ ಶಿಮಂತೂರುದಾರ್ ನಾನಾ ರೀತಿದ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಡ್ ಒಡ್ಡೋಲಗೊಡು ಮೆರೆಯಿನಾರ್.

ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಆದ್ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಸಾಲೆಡ್ ಮಾಸ್ಟ್ರು ಆದಿಪ್ಪುನಗಲಾ ಬೊಕ್ಕ ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಉತ್ತರಾರ್ದೊಡುಲಾ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಗೇನೊನು ತೆರಿಯೊನರೆ ಬತ್ತಿನ ಸಿಸ್ಯೆರ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಪಿರ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ವಂಚನೆ ದಾಂತೆ ಕಲ್ಪಾದ್ ಕೊರಿನಾರ್. ಉಚ್ಚಾರಣೆದ ದೋಸೊನು ಆರ್ ಕಿನ್ಯ ಜೋಕುಲೆಡ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಕಲ್ದಿನ ಮಲ್ಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್ ಆಂಡಲಾ ಅವೆನ್ ಆರ್ ಸಹಿಸೊಂದಿತ್ತಿಜೆರ್. ಪಾತೆರ್ನಗ ಉಗ್ಗು ದೋಸ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಆನ್‌ಮಗಕ್ಕ್ ದಿನೋಲಾ ಸರಿಯಾಯಿನ ವ್ಯಾಯಾಮೊಲೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರುದು, ಆಯೆ ಮಾತೆರ್ಲ್ಲೆಕ ಸರಾಗವಾದ್ ಪಾತೆರುಲೆಕ ಮಸ್ತ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತಿನಾರ್. 'ರ'ಕಾರ ಬರಂದಿನ ಒರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗ್ ಆರ್ ಕೊರಿನ ತರಬೇತಿ ಬಾರೀ ಸರಳ ಬೊಕ್ಕ ಆತೇ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಡರ್ರ್‌ರ್‌ss' ಪಂಡ್‌ದ್ ಬೈಕ್ ಬುಡೊಂದು ಪೋಪಿನ ಆಟ ಗೊಬ್ಬಾದ್ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ದಿಂಜಾಯಿನಾರ್. ಈ ಪ್ರಯೋಗೊನು ಆರ್ ಬುಡಾಂದೆ ಒಂತೆ ಸಮಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗ್ 'ರ'ಕಾರ ಸುಲಭೊಡು ಉಚ್ಚಾರ ಮಲ್ಪಿಲೆಕ ಮಲ್ತೆರ್. 'ಳ' ಬೊಕ್ಕ 'ಲ' ಕಾರ

ಬರಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆಗ್ ಕನ್ನಡಿ ತೋಜಿಪಾದ್ ತಾಲವ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ದಂತ ತಾಲವ್ಯ ಅಚ್ಚೊರೊಲೆನ ಸೂಸ್ಮೊ ಎತ್ಯಾಸೊನು ಅರ್ಥ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆದೆರ್. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಲೆನ 'ಳ', 'ಲ', 'ಹ' ಕಾರೊಲೆನ್ ತಿದ್ದಿಯರೆ ಮೇರ್ ಬರೆಯಿನ ಸಿಸು ಪ್ರಾಸೊಲು ಇಂಚ ಉಂಡು.

ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಏನು?
ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಹೇನು
ತಿನ್ನಲು ಬೇಕು ಅಕ್ಕಿ
ಆಗಸದಲ್ಲಿದೆ ಹಕ್ಕಿ
ಬೆಳೆಗೆ ಬೇಕು ಮಳೆ
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವುದು ಮಲೆ
ಪಲ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಹುಳಿ
ಕಾಡಲ್ಲಿರುವುದು ಹುಲಿ

ಇಂಚಿತ್ತಿ ಪದ್ಯೊಲೆನ ಮುಖಾಂತ್ರ, ಹಾಸ್ಯ ಚಟಾಕಿಲೆನ ಮುಖಾಂತ್ರ ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ, ಗಮಕ ಶೈಲಿಡ್ ಪಾಠ ಮಲ್ತೊಂದು ಜೋಕ್ಲೆಡ ಉಮೇದ್, ಉಲ್ಲಾಸೊ ದಿಂಜಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕನ್ನಡ ಪಾಠದ ಲೆಕ್ಕನೆ ಬಾಕಿ ಇಸಯೊಲೆನ್ಲಾ ಜೋಕ್ಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ನಾಟ್‌ಬಿಲೆಕ ಬೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನ ಕಲೆ ಅರೆಡ ಇತ್ತ್ಂಡ್. 'ಸೈಂಟ್ ಮೇರೀಸ್ ಸಾಲೆಡ್ ನೀತಿಬೋಧೆ ಪೀರಿಯೆಡ್‌ಡ್ ಆರ್ ಪದ್ಯದೊಟ್ಟುಗು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರಿನ ಸತ್ಯಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕತೆ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ಎಂಕ್ಲೆ ಕಣ್ಣೆದುರು ನಲಿತೊಂದುಂದು' ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರೆನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದಿತ್ತಿನ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಅನಂತ ಪ್ರಕಾಶೊನದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಉಡುಪೆರ್ ಇತ್ತೆಲಾ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನುವೆರ್.

ಛಂದಸ್ಸ್, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗೊದ ಗೇನ, ಭಾಗವತಿಕೆ, ಅರ್ತೊಗಾರಿಕೆ, ಕಲ್ಪರೆಗ್‌ಂದ್ ಮೆರೆನ ಕೈತಡೆ ಬತ್ತಿನಕುಲು ಮಸ್ತ್ ಜನ. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಮೆರೆನ ಗೇನ ಭಂಡಾರದ ಬೀಗ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಆ ಗೇನ ಸಂಪೊತ್ತುನು ಪಡೆಯಿನಕುಲಾ ಪತ್ತಾಜಿ ಜನೊಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್. ಈ ಗುರುಸಿಸ್ಯೆ ಸಂಬಂಧೊಗು ವಿವರಣೆ ಕೊರಿಯರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಅರೆನ ಗೇನೊನು ಪಡೆವೊನ್ನವು ಆತ್ ಸುಲಬೊದ ಬೇಲೆ ಅತ್ತ್. ಪ್ರತಿಯೊಂಜೆನ್ಲಾ ತಿದ್ದ್‌ದ್, ತೀಡ್‌ದ್ ಆರ್ ಕಲ್ಪಾನಗ ಸಿಸ್ಯೆರ್‌ನಕ್ಲೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್ ದಿಂಜಿದ್ ತಮೆಲ್‌ದ್‌ನಲಾ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದೇ ಅರೆನ ಗೇನ ಆರ್ ತೋಜಿಪಾಯಿನ ಮೋಕೆ, ಸಲಿಗೆನ್ ತರೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ತುಂಬೊಂದು ಮೆರೆಯಿನಕುಲುಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ತರೆ ತಗ್ಗಾಯಿನಕುಲುಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್. ನೆತ್ತ ಒಟ್ಟುಗು ತನ್ನ ಗುರುಕ್ಕುಲೆನ, ವಿದ್ಯಾದಾನ, ಅನ್ನದಾನೊನು ಮದತ್ತ್ ಪೋಯಿನಕುಲುಲಾ ಉಲ್ಲೆರ್.

ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಕೈತಲ್ದ ಗೋಳಿಜೋರಡ್ 'ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಂಘ'ದ ತಾಪನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಬೊಕ್ಕ ಆಟೊಲೆನ್ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅರೆನವೇ ಆಯಿನ ಹಿಮ್ಮೇಳ, ಮುಮ್ಮೇಳಗು ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಪೂರಾ ಆರ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್ ದಿತ್ತೆರ್. ಸುರೂಕ್ಕಾದ್ ಈ ಸಂಘನೇ 1966ನೇ ಇಸವಿಡ್ 'ಕಟೀಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ' ಆಟೊನು ಗೊಬ್ಬಾದೆರ್. ಆನಂದ ಶೆಟ್ರೆನ ಅರುಣಾಸುರೆ, ಶಿಮಂತೂರೆರ್ನ ಜಾಬಾಲಿ ಬೊಕ್ಕ ಉಗ್ರ ಭ್ರಾಮರಿ, ಸುಧಾಕರ್ರೆನ ದೇವಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಕಿದ ವೇಷೊಲುಲಾ ಆನಿದ ಕಾಲೊಡು ಬಾರೀ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನವು ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. 'ಶ್ರೀ ಕಟೀಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆ' ಪ್ರಸಂಗೊದ ಸುರುತ್ತ ಪ್ರದರ್ಶನದೊದಾನಿದ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಉಗ್ರ ಭ್ರಾಮರಿನ ಪಾತ್ರೊದ ಬಗೆಟ್ "ಅನಿದ ಭ್ರಾಮರಿನ ಪಾತ್ರ ಒಂಜಿ ಅದ್ಭುತೊ" ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಗರ್ತೆದ ಯಕ್ಷಗಾನೊ ಹಾಸ್ಯಗಾರೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಇನಿಕ್ಕ್‌ಲಾ ನೆನೆತೊನುವೆರ್. ಸುಮಾರ್ 12 ವರ್ಷ ಕಾಲ ಸಾರ್ಥಕ ಕಲಾ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಸಂಘ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರಣೊಲೆರ್ದಾತ್ರ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿಲೆಕಾಂಡ್ ಪನ್ಪಿನ ಬೇನೆ ಬೇಜಾರ್ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಏಪಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಜವನಾಟಿಕೆಡ್ ಆಟೋಟ ಸ್ಪರ್ಧೆಡ್ಲಾ ಆರ್ ಆಸಕ್ತಿಡ್ ಪಾಲ್‌ಪಡೆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಹೈಸ್ಕೂಲುಡು ಓದೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಶಾಟ್‌ಪುಟ್ ಕ್ರೀಡೆಡ್ ಸುರೂತ್ತ ಇನಾಮು ಮೆರೆಗೇ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಮಿಂದುನೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಬಾರೀ ಉಸಾರ್ ಇತ್ತೆರ್. ಭಾಸಣ, ಕಾವ್ಯೋವಾಚನ ಪಂಥೊಲೆಡ್ಲಾ ಮಸ್ತ್ ಇನಾಮುಲೆನ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಎಡ್ಡೆ ನಟನಾ ಕೌಶಲ್ಯಲಾ ಅರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ನಾಟಕೊಲೆಡ್ ಪಾಲ್‌ಪಡೆವೊಂದು ಎಡ್ಡೆ ನಟನೆಕಾರೆ ಪನ್ಪಿ ಪುರಸ್ಕಾರೊಲೆನ್ಲಾ ಆರ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್.

ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಹಾಸ್ಯ ಕಲಾವಿದೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ, ಮೋಹಿನಿ ಕಲಾಸಂಪದದ ತಾಪಕೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್ ಮೆರೆನ ಕೂಟೊಡಿತ್ತಿನಕುಲು. ಈ ಸಂಘೊದ ಪಾತ್ರನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ ವಿವೇಚನೆ, ವೇಷಭೂಷಣ ಇಂಚ ಮಾತಾ ಇಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆಗ್ಲಾ ಗುರುಸಮಾನೆರಾದ್ ಒದಗ್‌ದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್.

ಮಾಸ್ಟ್ರ ಕೆಲಸೊಡ್ದು ದೂರ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಮೆರೆನ ಉಸುಲಾದ್ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಪಟ್ಟೆ ಸಿರಿಯಾದ್ ಮಲ್ತಿನವು ಬೆನ್ನಿ ಬೊಕ್ಕ ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರೊದ ಓದ್. ಮಾಸ್ಟ್ರ ಕೆಲಸೊಡು ತಿಕ್ಕಿನ ಕುಸಿ ಎಂಕ್ ಬೆನ್ನಿ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ಲಾ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾರ್, ಪದೆಂಗಿ, ಕುಡು ಬುಲೆವೊಂದಿತ್ತಿ ಕಂಡೊಲು, ತಾರೆ, ಕಂಗ್‌ದ ತೋಟೊಲು, ಬಾರೆ, ಕುಕ್ಕು, ಪೆಲಕಾಯಿ, ಚಿಕ್ಕು, ಒಪಿರಂಗಾಯಿ,

ಗಂಡ್‌ಕಾಯಿ ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ನಮೂನೆದ ಪಂರ್ದ್‌ದ ದೈಕ್ಕುಲು, ಮರಕ್ಕುಲು, ಪೂತ್ತ ದೈಕ್ಲೆನ್ ಪೂರಾ ಬುಳೆಪಾವೊಂದು ಅಯಿಟ್ಟ್ ಮಸ್ತ್ ಸಂತೋಸ, ನೆಮ್ಮದಿನ್ ಆರ್ ಪಡೆಯೊಂದಿನಾರ್.

ಕಸಿಕಟ್ಟುನ ವಿಷಯೊಡ್ಲಾ ಆರ್ ಮಸ್ತ್ ನಮೂನೆದ ಪ್ರಯೋಗೊಲೆನ್ಲಾ ಮಲ್ದಿನಾರ್. ಟ್ರೀ ಪೊಟ್ಯಾಟೋ ಪನ್ಪಿ ದೈತ್ತ ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಗ್ ಬದನೆ ದೈತ್ತ ಗೆಲ್ಲ್‌ನ್ ಕಸಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಫಲ ಪಡೆತ್ತಿನಾರ್. ಒಂಜೇ ಮರತ್ತ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗೆಲ್ಲ್‌ಲೆಡ್ ನಾನಾ ಜಾತಿದ ಕುಕ್ಕು ಆಪಿಲೆಕ ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜೇ ದೈಟ್ಟ್ ಉದ್ದ ಬದನೆ ಉರುಟು ಬದನೆ, ಬೊಲ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಪಚ್ಚೆ ಬಣ್ಣದ ಬದನೆಲಾ ಕಸಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಫಸಲ್ ಪಡೆತ್ತೆರ್ ನೂಲು ನೆಯಿಪುನೆಟ್ಟ್‌ಲಾ ಆರ್ ಪಳಗ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

ಪ್ರಕೃತಿ, ಪರಿಸರೊದ ಬಗೆಟ್ಟ್, ದೈ ಮರಕ್ಕ್‌ಲೆನ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಅರೆಗಿತ್ತಿನ ಪಿರ್ತಿ ಪುದರ್‌ಗಾದೇ ಆದಿತ್ತಿಜಿ. ಆರ್ ಶಿಮಂತೂರು ಪಂಜಿನಡ್ಕ ರಸ್ತೆದ ರಡ್ಡ್ ಬರಿಟ್ಲಾ ಸುಮಾರ್ 400 ದೈಕ್ಲೆನ್ ನಡ್ಡ್ ಬುಳೆಪಾದೆರ್. ಆಯುರ್ವೇದ ಬೊಕ್ಕ ನಾಟಿ ಮರ್ದ್‌ದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಇಸೇಸವಾಯಿನ ಪಿರ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಯಿತ್ತ ತಿಳುವಳಿಕೆಲಾ ಅರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 250ರ್ದ್‌ಲಾ ಮಿಕ್ಕಿನ ಮರ್ದ್‌ದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಲೆನ ಪೊಲಬು ಅರೆಗಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇಲ್ಲಲೇ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಬಾಟ್‌ಲೆಡ್ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲೊಂದಿತ್ತಿನ ಆರ್ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ ಅವೆನ್ ಕಾಸ್ ದೆತೊನಂದೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಸೋಬಾನೆ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಬರೆದ್ ಕೊರಿನ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಸರಿಯಾದ್ ಪಂಡಿಜೆರ್‌ಡ ಪಿರ್ತಿಡೇ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಜೋರು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಸಂಶೋಧಕಿಯಾಯಿನ ಸಾಹಿತಿ ಡಾ. ಇಂದಿರಾ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮೇರ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನುವೆರ್. ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಪೇಂಟೆದ ರಿಕ್ಷಾ ಚಾಲಕೆರ್‌ನಕ್ಲು ಅರೆನ ನೇರ ನಡೆನುಡಿ, ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆ, ಮೇಲ್ನೋಟೊಗು ಆರ್ ಒರಟು ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಿಂಡಲಾ ಅರೆನ ಮೆದು ಮನಸ್ಸ್, ಅಗತ್ಯ ಪಂಡ್‌ದ್ ತೋಜಿನಕ್ಲೆಗ್ ಆರ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ಬೆರಿಸಾಯೊನು ಅಕ್ಲು ಪೂರಾ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನುವೆರ್. ಬಳಕೆದಾರೆರ್ನ ಸಂಘೊದ ವರ್ತಿರ್ದ್ ನಡಪುನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆಡ್ಲಾ ಆರ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಂದಿತ್ತಿನೆನ್ ಪಂದ್ ಅರೆನೊಟ್ಟುಗು ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಬಳಕೆದಾರೆರ್ನ ಸಂಘೊಗು ಬೆನ್ತಿನ ಪದ್ಮನಾಭ ಶೆಟ್ರು ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನುವೆರ್. ಮಸ್ತ್ ವರ್ಷ ಅರೆನ ಒಪ್ಪತೊಪ್ಪದ ರುಚಿ ಪತ್ತಿದಿನ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ದುರ್ಗಾದಯಾದ ಸೀತಾರಾಮ ಶೆಟ್ರು ಅರೆನ್ ಇಂಚ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನುವೆರ್. "ನಾರಾಯಣ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಯಾನ್ ತೂಯಿನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಅಪರೂಪೊದ ಇಸ್ವಾಸಿ ಬೊಕ್ಕ ಅನುಭವಿ. ದುಡ್ಡಿಪ್ಪುಡ್, ಪಾತೆರ ಇಪ್ಪುಡ್

ಅವು ಅರೆನ ನಂಬೊಲಿಗೆದ ಗೋಡೆನ್ ದಾಂಟ್‌ದ್ ಪೋವಂದ್. ಅರೆನ ಅನುಭವೊದ ಪಾತೆರೊಲಂತೂ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಮಾತಾ ಬೇಲೆಗ್ಲಾ ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಗ್ ತಾದಿ ತೋಜಾವುನ ಬೊಲ್ಪು. ವಾ ಇಸಯದ ಬಗೆಟ್ಲಾ ಅರೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಂಡ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನೆನ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಗೊತ್ತುದಾಂತಿನೆನ್ ತೆರಿನಕ್ಲೆಡ ಕೇಂಡ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆತೊಂಜಿ ಬದ್ಧತೆ ಅರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಏರೆನನೇ ಒವ್ವೇ ಬೇಲೆ ಆವಡ್ ಅವು ತನ್ನನೇ ಬೇಲೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನೊಂದು ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟೊಂದು ಅವೆನ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ರಾಸಿ ಅನುಭವೊದಾಂತ್ರ ಆರ್ ಅನುಭಾವಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಬಾಕಿದಕುಲು ಪನ್ಪಿಲೆಕಾಂಡ್. ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ಕಲೆ, ಯೋಗ, ಬೆನ್ನಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಇಂಚ ನಾನಾ ಇಚಾರೊಲೆಡ್ ಅರೆನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿನ ಗೇನ. ಆರ್ ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಚರ್ಚೆ, ಪಾತೆರಕತೆ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಜನೊಕ್ಲೆಡ ಇಪ್ಪುನ ಪಿರ್ತಿದ ಬಾಂಧವ್ಯೊನು ಎಚ್ಚಿಗೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಉದ್ದೇಶನೇ ಆದಿಪ್ಪೆದ್‌ಂಡ್."

ಬಾಸೆ, ಪಾತೆರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಂದು ಪೂರಲಾ ಕರಾರುವಕ್ಕಾದ್ ಇಪ್ಪೊಡು ಪನ್ಪಿನವು ಅರೆನ ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಯಿನ ವಾದ. 'ಪ್ರಥಮ' ಪದೊನು ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಗತ್ಯದಾಂತೆ 'ಪ್ರ' ಅಚ್ಚೊರೊನು ಗಳಸುನೆನ್ ಆರ್ ಒಪ್ಪೊಂದಿತ್ತಿಜೆರ್. ಅಂಚೆನೇ ಸುಸಂದರ್ಭ ಪದೊನು ದಿಟ್ಟಿಡ್ ದೀವೊಂದು ಅಲ್ಪಲಾ ಅನಗತ್ಯವಾದ್ ಸ, ಸು ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಸೇರಿಸಾವುನೆಕ್ಕ್ ಆರ್ ಇನ್ಕಾರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟೊದ ಲೆಪ್ಪೊಲೆಡ್ 'ಹಾಕಿದ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪುನೆನ್ ಆರ್ ಒಪ್ಪೊಂದಿತ್ತಿಜೆರ್. 'ಹಾಕಲ್ಪಡುವ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ' ಪಂಡ್‌ದ್ ಆವೊಡು ಪಂದ್ ಅರೆನ ವಾದ.

ಎಚ್ಚಾದ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ತಿನಕುಲು, ವಿದ್ವತ್ತ್ ಪರಪೊಕು ಸರಸ, ಸಲ್ಲಾಪ ಬೊಕ್ಕ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇಪ್ಪುನಕುಲು ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿ. ಆಂಡ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಹಾಸೋಕ್ತಿಲೆನ ಮುಖಾಂತ್ರನೇ ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಒಸರ್ದಲೆಕ ಗಂಭೀರ ಅಂಚೆನೇ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಇಚಾರೊನೆಲ್ಲಾ ಸರಳವಾದ್, ಸುಲಭೊಡು ಅರ್ಥ ಆಪಿಲೆಕ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅರೆನ ಬರವು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲು. ಉದಾರ್ಮೆಯೊಂಜಿ ಇಂಚ ಉಂಡು. –

ಚೇಳ್ಯಾರು ಗುತ್ತುದ ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಮುಲ್ಕಿ ಸರಕಾರಿ ಸಾಲೆಡ್ ಕಲ್ತೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಶಿಮಂತೂರೆರ್ ಒಂಜಿ ನಾಟಕ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಅವೆನ್ ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆರ್ ಏಪಲಾ ಪನೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಅಯಿಟ್ ಹೆಗ್ಡೆರೆನ ಭಾಗವತಿಕೆ. ನಾಟಕದ ಪುದರ್ 'ಪಂಜುರ್ಲಿ ಸಂಧಾನ'. ಈ ನಾಟಕೊದ ಸಾಲ್‌ಲ್ ಭಾರಿ ಪೊರ್ಲುದವು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಸಾಲ್...

1. “ಕೊಡಿನರೇದಿನ ಪದ್ದು ಬಡವೇದಿ ಆಂಡಲ ತನ್ನ ನಡತೆಡಿಲ್ಲದ ಬಾಗ್ಯದಲ್ಕ

ನಡುಮುಂಡತುಂಬ ಕುಂಕುಮದಾಲ್ ಕೊರಿಯೊಲ್ ಬುಡೆದಿ ಬಚ್ಚಿರೆದ ಹರಿವಾನೊನು.”

ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಸಾಲ್

“ಮಾರಿ ನಿನನ್ ಈ ಊರುಡು ದೀಂಡಲ ಬೂರುವ ಪನಿಬರ್‌ಸ

ಬಾರಿ ಬಗೆತಲಂಕಾರಲ ಮಂಡೆಗ್ ಏರದ್‌ಂಡ್‌ತ್ತಾಗರುವ

ಕಂಡನನ ಎದುರುಂತುನ ನಿನ್ನ ಮಂಡೆನ್‌ಕಡ್ಡ್‌ತ್

ಕಂಡದ ಕೆಸರ್‌ಡ್ ಕೊವುಂತುಂಡ ಕೇನುನ ದಿಂಡೆರೆನೊರತೂಪೆ”

ಅರೆನ ಪದ ಪ್ರಾಸ ಪಂಡ ಇಂಚೆನೆ. ಕೇನುನಕಲೆಗ್ ಮೈ ಮರ್ಲು ಲೆಕ್ಕ.

ವಿದ್ವತ್ತ್ ಲೋಕದ ಬಾರಿ ಪೆರ್ಮೆದ ವಿದ್ವಾಂಸರ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗು, ಸಾಹಿತಿಲೆನ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತೆರೆನ್ನ ಒಟ್ಟುಗು, ಕಲಾವಿದೆರ್ನ ಒಟ್ಟುಗು ಅರೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ಪುಟ್ಟು ಬಳಕೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಪತ್ರೊ ವ್ಯವಹಾರೊನು ಬಾರಿ ಉಮೇದ್‌ಡ್ದ್, ಅರ್ತಿ-ಪಿರ್ತಿಡ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್.

ಒವ್ವೆ ಲೇಸ್‌ಡ್ ಪಾಲ್‌ಪಡೆಪಿನ್ ಪಂಡ ಅರೆಗ್ ಬಾರಿ ಉಮೇದ್, ಕುಸಿ. ಲೇಸ್‌ಡ್ ಎತೇ ಉರುವಂಡಲಾ ಅಖೇರಿ ಮುಟ್ಟ ಕುಲ್ಲ್‌ದ್ ಲೇಸ್‌ಕರ್ತೆರೆಗ್ ಬೆರಿ ಬೊಟ್ಟೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಲೇಸ್‌ಡ್ ನಡತಿನ ಎಡ್ಡೆ ಇಚಾರೊಲೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್.

ಅರೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಪಾತೆರೊಗು ಕುಲ್ಲಿನಕ್ಲೆಗ್ಲಾ ಜಡ ಪತ್ತುನಂದ್ ಇಜ್ಜಿ. ಮಸ್ತ್ ಖುಸಿಟ್ಟೇ ನನಲಾತ್ ಪೊರ್ತು ಅರೆನ ಪಾತೆರ ಕೇನೊಂದು ಕುಲ್ಲುಗ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಬಯಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಏತ್ ಗೋರ್ದು ದೆತ್ತ್ಂಡಲಾ ಮುಗಿಯಂದಿನಾತ್ ದೆತ್ತ್‌ನಾತ್ ಕುಡ ದಿಂಜಿನ ಅಕ್ಷಯ ಪಾತ್ರೆ ಅರೆನ ಗೇನ ಭಂಡಾರ. ಅವೆನ್ ಕೇನುನ ಉಮೇದ್, ತಾಳ್ಮೆ ಪೊರ್ತು ಬೊಕ್ಕ ಅಯಿನ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊಂದು ತೆರಿಯೊನ್ನ ತಾಕತ್ತ್ ಬೋಡು ಆತೆ. ಅರೆನೊಟ್ಟುಗು ಪಾತೆರಕತೆ ಪಂಡ ಅವು ಪೊರ್ತು ಕರಿಪುನ ಅತ್ತ್. ಅರೆನ ಮಸ್ತ್ ಗೇನೊನು ಅರೆರ್ದ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೊನುವ ಪಂಡ್‌ದ್ ಅರ್ಥ. ಡಿ.ಲಿಟ್ ಪದವಿ ತಿಕ್ಕಿನ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಅರೆನ ಮಿತ್ರೆರ್ ಪೂರಾ ಸೇರ್ದ್ ‘ಇರೆಗ್ ಪದವಿ ತಿಕ್ಕಿನ ಕಾರಣೊಗಾದ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಪಾಟಿ ಕೊರೊಡು’ ಪಂಡ್ದ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಶೆಟ್ರ್ ಕೊರಿನ ಜಬಾವುಗು ಪಾರ್ಟಿ ಕೇನಿನಕುಲು ಒಂಜಿ ಗಳಿಗೆ ಬಾಯಿ ಅಂಗಾಯಿನಕುಲು ಮುಚ್ಚರಗೇ ಮದತ್ತ್‌ದಿಪ್ಪೊಡು. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಶೆಟ್ರ್ ಪಂಡಿನಿ “ಪರತ್ತ್ ಎರ್ಮೆ ಒಂಜಿ ಅಕೇರಿದ ಕಾಲೊಡ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಕಂಜಿ ಪಾಡ್‌ಂಡತ್ತಾ. ಅಬ್ಬಾ! ದಾಲಾ ಹೆಚ್ಚಿ ಕಮ್ಮಿ

ಆವಂದೆ ಕ್ಷೇಮೊಡು ಕಂಜಿ ಪಾಡ್‍ಂಡತ್ತಾ! ಪಂಡ್‍ದ್ ಸಮಾಧಾನ ಮಲ್ತೊನ್ನ ಬುಡ್ದು 'ಪೇರ್ ಏತ್ ತಿಕ್ಕು' ಪಂಡ್‍ದ್ ಲೆಕ್ಕ ಪಾಡುನನೇ..."

ಶಿಮಂತೂರುದಾರೆನ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಲಾಪ್ರೇಮ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಸೇರ್ದಿನ ಒರು. ಆರ್ ಸ್ವತಃ ಬರವುಗಾರೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಲೇಸ್‍ಲೆಗ್, ಗೋಷ್ಠಿಲೆಗ್ ಪೋದು ಅಯಿಟ್ಟ್ ಪಾಲ್ ಪಡೆವೊಂದು ಅಲ್ತ ಪಾತೆರೊಲೆನ್ ಪೂರಾ ಕೇನುನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಗುಣಲಾ ಅರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಂಡಲಾ ರಸಿಕತೆ, ಸರಸ ಸ್ವಭಾವ ಸಹಜವಾದೇ ಅರೆನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊಗು ಒಗ್ಗುದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭೊಗು ಸರಿಯಾಯಿನ ಪಾತೆರಕತೆ ಅರೆನ ಮಾಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಕುಡ್ಲದ ಅಡ್ಯಾರ್ ಗಾರ್ಡನ್‍ಡ್ ಶ್ರೀ ಪಟ್ಲ ಸತೀಶ್ ಶೆಟ್ರ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಪಟ್ಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿನ್ ಕೊರ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೊಂದು ಪ್ರಶಸ್ತಿದ ಪಣವುನು ಯಕ್ಷಧ್ರುವ ಪಟ್ಲ ಫೌಂಡೇಶನ್‍ಗ್ ಪಿರಕೊರ್ದು ಆರ್ ಪಾತೆರಿನೆನ್ ಪುಗರ್ತೆದ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞೆರಾಯಿನ ಡಾ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡೆರ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊನುವೆರ್. "ಪಟ್ಲ ಪಂಡ ತುಳುಟ್ಟು ರಡ್ಡ್ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಅರ್ಥೊಡು 'ಪಟ್ಲ' ಪಂಡ ಬುಳೆ ದೆಪ್ಪಾಂದಿನ ಕಂಡ. ಆಂಡ ಪಟ್ಲ ಸತೀಶ್ ಶೆಟ್ರ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ದಿಂಜಿದಿ ಬುಳೆ ದೆತ್ತಿನಾರ್. ದುಂಬುಗುಲಾ ದೆಪ್ಪೆರೆ ಇತ್ತಿನಾರ್. ನನೊಂಜಿ ಅರ್ಥೊಡು 'ಪಟ್ಲ' ಪಂಡ ಪಟ್ಟುನ, ಪಟ್ಟೊನುನ. ಅಂಚಾದ್ ಪಟ್ಲ ಸತೀಶ ಶೆಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟಿಯರನೇ ಉಪ್ಪುನು. ಈ ಇಂಚೆನೇ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ ಪಟ್ಟ್‌ಲಾ, ಪಟ್ಟೊಂದೇ ಇಪ್ಪುಲಾ" ಪಂಡ್ದ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿದ ಪಣವುನು ಪಿರ ಕೊರ್ದಿತ್ತೆರ್.

ಆಶುಕವಿತ್ವದ ಅಭಿಜಾತ ಪ್ರತಿಭೆ ಮೆರೆನವು. ಸಂಮಾನ ಪತ್ರೊಲಿಪ್ಪಡ್, ಬರವುಲಿಪ್ಪಡ್, ಪ್ರವಚನ ಆವಡ್, ಕೈಕ್ಕ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಕಾಕಜಿದ ಚೂರುಲೆಡ್, ಲೆಪ್ಪೋಲೆಡ್ ಪೂರಾ ಬರೆದ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಯಿತ್ತ ಅಗತ್ಯ ಕರಿಬೊಕ್ಕ ಅಯಿಕ್ಲೆನ್ ಓಲು ಓಲೋ ಕಳೆವೊಂಡೆರ್ ಅಂಚಾದೇ ಆರ್ ಬರೆಯಿನ ಮಸ್ತ್ ಬರವುಲು ತಿಕ್ಕಂದೆ ಪೋಯಿನವು ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕೊಗೊಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕುಂದೇಲ್ ಪಂಡ್‍ದೇ ಪನೊಲಿ.

ವಿದ್ವತ್ ಲೋಕದ ಮಸ್ತ್ ಜನೊಕ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಅರೆನ ಪತ್ರ ಸಂಪರ್ಕ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದದ ಜತೆಟ್ಟ್ ಪರಸ್ಪರ ಆತ್ಮೀಯತೆ, ಗೌರವೊ, ಬಾಂಧವ್ಯ ಜಾಸ್ತಿ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಡಾ. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ, ಗುಣಸ್ವಭಾವೊಲೆನ್ ತೆರಿಯೊನ್ನ, ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡಾಯಿನ ಆ ಕಾಕಜಿಲುಲಾ ಕೈ ತತ್ತ್‌ದ್ ಪೋತುಂಡು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪದುಕೆರಾದ್

ಮಹತ್ವೊದ ಲೇಸ್‌ಲೆನ್ ಮಲ್ದೆರ್. ಮೆರೆನ ಕಾಲಾವದಿಡ್ ಒಡಿಪುದ ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜಿಡ್ ನಡತ್ತಿನ ರಡ್ಡ್ ದಿನತ್ತ 'ಪ್ರಸಂಗ ರಚನಾ ಕಮ್ಮಟ' ಒಂಜಿ ಮಹತ್ತರವಾಯಿನ ಲೇಸ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಡಾ. ಶೆಟ್ರೆಗ್ಲಾ ಈ ಲೇಸ್ ಮಸ್ತ್ ಕುಸಿ ಕೊರ್ತುಂಡು.

ಛಂದಸ್ಸು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಇಂಚ ಮಸ್ತ್ ಕಮ್ಮಟೊಲೆಡ್ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು ಆರ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ್, ಪಾಲ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಅರೆನ ಮಸ್ತ್ ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ಣ ಬರವುಲು. ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥೊಲೆಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಂಪಾದನಾ ಗ್ರಂಥೊಲೆಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ರಂಗಸ್ಥಳ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಯಕ್ಷವಿಶಂತಿ, ಯಕ್ಷಪ್ರಭಾ, ಬಲ್ಲಿರೇನಯ್ಯ, ಅನಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮುಂಗಾರು, ಸಂಪರ್ಕ, ಉದಯವಾಣಿ, ಹೊಸದಿಂಗತ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ್ ಅಪಗಪ ಪ್ರಕಟ ಆವೊಂದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಶಿಮಂತೂರೆರ್ ತನ್ನ ಬರವುಲೆಗ್ ತರೆಬರವು ಕೊರ್ಪಿನವು ಬಾರೀ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕಲವಾದಿಪ್ಪೆದ್‌ಂಡ್. ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ್ ಅಯಿತ್ತಂದೆ ಅನ್ವರ್ಥವಾದ್‌ಲಾ ಅವು ಇಪ್ಪೆದ್‌ಂಡ್. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಝುಂಪೆ ತಾಳದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಆರ್ ಬರೆಯಿನ ಬರವುಗು ಆರ್ ಕೊರಿನ ತರೆಬರವು "ಝುಂಪೆ ತಾಳ (ಝುಂಪೆ ಟು ಜಂಪ್)".

ಶೆಟ್ರೆನ ಛಂದೋ ಬರವುಲು ಆರೆನ ಶಿಷ್ಯೆರೆರ್ದ್ ಅಂಚೆನೇ ಆಸಕ್ತೆರೆರ್ದ್ ಪ್ರಯೋಗೊಗು ಬಳಕೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುದಿತ್ತ ಆಧಾರೊಡು ಡಾ. ದಿನಕರ ಪಚ್ಚನಾಡಿಯೆರ್ನ ನಿರ್ದೇಶನೊಡು ಅಂಚೆನೇ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತುತಿಡ್, ಯುವ ವಿದ್ವಾಂಸೆರಾಯಿನ ಗಣೇಶ್ ಕೊಲಕಾಡಿ ಮೆರೆನ ನಿರ್ದೇಶನೊಡು ಯಕ್ಷಗುರು ಸಂಜೀವ ಸುವರ್ಣೆರ್, ಪ್ರಥ್ವಿರಾಜ್ ಕವತ್ತಾರು ಮೆರೆನ ಸಹಭಾಗಿತ್ವೊಡು 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುಧಿಯ ರಂಗಪ್ರಯೋಗ' ಪನ್ಪಿನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಪೊಸ ತಾಲಬಂಧೊಲೆನ ರಂಗಪ್ರಯೋಗ ನಡತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಡಾ. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ತುಳು ಬಾಸೆಗಾದ್ ಒಂಜಿ ಸೂಕ್ತವಾಯಿನ ಲಿಪಿನ್ಲಾ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಮಲ್ದೆರ್. ಆರ್ ಅವೇನೇ ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಅವು ಎಚ್ಚಾದ್ ಪ್ರಚಾರೊಗು ಬೈದಿಜಿ. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಮಸ್ತ್ ಮೋಕೆ ದೀವೊಂದೆರ್‌ಡಲಾ ತುಳುಟ್ಟು ಒಂತೆ ಬರವುಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ಆರ್ ಬರೆತ್ತೆರ್. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಮರ್ಥಿಕೆದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಅರೆಗ್ ಬಾರೀ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

"ಆರ್ ತನ್ನ ಗೇನೊನು ಬಜೀ ಛಂದಸ್ಸ್, ಕಾವ್ಯೊಗು ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಮಲ್ತಿನಾರತ್ತ್. ಚಂದಮಾಮ ಪುಸ್ತಕ ಒಂಜಿ ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡಲಾ ಅವೇ

ಉಮೇದ್‌ಡ್ ಅತೆನ್ಲಾ ಓದುವೆರ್. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಲು, ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಸ್ಮಯೊಲು, ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ, ಭೌತ, ರಸಾಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಯಂತ್ರವಿಜ್ಞಾನ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ನೆತ್ತ ಪೂರಾ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಭಂಡಾರನೇ ಅರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆರ್ ಮಾತ್ರ ಅವೆನ್ ಪೂರಾ ಓದಂದೆ ಬಾಕಿದಕುಲಾ ಓದಿಲೆಕ ಮಲ್ಪುನೆಟ್ ಆರ್ ಬಾರೀ ನಿಪುಣೆರಾದಿತ್ತೆರ್. ಒರಿ ಜಿಜ್ಞಾಸುವಾದ್ ಅರೆನ ಎದುರು ನಮ ಕುಲ್ಲಿಯಡ ಅಗೋಳಿ ಮಂಜಣ್ಣದ್ರ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್ ಮುಟ್ಟ, ನವಗ್ರಹೊಕ್ಕುಲೆನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆದ್ರ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಲು ಆಯಿನ ಶ್ವೇತದೈತ್ಯ, ಕೃಷ್ಣರಂಧ್ರೊಲಡೆಗ್ ಮುಟ್ಟ ಇಂಚ ಪಿರಾಕ್‌ದ್ರ್ ಈ ಕಾಲೊದಡೆಗ್ ಮುಟ್ಟ, ಜಾನಪದೋದ್ರು, ಪರದೇಶದ ಸಂಗೀತದ ಮುಟ್ಟಲಾ ಆರ್ ತನ್ನ ವಿಚಾರೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ನಾಟ್‌ಬಿಲೆಕ ಪನ್ಪಿನ ಚಾತುರ್ಯ ಇತ್ತಿನಾರ್" ಇಂಚಿತ್ತಿ ಅರೆನ ಮಗಲೆನ ಪಾತೆರ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಒರುನು ನಮಕ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಮೆರೆನ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಮಸ್ತ್ ಪತ್ರಿಕಾ ಬರವುಲು, ಅಭಿಮಾನೊದ ಪಾತೆರೊಲು ಅಚ್ಚಿ ಆತ್‌ಂಡ್. ಬೋಡಿತ್ತಿನಾತ್ ಬಿದ್ರ್, ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪುರಸ್ಕಾರ, ತಮ್ಮನೊಲು ನಾಡೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅರೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್ ಸೇದ್ರ್‌ಂಡ್. ದೇಸ, ಪರದೇಸೊದ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್, ಗಣ್ಯೆರ್, ಯಕ್ಷಗಾನದ ದಿಗ್ಗಜೆರ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಲೊತ ಸಾಧಕೆರ್ ಮೆರೆನ ಸಾಧನೆನ್ ಪುಗಾರ್ದೆರ್. ಆಂಡಲಾ ಅರೆನ ವಿದ್ವತ್‌ಗ್ ಸಂದೊಡಾಯಿನ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಕುಂದೆಲ್ ಉಂಡು ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಒಪ್ಪೊನೊಡೇ ಆಪುಂಡು. ಜನಮಾನಿಲೆಗ್ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದಂಚಿನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಕಾಲೇಜ್, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದಂಚಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಲೊಡ್ಲಾ ಅರೆನ ನೆಂಪು ಬರಂದಿನವು ಆರ್ ಈ ನಿಟ್ಟ್‌ಡ್ ಪಿರ ಒರಿಯರೆ ಕಾರಣವಾದಿಪ್ಪು ಪನ್ಪಿನವು ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪಿಂಚಿ ವಿಷಯ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಾಲೆದ ಮಾಸ್ಟ್ರ ಆದೇ ಒರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಡಾ. ಶೆಟ್ರೆನ್ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ವಲಯ ಒತ್ತೊನಿಯರೆ ಪಿರಬೂರುಂಡು ದಾಯೆ? ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಾರೊಡು ಈ ಅಂತರ ದಾಯೆಗ್ ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಉತ್ತರ ನಾಡೊಡಾಯಿನ ಅಗತ್ಯ ತೋಜುಂಡು.

ಛಂದಸ್ವತೀದ ಛಂದಸ್ಸ್ ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರ್

ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂಧೋಬ್ರಹ್ಮ ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಪಾಠ–ಪ್ರವಚನ, ಪ್ರಬಂಧ–ಲೇಖನ, ಯಕ್ಷಗಾನ–ಗುಣಗಾನ, ಯೋಚನೆ – ಯೋಜನೆ ಇಂಚ ಒವ್ವೇ ರೀತಿದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಜ್ಜೊಲುಪ್ಪಡ್ ಅವೆನ್

ಪೂರಾ ಛಂದೋಮಯವಾದೇ ತೂಯಿನಾರ್. ಅಂಚಾದ್ ಅರೆನ ಇಲ್ಲ್, ಮನಸ್ಸ್ ರಡ್ಡ್‌ಲಾ ಛಂದಸ್ವತೀ.

ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಇಲ್ಲ್ 'ಛಂದಸ್ವತೀ'ದ ತಾಳ-ಲಯ-ಮಾತ್ರೆ-ಗಣ ಇಂಚ ಪೂರಾ ಛಂದೋಪ್ರಸ್ತಾರ ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರ್. ಉಂದೇನ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್‌ಲಾ ಒತ್ತೊನುವೆರ್. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್‌ಡ ಜನೊಕ್ಲು 'ಇರೆಗ್ ಪ್ರಾಯೋ ಅಪಿನ್ ಪಂದ್ ಇಜ್ಯ. ಏತ್ ವರ್ಸ ಕರಿಂಡಲಾ ಇರ್ ನನಲಾ ಜವ್ವನೇ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ಮಿನ್ಕುವರಾತ್ತ್" ಪಂದ್ ಕೇನೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಅರೆನ ಜವಾಬು "ಯಾನ್ ಒವ್ವೆನಲಾ ಕುತ್ತಟ್ಟೊಗು ಕೊನೊಪುಜಿ. ದಾದ ಕಷ್ಟೊ ಬೇನೆ, ಬಂಜ, ಅವಮಾನೊ ಅಂಡಲಾ ಮದಪುವೆ. ದುನ್ನ ತುಂಬೊನುಜಿ." ಅಯಿಕ್ಕ್ ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರೆನ ಪ್ರತಿ ಜವಾಬು "ದುನ್ನ ತುಂಬರೇ ಕುತ್ತಟ್ಟ ಯಾನ್ ಉಲ್ಲೆತ್ತಾ" ಕುತ್ತಟ್ಟ ಪಂಡ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ 'ಮಂಡೆ'(ಶಿರ). ಮಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಕೊರ್ಗಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಉಪಾಧ್ಯಾಯೆರ್ ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕೊ "ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್‌ಗ್ ಛಂದಸ್ಸ್‌ಡ್ ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರೆ ಕಡಮೆ ಆಂಡ ಬೇಗ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಆಂಡ ತನ್ನೊ ಇಲ್ಲಡ್ ಅರಿ ಕಡಮೆ ಆತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪಿನವು ಅರೆನ ಗೇನೊಗು ಬರ್ಪುಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅರೆನ ಇಲ್ಲಾಡ್ ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇ ಆಯಿನ ಸುಶೀಲಾಕ್ಕೆ ಉಲ್ಲೆರ್. (ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ನ್ಯೂಸ್ ಕಾರ್ಕಳ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್, 27-8-2020, ಎಂ. ಶಾಂತರಾಮ ಕುಡ್ವ, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ ಮೆರೆನ ಬರವು) ಅಂದ್ ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಪುದರ್ ತಕ್ಕೊ ಸು-ಶೀಲಾ.

ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರ್ ತಾಳಿಪಾಡಿ ಗುತ್ತುದಾರ್. ಮೇರೆನ ಅಮ್ಮೆರ್‌ನ ಪುದರ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ. ಅಪ್ಪೆ ಗುಲಾಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ. ಸುಶೀಲಾಕ್ಕೆನ ಒಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಿನಕ್ಲು ಅರೆಗ್ ಯಾಪಲಾ ತಮೆರಿಯಾದ್ ಉಂತೊಂದು ಕಾತೊಂದು ಬೈದೆರ್. ಎಳತ್ತೂರುಗುತ್ತು ಬೊಕ್ಕ ತಾಳಿಪಾಡಿ ಗುತ್ತುದ ನಡುಟ್ಟು ಎಡ್ಡೆ ಬಾಂಧವ್ಯೊ ಸಂಬಂಧೊ ಒರಿಯವೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಗುಲಾಬಿ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊ ಯಕ್ಷಗಾನೊ ಪಂಡ ಬಾರಿ ಉಮೇದ್. ಒಂಜಿ ಅಷ್ಟಮಿ ದಿನೊದಾನಿ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್‌ನ ಕಂಚ್‌ದ ಕಂಠೊಡ್ದು ಪ್ರಸಂಗ ಪದ್ಯೊಲೆನ್ ಕೆಂಡ್‌ದ್ ಮರ್ಲಾದ್ ಅರೆನ ಅಭಿಮಾನಿ ಆಯೆರ್. ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ತನ್ನ ಮಗಲ್ ಸುಶೀಲನ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ದಾರೆ ಮಯ್ತಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಮಗಲ್ ಸುಶೀಲಗ್ ಅಪಗ 19 ವರ್ಸ. ಅತ್ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡು ಮದಿಮೆ ಆಯೆರೆ ಅರೆಗ್ ಇಷ್ಟೋ ಇಜ್ಜಂಡ್. ಅಪ್ಪೆನ ಒತ್ತಾಯಗೊ ಮಣಿದ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ್ ಮದಿಮೆ ಆಯೆರ್. ಆಂಡ ಆನಿಡ್ದ್ ಇನಿಮುಟ್ಟಲಾ ಪೊಣ್ಣುಲೆಗ್ 25 ವರ್ಸಡ್ದು ದುಂಬು

ಮದಿಮೆ ಮಲ್ತ್, ಸಂಸಾರೊದ ನುಗೊನು ಪುಗೆಲೆಗ್ ತುಂಬುನೆನ್ ಆರ್ ಸುತರಾಂ ಒಪ್ಪುಜೆರ್.

ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರ್ ಭಾರೀ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಘನತೆದಾರ್. ಪುಂಡಿ ನುಪ್ಪು – ತುಂಡ್ ಕುಂಟು, ಪಣವು – ಕಾಸ್, ದೊಕ್ಕೆದ ಸೌಖ್ಯ – ಅನಾಪತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಟ್ ಗೇನ ಕೊರಂದೆ ಲಯ–ತಾಳ – ಮಾತ್ರೆ–ಗಣ ಪ್ರಸ್ತಾರೊದ ಲೋಕೊಡೆ ಮುರ್ಕುದುಪ್ಪುನ ಕಂಡನ್ಯಗ್ ಒವ್ವೆ ಬೇನೆ, ಬೇಸರ್ ಅವೊಂದಿಲೆಕ್ಕ ಕಾತೊಂದು ಬತ್ತಿನಾರ್. ಇಡೀ ಕುಟುಮ ಸಂಸಾರೊದ ಜಬದಾರಿನ್ ತನ್ನ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ದೆತ್ತೊಂದಿನ ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರ್ ಏಪಲಾ ಬೇನೆ–ಬಚ್ಚೆಲ್, ಬಂಜೊಲೆನ್ ಪಂತಿನಾರ್ ಅತ್ತ್. ಸುಖೊದುಃಖೊಲೆನ್ ಒಂಜೆ ತ್ರಾಸೊಡ್ ತೂಂಕಿನಾರ್. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಸಿಸ್ಯೆರ್, ಇಸ್ಟೆರ್, ಅಭಿಮಾನಿಲು ಇಲ್ಲಡೆ ಬನ್ನಗ ಅಕಲೆನ್ ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ಪುನನೇ ಒಂಜಿ ಪೆರ್ಮೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎನ್ನಿನಾರ್. ಅರಿ–ತಾರಾಯಿ, ನೈ–ಪೇರ್ ಇತ್ತ್ ಸುಖೊತ್ತ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಯಾವು ಪಂದ್ ಎನ್ನ್‌ದಿನ ಮಲ್ಲ ಚಿಂತನೆದಾರ್. ಅರೆನ ಜೋಕುಲು ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ ಬಗ್ಗೆಟ್ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ಇಂಚ ಉಂಡು. "ವೃತ್ತಿಜೀವನೊಡು ಎಂಕಲ್ನ ಪೊಪ್ಪಗ್ ಒದಗಿನ ಮಲ್ಲ ಆಘಾತ ಅರೆನ ಕೊರಗ್‌ಗ್ ಕಾರಣ ಆಂಡ್. ಆಂಡ ಆ ಕೊರಗ್‌ಡ್ ಅರೆನ್ ಕರಗೆರೆ ಬುಡ್ಜೆರ್. ಅರ್ನ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ ಎಂಕಲ್ನ ಅಮ್ಮ. ಕಂಡನಿನ ಪುಗೆಲ್‌ಡಿತ್ತಿನ ನುಗೊಕ್ಕು ತನ್ನ ಪುಗೆಲ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ತನ್ನ ಕಂಡನಿನ ಮನಸ್ಥಿತಿನ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊಂದು, ಅರೆನ ಕಲಾ ತಪಸ್ಸ್‌ಗ್ ತಡೆಯಾವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಅರೆನ್ ಸರವುದಪ್ಪೆನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್, ಸಂಸಾರದ ಹೊಣೆನ್ ತನ್ನ ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊನ್ಯ 'ಋಷಿ ಪತ್ನಿ' ಆರ್. ಎರ್ಕೆಡ್ ಏರಂದ್ ಜರ್ಕೆಡ್ ಜಾರಂದ್, ತಾಪತ್ರಯೊಲೆನ್ ಸರ್ಕೆಡ್ ತಾಂಗೊಂದು, ಇಣೆಪಕ್ಕಿಲ್ಲೆಕ್ಕ ಬದ್‌ಕಿನ ಪುಣ್ಯ ದಂಪತಿಲು ಎಂಕಲ್ನ ಪಪ್ಪ–ಅಮ್ಮ".

ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಸಾಹಿತ್ಯೊ – ಯಕ್ಷಗಾನ ಪಂಡ ಬಾರಿ ಮೋಕೆ. ಉಂದು ಅರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಗುಲಾಬಿ ಶೆಟ್ರೆಡ್ದ್ ಬೈದಿನ ಬಳುವಳಿ. ಕನ್ನಡೊದ ಪುಗರ್ತೆದ ಕಾದಂಬರಿಕಾರೆರಾಯಿನ ತ್ರಿವೇಣಿ ಪಂಡ ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಬಾರಿ ಮೋಕೆ, ಗೌರವೊ. ತನ್ನ ಎಲ್ಯ ಮಗಲೆಗ್ 'ತ್ರಿವೇಣಿ' ಪಂದೆ ಪುದರ್ ದೀತೆರ್. ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಕಷ್ಟೊ, ಬೇನೆ, ಅವಮಾನ ತಿಂದೆರ್ನ್ಡಲಾ ಆರ್ ಜೀವನೊದ ಮಿತ್ತ್ ಮೋಕೆ ಕಳೆವುಂದುನಾರ್ ಅತ್ತ್. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಸಾಲೆದ ಬೇಲೆ ಕಳೆವೊಂದಿನ ಪೊರ್ತುಗು ಅರೆನ ಬೆರಿಕ್ಕ್ ಗಟ್ಟಿ ಬೆರಿತಾಂಗ್ ಅಯಿನಾರ್ ಸುಶೀಲಾಕ್ಕೆ. ಬೆನ್ನಿದ ಕೆಲಸೊಡು ಬದ್‌ಕ್ ಕಟ್ಟೊನ್ನ ತಂಕ ತೋಜಾಯಿನಾರ್. ದುಂಬುದ ಪಜ್ಜೆ ದೀತಿನಾರ್.

ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಡಿ.ಲಿಟ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಪೊರ್ತುಡಾದುಪ್ಪು, ಒವ್ವೇ ಲೇಸ್ ಉಪ್ಪು, ಒವ್ವೆ ಸಮ್ಮಾನೊಡುಪ್ಪು, ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ್, ಅರೆನ ಬಾಸಣೊದ ಚೀಟಿಲೆನ್, ಅಂಗಿ ಕುಂಟುಲೆನ್, ಬೂಕುನೆಲೆನ್ ಬಾರೀ ಅರ್ತಿಪಿರ್ತಿಡ್ ಕಾತೊಂದು ಇತ್ತಿನಾರ್.

ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್-ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಐನ್ ಜೋಕುಲು. ಚೂಡಾಮಣಿ, ಸೌದಾಮಿನಿ, ತ್ರಿವೇಣಿ ಪನ್ಪಿ ಮೂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲು. ದೇವಿಪ್ರಸಾದ್, ಚೇತನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಆಣ್ ಜೋಕುಲು. ಜೋಕುಲು ಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲೆಗ್ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಗೇನ-ಕಜ್ಜೊದ ಬಗ್ಗೆಡ್ ಬಾರೀ ಗೌರವೊ ಇಸ್ಪಾಸ. ಮೊಕುಲ್ನ ಜೋಕುಲು ಇನಿ ಬದ್‌ಕ್ ಕಟ್ಟೊಂದೆರ್.

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲುಡ ತಿರ್ಲ್

ತುಳು ಬಾಸೆದ ಮಿತ್ತ್ ಅರೆನ ಹಿಡಿತ ಅಸಾದಾರಣವಾಯಿನವು. ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲು, ತಿರ್ಲ್, ಬೆಡಗ್, ಗಮತ್ತ್, ಬನಿ, ಕಾಕುಳ್ ಮಾತೆನ್ಲ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ತೋಜುಲೆಕ್ಕ ಅರ್ ಪಾತೆರೆನು ಬೊಕ್ಕ ಬರೆಪಿನ ಕ್ರಮಕ್ಕೊ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಉದಾರ್ಮೆಯಾದ್ ಅರೆನ ಬರವುದ ಒಂಜಿ ಎಗ್ಗೆ ಇಂಚವುಂಡು.

"ತುಳುನಾಡ ತಲತ್ತಪಲುಟ್ಟು ನೆಗೆತ್‌ದ್, ಕಬರ್ ಬುಡುದು, ಪರ್ಬುದು, ಬುಲೆಯಿನ, ಮುಡುದಾಂತಿ ಮಂದಾರದ ಮರನೇ ನಮ್ಮ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆ. ಇನಿಗ್‌ಲಾ ತೆಗ್‌ಲೆ ತೆಗ್‌ಲೆಯಾದ್, ಗುಜಿಲೆ ಗುಜಿಲೆಯಾದ್ ದೊಂಬು-ದವತ್ತ, ಕಾವು ಕುತ್ತದ, ಅಕ್ಕಸದ ಬೊಕ್ಕಸ ದಿಂಜ್‌ದ್, ದಲ್ಯಪಾಡಿನಂಚ ಪಸೆರ್‌ದ್ ಪರಡ್‌ದುಂಡು ಐತ್ತ ಐತ್ತ. ಬೆಸರ್‌ದ ಬೆಚ್ಚೊಡು ಆಸರೆಗ್ ಬತ್ತಿನಕಲೆನ ಆಸರ್ ತಗ್ಗಾದ್. ಮಂಡೆದ ಗೆಂಡ ದವೊಕ್ಕು ತಂಡ್‌ದ ನಂಡ್ ನಿರೆಲ್ ಕೊರೊಂದುಂಡು ಈ ಕಲೆ.

ಮೂಂಕು ಮುಟ್ಟ ಮುರ್ಕುದ್ ಇತ್ತೆ ಬೊಕ್ಕ, ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ಏಪ್ಪುದೆ ಪ್ಪುದೆ ಇನ್ಪಿತ್ತಿ ತಿತಿಕ್ಕ್ ಒಂಜಿಕಾಲೊಗು ಎತ್ತ್‌ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ – ತುಳುನಾಡ್‌ದ ರಾಜಾಶ್ರಯ, ದೇವಾಶ್ರಯದಾಂತಿ ಸೊತಂತ್ರ ಮೇಳೊಲೆನ ತಿತಿ. ಅದಗ ತುಳುಬಾಸೆನ್‌ಮಾನಿದ್, ತುಳುಬಾಸೆದಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಮಿದ್, ಸಿಂಗಣೆಕ್ಕ್ ಎತ್ತ್‌ದ್, ಅಲೆನ ಅನುಪಡೆದ್ ದೀಯಿನ ಪೊಸ ಪಜ್ಜೆದ ಗೆಜ್ಜೆದ ದುನಿಪುಗು ನೀರಪೂ ಮಣೆತ್ತಾಲ್ಲಾ, ನಿರ್ಪಕ್ಕಿ ದೇರ್ದಾಲ್ಲಾ ಒಲಿದ್ ಬತ್ತೆರ್. "ಆಟದವರ ಮಾನ ಆಟದ ವರಮಾನದಿಂದ ಉಳಿಯುವಂತಾಯಿತು. "ಇನ್ಪಿಲೆಕ ಮಲ್ತಿ ಕೀರ್ತಿ ಕೈಡ್ದ್ ಕೊರ್ದು, ಕೈ ಪತ್ತಿನ

ತುಳುನಾಡ ಜನತೆಗ್ ಸಾಸ್ವತ ವಾದ್ ಒರಿಯುಲೆಕ್ಕ ಆಂಡ್.

ತುಳುಬಾಸೆದ ಏತೋ ಪುದಾರ್ದ ಕವಿಕ್ಕುಲು ಕನ್ನಡೊಡೆ ಪುರ್ಸಂಗ ಬರೆಯೆರ್. ತನ ಬಾಸೆಡ್ ಬರೆಜೆರ್. ಆಂಡ ಕನ್ನಡನೆ ತನ್ನ ಬಾಸೆಯಾದಿತ್ತಿನ ವಿಟ್ಲ ಬಾಯಾರ್‌ದ ಪೆರ್ವಡಿ ಸಂಕಯ್ಯ ಬಾಗೊತೆರ್ 1887ನೇ ಇಸ್ವಿಡ್ "ತುಳು ಪಂಚವಟಿ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವೆರೆ ಕಾಳಗ" ಪಣ್ಪಿನ ಪುರ್ಸಂಗ ಬರೆಯೆರ್ ಆಯಿಡ್ದ ಬೊಕ್ಕ ಬಡಕಬೈಲ್ ಪರ್ಮೇಸ್ ರಾಯೆರ್ "ಕಿಟ್ನ ರಾಜಿ ಪುರ್ಸಂಗ" ಬರೆಯೆರ್. ಮೇರ್ಲ ಕನ್ನಡದಾರ್. ಸಂಕಯ್ಯೆರೆಡ್ದ್ ನಾಲ್ ದಸಕೊಡ್ದು ಬೊಕ್ಕ ಬರೆಯಿನವು. ಉಂದು ರಡ್ಡ್ ಕನ್ನಡ ಪುರ್ಸಂಗೊಲೆನ ಅನುವಾದ ಆಂಡಲಾ ಮೂಲೊಡ್ದು ಎಚ್ಚ ಸತ್ವ ದಿಂಜಿನವಾದ್ ಉಲ್ಲ.

ತುಳುಬಾಸೆಗ್ ಬೇತೆ ಬಾಸೆಲೆಡ್ ದಾಂತಿನಾತ್ ಅನುಕೂಲತೆ ಉಂಡು. ಕಬಿತೆ ಸಿಟ್ಟಿ ಮಲ್ಪೆರೆ ಸಾಯಾಪಿನ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣ ಉಂಡು. ಅವು ಬಾಸೆದ ತಿರ್ಲ್. ಅವೆನ್ ಗಲಸುನ ವೊರ್ಮ ತೆರಿಂಡ ಕಬಿತೆ ಪೇರ್ ಪರಿನಂಚ.

ನಮ್ಮ ಈ ಕಾಲೊಡ್ ಉಂತುದು, ಕರಿಪಿರಾಕ್‌ದ್ ಕಾಲ, ಮೊರನಿಮೊರನಿ, ಬೊಕ್ಕ ನಡಪುನ ಇನಿ–ಈತೆನ್ ತೂದು ತೆರಿಯೊಣೊಲಿ. ನನದಾನಿ? ಬೊಕ್ಕ ಐತ್ತ ಮನದಾನಿ? ಇನ್ಪಿನ ಮಿತ್ತ ಕಾಲೊಗು ಎಣ್ಣಿನಂಚಿ ರೂಪು ಕೊರ್ಪಿ ಎತ್ನ ನಮ ಇತ್ತೆ ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಜತ್ತ ಬೆಂದ್‌ಂಡ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಾವೊಲಿ.

ನುಂಗಿ ಮಲಂಪುಡು ಮುಂಗೆನುಗುರಂದ್. ಗೆಲವುದ ಚಲ ಉಪ್ಪೊಡು, ಸದೆದಿ ಕಂಡೊಗು ಜಪ್ಪೊಡು, ಪಗ್‌ರ್ ಬುಡುದು, ಬೆಗರ ಪಸೆಕೊರ್ದು ದಪ್ಪೊಡು. ಪೊಂಬುರ್ದು ತುಂಬುರ್ಜ ಪಾರಾದಿ ಪೊಸ ಬಿತ್ತ್‌ದಕ್ಕೊಡು. ಅಂಚಾಂಡ ಕೊನಲೆ ಕರಾದ್ ಅಣಿಲೆ ದರಿದ್ ತುಳು ನೆಲೊಟ್ಟು ಐಸ್ರದ ಬುಲೆಚಿಲ್ ನೆಗತ್ತ್ ಬರು. ಮಡತನೊಟ್ಟು ಬಡತನ ಮುತ್ತಂದ್, ಅಡವುದ ಸೊತ್ತು ಬಡವುಗ್ ಎತ್ತಂದ್.

ಅರಬಾಯಿದ ಕಡಲುಡಲ್‌ಡ್ ತಿರ್ತ ತಲೊಕ್ಕು ಎತ್ತ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಪತ್ತೊಂದು ಬರೊಲಿ–ಮುತ್ತುದ ಮರುವಾಯಿ. ಚಲಿನ್ ಕುಡ್ತುದ್ ಕಲಿನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ಈಡಿಗೆ ಬಾಲುನ ನಮ, ಪೋಡಿಗೆ–ಅಲ್ಕ್‌ದ ಪೊಟ್ಟುಗ್ಗೆಲ್‌ನ್ ಬಡ್ತ್‌ದ್ ಬರೊದು. ಇಸ್ವಾಸೊಡು ಸಾಸ ಮಲ್ಪೊಡು. ದಂಬುತ್ತಿ ಜೋಕುಲು ದುಂಬೊತ್ತಿನಾಕುಲು ಬೆಂದೆರ್ಡ, 'ಹಾರಿದನು ಲಂಕೆಯನು ಬಿಟ್ಟೇಳ್ನೂರು ಯೋಜನ ಮುಂದೆ' ಇನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ಅವು. ತಲಪತ್‌ದ್ ನೆಲಬುಡಂದಿ ತುಳು ಬಾಸೆನ್ ತೃಣ ಬಿಂದು ರುಸಿನ್ ದೆರ್ತುಂತಾಯಿನ ಅನುಮಂತನಕುಲು ಎತಿಜ್ಜೆರ್ ನಮಡ?"

ಅರೆನ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಪೊರ್ಲುದ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಆರ್ ಗಲಸ್‌ದಿ ನಮುನೆಡ್ ನಂಕ್ ತೆರಿಯು ತುಳುಟು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಬರೆತೆರ್ಡ ಐತ ಐಸಿರ

ನನಲಾತ್ ಎಚ್ಚಿದ್ ಗೆಲ್ಮನೆ ಆತು. ಬರವುದ ಸಕಾಯ ಆಲೋಚನೆ ನೆಗತ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ಕಡಲ್‌ಡೇ ಉರ್ಕರುನ ತೆರೆತಂಚ ಐಟ್ಟೆ ತಾಕತ್ತ್‌ಲಾ ಉಂಡು. ಪೊರ್ಲುಲಾ ಉಂಡು. ಅಂಚೆನೆ ತುಳುತ್ತ ತಾಕತ್ತ್‌ಲಾ ಅಂದ್, ಮುಗುರು ತೆಲಿಕೆದ ಮುಂಗೆಲಾ ಅಂದ್.

ತುಳುಬಾಸೆದ ಸಕ್ತಿದ ಮಿತ್ತ್ ಅರೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ನಂಬೊಲಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ತುಳು ಸಬ್ದ ಸಂಪತ್ತು ಅರೆಡ ಗಟ್ಟಿಯಾದ್‌ತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪಾಡ್ದನ ಬೊಕ್ಕ ದೈವಾರಾಧನೆದ ಮದಿಪುದಂಚಿನ ಬಾಯಿ ಪಾತೆರ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಕಲೆಂಬಿದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಅರೆಗ್ ಮಸ್ತ್ ತೆರಿದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಐತಿಹ್ಯೊಲೆನ ಬಗೆಟ್ ದಾಯೆ, ಎಂಚ ಪನ್ಪಿ ಪ್ರಸ್ನೆಲು ಇತ್ತ್‌ದೇ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಸಂಶೋಧನೆಲೆನ್ಲಾ ಮಲ್ತಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ತುಳು ಬಾಸೆ ಬಾಯಿದೊಂಜಿ ಪಾತೆರೊಡು ಒರಿದಿನ ಸಬ್ದ ಸಂಪತ್ತು ಬೊಕ್ಕ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬಗೆಟ್ ಮಸ್ತ್ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ರಾಶಿ ಪಾಡ್ದ್ ತೆರಿದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಅರೆಗ್ ವ್ಯಾಕರಣ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದಂಚಿನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಷಯೊದ ಕಡೆಕ್ಕ್ ಅರೆನ್ ದಿಟ್ಟಿ ಇತ್ತಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ತುಳುವಾವಾಡ್, ಕನ್ನಡವಾವಡ್ ಪೊಸ ಗೇನದ ಬರವುದಂಚಿ ಆರೆ ಆತ್ ಪಿಜಿರ್ದ್‌ದೆಜೆರ್. ಪದ್ಯ ರಚನೆ ಅರೆನ ಇಷ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾರ್ಗ. ಗದ್ಯ ರಚನೆದ ಕಡೆಕ್ ಆತ್ ಒನಪು ತೋಜಾಯಿಜೆರ್.

ಶಿಮಂತೂರುದಾರ್ನ ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರೊದ ಇಚಾರೊಲು ತುಳು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಕುಲು, ಬೊಕ್ಕ ನಂಕ್ ಇದೆಮುಟ್ಟ ತಿಕ್‌ದಿನ ಪಳಂತುಳು ತುಳು ಕಾವ್ಯೊಲೆನ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಮಾಯಿತಿನ್ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ ಸಕ್ತಿನ್ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಕನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸುಲೆನ್ ಗೆರೆತೊನರೆ, ತುಳು ಮಹಾಕಾವ್ಯೊಲೆನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ನ್‌ಲಾ ತೆರಿಯೊನೆರೆ ಪೂರಕವಾದುಂಡು. ಇಂಚ ಶಿಮಂತೂರುದಾರ್ನ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುದಿ' ಕನ್ನಡ–ತುಳು ರಡ್ಡ್ ಬಾಸೆಡ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕ್ಲೆನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನೊಗು ಮಸ್ತ್ ಮಲ್ಲ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆದಂಚಿನ ಬೂಕು ಆದುಂಡು.

'ಪಾಕ ಪಲ ಕೊರ್ಪಿನ ಮರಕುಲು ಉಪ್ಪುವ. ಆ ಮರಕುಲೆಗ್ ಮೂಲೊಡು ಆದೆರುನ ಬೊಕ್ಕ ವನಸ್ ತೆನಸ್‌ಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ಪುನ ಆ ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಬಾನೆ ಐತ ಮುದೆಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೇರ್. ಆಂಡ ಅವು ಏರೆಗ್ಲಾ ತೋಜುಜಿ. ಆಂಡ ಐಕ್ಕ್ ದಾಲಾ ದಕ್ಕೆಯಾಂಡ ಇಡೀ ಮರತ ದೊಕ್ಕೆಗೇ ಔಸ ಮುಗಿಯುಂಡು. ಅಂಚೆನೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರೆ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಮಣ್ಣ್ ದಡಿಟೆ ಇತ್ತೊಂದು ಒಂಜಿ ಕಲೆತ ಪರಪೊಕು ಪನ್ಪಿ ದೈನೇ ಬುಲೆಪಾಯೆರೆ, ಬುಲೆಯೆರೆ ಕಾರಣ ಆಪೆ. ಐನೆಡ್ದಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರನ ವಿಷಯ ಮನಸ್ ಗೆಲ್ಮನದವು ಅತ್ತಾಂಡಲಾ ಐನ್ ಬುಲೆಪಾವುನ

ಬೊಕ್ಕ ಜುವಕೊರ್ಪಿನವು ಆದುಂಡು (ಆಕಾಶವಾಣಿ : 'ರಂಗಸ್ಥಳ ನೆನೆಪುಲು', ಪಾತೆರಕತೆತ ಮಾಲೆಡ್, ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಪಾತೆರ).

ಇಂಚ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ತನ್ಕುಲೆನ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರತಿಭೆಲೆನ್ ಪಂಡೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯತೆತ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನನೊಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಎಡ್ಡೆ ನಡಕೆ, ಎಡ್ಡೆ ಉಡಲ್, ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠುರದ, ಆತ್ಮಗೌರವದಂಚಿನ ಗುಣಸ್ವಭಾವದ ಮುಖಾಂತ್ರನೇ ಬದ್‌ಕ್‌ದ್ ತೋಜಾಯಿನಾರ್ ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್. ಒಂಜೆನ್ ಅಜತೊಂಡ ಸರ್ವಲಾ ತೆರಿಯು ಪನ್ಪಿಲೆಕ ಪಂಡಿತ ಪರಪೊಕುದ ಕೊಂಡಿಯಾದ್ ತೆರಿದಿನೆನ್ ಪಟೊಂದಿನ ಅರೆನ ಯಕ್ಷಗಾನೊ ಬೊಕ್ಕ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಗೇನೊ ಮಲ್ಲವು. ಈ ರಡ್ಡ್ ಸಂಗತಿದ ಬೆರಿತಾಂಗ್‌ಡ್ ತುಳುವೆರೆಡ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತೊಂದಿನಾರೆನ್ ಮದಪಂದೆ ಮದಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರೆಡ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಒರಿಯಾತೆರ್.

***

ಸೇರಿಗೆ

(ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಎತ್ತರ-ಬಿತ್ತರ)

ಹೃದಯವು ಭಾವೋನ್ಮಾದದಿಂದ ಪರಿಪಕ್ವಗೊಂಡು ನಾದವು ಭಾಷೆಯೊಡನೆ ಕಲೆತು-ಕಲಿತು ರಸಪೂರದಂತೆ ನಲಿದೊಲಿದು ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತ ಅಬ್ಬರ-ಉಬ್ಬರದಿಂದ ಘೂರ್ಮಿಸಿ, ಲಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂ ಒತ್ತಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಬರುವ ಕವಿ ವಾಣಿಯೇ ಛಂದೋರೂಪದ ಪದ್ಯಗಳು.

ಕಂದ

ನೆರೆನಾದ - ನಾಟ್ಯದುನ್ಮದ ।
ತುರಗಾಹತ ರಥದ ಸೂತ - ಭಾವ ಮಿಡುಕಿ, ತ - ॥
ತ್ತರಿಸಿನುಡಿ ಹಲ್ಲಣವನಾ ।
ಧರಿಸೆ ಲಯದಿ ನಲಿವ ವಾಣಿಯೈ ಸಿರಿ ಛಂದಂ ॥1॥
ನುಡಿ ನಡೆವಂತಿರೆ ಗದ್ಯಂ ।
ಕುಡುಕುನ ನಡೆ ನವ್ಯ ಛಂದ್, ನೃತ್ಯಾಂಗನೆಯಂ - ॥
ತಡಿಯಿಡುತ ನಲಿವ ಭಾಷೆಯ ।
ಬೆಡಗೆ ನಿಯ ಛಂದ; ಚಂಪು ನಡೆ - ನಲಿವೆರಡುಂ ॥2॥

ಕವಿಯು ತನ್ಮಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ಪಕ್ವಗೊಂಡಾಗ ಸಾಧ್ವಿಯು, ಚೆಲ್ವ ಹಸುಗೂಸಿಗೆ ಜನ್ಮವೀವಂತೆ ಛಂದಸ್ಸು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯಾನಂದದ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿಗೊಲಿದ ವಾಕ್ ಶ್ರೀಯು ನಾಟ್ಯಶಾರದೆಯಾಗಿ ಮೈದೋರಿ ನಲಿನಲಿದು ಕವಿಯ ಉತ್ಕರ್ಷದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೆಳಕಿತ್ತು ಹರಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಹೊರಡುವ ಕವಿ ಸಂದೇಶವೆಲ್ಲಾ ನಾಟ್ಯ ನಾದರೂಪಿಯಾದ ಶಾರದೆಯು ಕುಣಿವಂತಿರುವ ಲಯಭರಿತ ವಾಗ್ವಿಲಾಸವೆನಿಸಿದ ಛಂದೋಬಂಧಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನದ ಛಂದೋಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಪರಮಾರಾಧ್ಯ ದೇವತೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಾರ್ಚನೆಗೆ ಸಂಗೀತ-ಆಲಾಪನಾದಿಗಳಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯ ಹೊರತು ಯಾಜಮಾನ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿರದ ನಾದವೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯೇ ಆದ ತನ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಯಕ್ಷ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಲ್ಲ ಛಂದಸ್ಸುಗಳಿವೆ. ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇರದ ಅನೇಕ ಬಂಧಗಳು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ.

(ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, 2002 : ಪುಟ 1)

ಈ ಲೇಖನೊದ ಒರಿದಿನ ಬಾಗೊ 'ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಯಕ್ಷಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ಥಾಲೀ ಪುಲಾಕಗಳು' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ದ್ 'ಒಡ್ಡೋಲಗ' ಬೂಕುಡು ಉಂಡು.

ತುಳು ಬಾಸೆಗಾದ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ನಾಡ್‌ದ್ ಪತ್ತಿನ ಲಿಪಿ

ಅ	ಆ	ಇ	ಈ	ಉ	ಊ	ಋ	ೠ	ಎ	ಏ	ಐ	ಒ	ಓ	ಔ	ಅಂ	ಅಃ	ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಲು

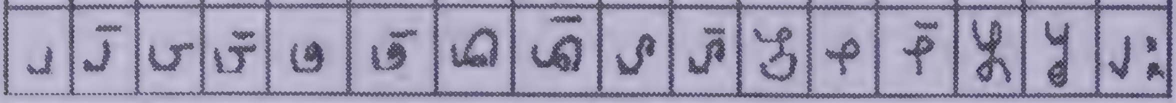

ತುಳುಟ್ಟು ಮಾತ್ರ ಉಪ್ಪುನ ಇಸೇಸ ಸ್ವರಾಕ್ಷರೊಲು

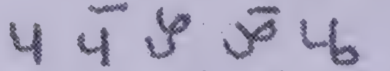

ಅ್ ಆ್ ಎ್ ಏ್ ಅ್ಂ

ಎನನ್, ದಾಯೆಗ್, ಕೇಣುವರ್, ಈ ವ್ಯಂಜನೊಲೆಗ್ ಅ್ ಸ್ವರ ಸೇರ್‌ಸಾಂಡ ಸೊತಂತ್ರ ಲಘುಚ್ಚರಾಲಾಪುಂಡು.

ಉದಾ : ಎನನ್, ದಾಯೆಗ್, ಕೇಣುವರ್ – ವುಂದು ಅ್ ಪನ್ಪಿ ಸ್ವರೊದೊಟ್ಟುಗು ಉಪ್ಪುನ ವ್ಯಂಜನೊಲು

ವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲು

ಕ್ ಖ್ ಗ್ ಘ್ ಙ್ ಚ್ ಛ್ ಜ್ ಝ್ ಞ್ ಟ್ ಠ್ ಡ್ ಢ್ ಣ್

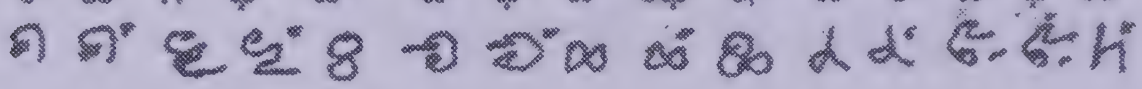

ತ್ ಥ್ ದ್ ಧ್ ನ್ ಪ್ ಫ್ ಬ್ ಭ್ ಮ್

ಅವರ್ಗೀಯ ವ್ಯಂಜನೊಲು

ಯ್ ರ್ ಲ್ ವ್ ಷ್ ಶ್ ಸ್ ಹ್ ಳ್

ಗಂಗೆ ಬತ್ತೆ (ಪುಲ್ಲಿಂಗ)

ಗಂಗ್ ಬತ್ತಲ್, 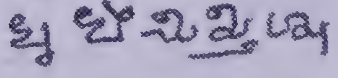 (ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ)

ಯಾನ್, ಪೋಪೆ (ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ)

ಆಯೆ, ಪೋಪೆ (ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ)

ಮೂನ್‌ದ ಬಲ್ 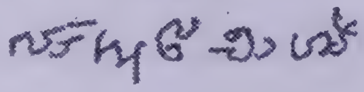

ಈ ಎಕಾರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ದ Wax, Tax, Bank, Bat, Cat ಸಬ್ದೊಲೆನ ಎ್ ಕಾರೊದ ಉಚ್ಚಾರೊದ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ಉಂಡು.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಜ್ಞೊಲು

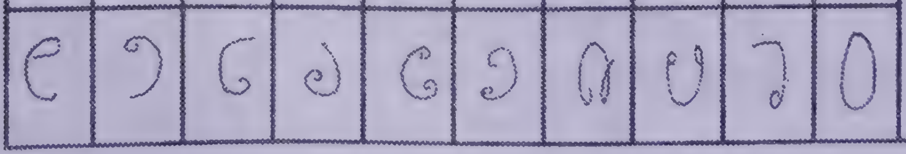

ಈ ವ್ಯಂಜನಲೆಗ್ ಸ್ವರಾಚ್ಚರೊನ್ ಸೇರ್ಸಾಂಡ ಅಚ್ಚರ ಮಾಲೆಯಾಪುಂಡು.

ಉದಾ : ಕ ಕಾ ಕಿ ಕೀ ಕು ಕೂ ಕೃ ಕೇ ಕೈ ಕೊ ಕೌ ಕಂ ಕಃ

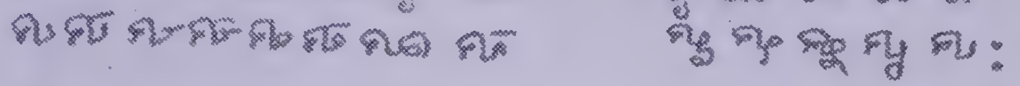

ಪ ಪಾ ಪಿ ಪೀ ಪು ಪೂ ಪೃ ಪೆ ಪೇ ಪೈ ಪೊ ಪೋ ಪೌ ಪಂ ಪಃ

ವ ವಾ ವಿ ವೀ ವು ವೂ ವೃ ವೆ ವೇ ವೈ ವೊ ವೋ ವೌ ವಂ ವಃ

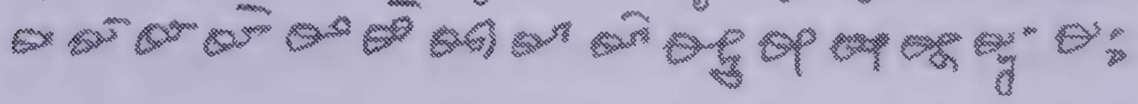

ಸಜಾತೀತದ ಒತ್ತಚ್ಚರೊದ ಅಡಿಕ್ಕೆ ೨ ಈ ಗುರ್ತ

ಉದಾ: ಅಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ

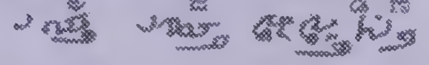

ಈ ಲಿಪಿನ್ ಕಲ್ಪರೆ ಸುಲಭೊ. ಇಂಗ್ಲಿಸ್‌ನ ಲೆಕ್ಕೊನೆ ವ್ಯಂಜನಾಚ್ಚರೊನು ಸೇರ್ಸವೊಡು.

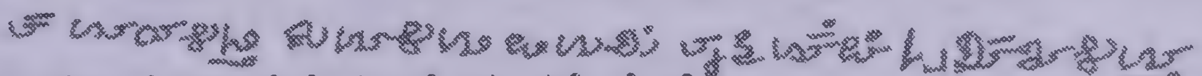

ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ಸೇರಿಸಾಯೆರೆ ಸುಲಬೊಡು ಕಲ್ತೊನೊಲಿ.

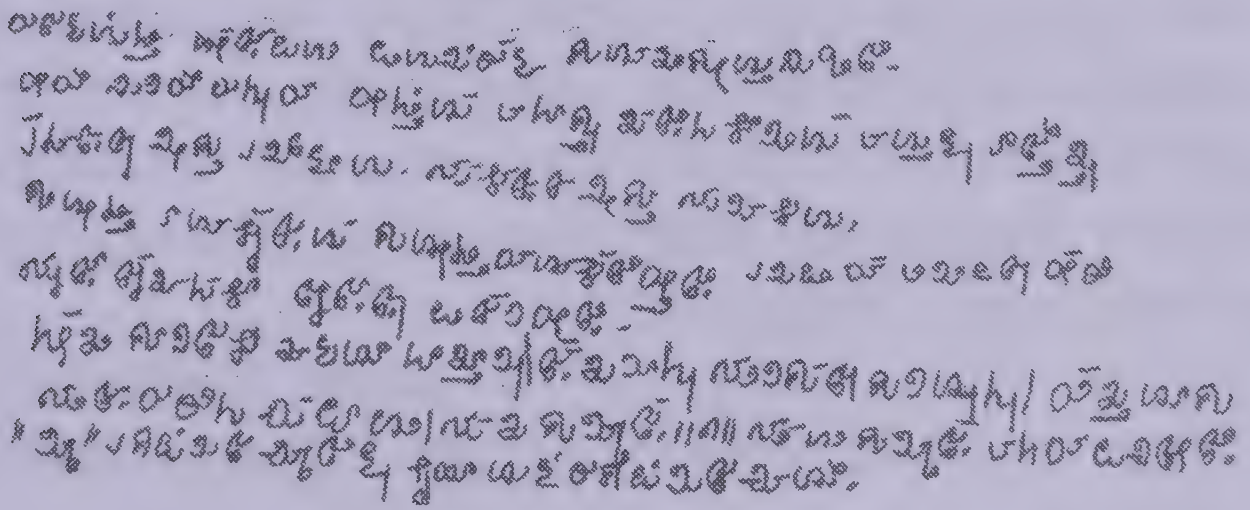

ಈ ಲಿಪಿಸಂಜ್ಞೆಲೆಡ್ ೩೧ ಅಚ್ಚರೊಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ಕಲ್‌ತ್ತೊಂಡ ಯಾವು. ದೀರ್ಘಾಚ್ಚರ ಮಹಾಪ್ರಾಣೊಲೆಗ್ ಬೇತೆನೆ ಸಂಜ್ಞೆಲು ಉಲ್ಲ. ಠ–ಡ, ಟ–ತ, ದ–ಡ, ಝ–ಜ ಷಶಸ, ಲಳ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಅಚ್ಚರೊಲೆಡ್ ಒಂಜೆ ಲೆಕ್ಕೊದ ಸ್ವರ ಉಪ್ಪುನೆಡ್ಡಾವರ ಅವೆನ್ ಸುಲಬೊಡ್ ಕಲ್ಪೆರೆ ಲಿಪಿಸಂಜ್ಞೆಲೆನ್ ಗಳಸ್‌ದ್‌ಂಡ್. ವ್ಯಂಜನದೊಟ್ಟುಗು ಸ್ವರಲೆನ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆದ ಲೆಕ್ಕನೆ ಸೇರ್ಸಂಡಾ ಅಚ್ಚರ ಮಾಲೆಯಾಪುಂಡು. ಆಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆಡ್ ಉಪ್ಪುಲೆಕ್ಕ Capital ಬೊಕ್ಕ Small letters ದ ಲೆಕ್ಕ ಲಿಪಿಭೇದ ಇಜ್ಜಯಿನೆಡ್ಡಾವರ ಲಿಪಿ ಸಂಜ್ಞೆಡ್ ಕಲ್ಪುನ ಅಚ್ಚರೊಲು ಕಮ್ಮಿ. ಅ್, ವ್, ಅ್ಂ (೪ ಸಂಖ್ಯ) ಇಂಚಿತ್ತಿನ ತುಳುಬಾಸೆದ ಇಸೇಸ ಸ್ವರೊಕ್ಕೊಲೆಗ್ ಬೇತೆನೆ ಅಚ್ಚರ ಸಂಜ್ಞೆವುಲ್ಲ. ಅಚ್ಚರಮಾಲೆ ಬೆರಲ್‌ಬ್ಬ್‌ಗ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆಡ್ ಒದಗ್‌ದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಇಷ್ಟೆರ್ ದೊಸ್ತಿಲ್ನ ಮೋಕೆ-ಸೂಕೆದ ಉಡಲ್ದ ದನಿಕುಲು

1. ಯಾನ್ ಬೊಕ್ಕ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಒರಿಯನ್ ಒರಿ ಬೆರಿ ಬೊಟ್ಟುನಕುಲು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಡ್ ಆರ್ ಎಂಕ್ ಮಸ್ತ್ ಮುಟ್ಟದಾರ್. ಎಲ್ಯ ಸಂಗತಿನ್‌ಲಾ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್‌ಡ್ ಗೆರೆತೊನ್ನ ಮಲ್ಲ ಗುಣ ಅರೆನ. 'ಪರಗುಣ ಪರಮಾಣೂ ನ್ ಪರ್ವತಿಕೃತ್ಯ ನಿತ್ಯಮ್' ಪನ್ಪಿನ ಲೆಕ್ಕೊ ಛಂದಸ್ಸು, ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆದ ಬಗೆಟ್ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪೊಲಬು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ತಾತ್ವಿಕ ಪೊಲಬುಲಾ ಅರೆಗ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕನ್ನಡದ ಮಲ್ಲ ಛಂದೋವಿದ್ವಾಂಸೆರೆಡ ಅರೆನ್ ಒರಿ ಪಂದ್ ಒತ್ತೊನುವೆರ್, ಒತ್ತೊನುಡ್‌ಲಾ. ಅರೆನ್ ಒರಿಯೆ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಪಂದ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಜೀವಂತಿಕೆ, ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಉಮೇದ್, ಗಮ್ಮತ್ತ್, ಕುಸಾಲ್ ಇತ್ತಿನಂಚಿನ ಅಸಾಧಾರಣವಾಯಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊ. ಭಾರತೊದ ಮಟ್ಟದ ಬಾಸಾ ಬೆರೆಗ್‌ಲೆನ ಒಟ್ಟುಗು ಯಕ್ಷಗಾನೊ(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ)ಡ್ದಾತ್ರ ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆದ ತೂಕೊ ಎಚ್ಚಾತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಕನ್ನಡದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯತೆ ಬೊಕ್ಕ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ, ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಪದ್ಯೊ ರಚನೆದ ಗುಟ್ಟುಲೆನ್ ಆರ್ ದೆರ್ತ್ ತೋಜಾದಿನಾರ್. ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತೆರಾದ್ ಶಿಮಂತೂರೆರ್ ಶತಮಾನೊದ ಪುಗರ್ತೆದ ಮಾಮಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಘನತೆನ್ ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತಿನಾರ್. ಛಂದಸ್ಸ್‌ನ್ ಎಕ್ಕಾದ್ ಮಲ್ತೊಂದಿನಾರ್.

ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಷಿ

ಅರ್ತೊಧಾರಿಲು, ಸಂಶೋಧಕೆರ್, ಬಹುಶ್ರುತ ವಿದ್ವಾಂಸೆರ್

2. ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಂಪರೆಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಲೆಕ ಅವೆನ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಟ್ಟ್‌ದ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನಾರ್ ಶ್ರೀ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್. ವಿದ್ವತ್ತ್‌ದ ಸೇರಿಗೆಡ್ ವಿನಯ ದಿಂಜಿನ ಆರೆನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವೊಡು ಪರಂಪರೆದ ಗತ್ತ್, ಪೊಸಕಾಲೊದ ಉರ್ಕು ಉಲ್ಲಾಸ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. 1975ಟ್ ಪುತ್ತೂರ್ದ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜ್‌ದ ಕಲ್ಪಾತಿಲೆನ ಕನ್ನಡ ಸಂಗೊದ ಸಾಯಾರ್ತ ಆರೆನ "ರಾಜಮುದ್ರಿಕಾ" ಆಟ ಗೊಬ್ಬಾದಿತ್ತೊ. ಅಪಗ ಅರೆನ ಪುದರ್ ಕೇಂಡಿನ ಎನ್ನ ಸುರುತ ನೆಂಪು. ಅಯಿಡ್‌ದ್ ಬುಕ್ಕ ಅರೆನ್ ಏತೋ ಸರ್ತಿ ತೂತೆ, ಆಟ ಕೂಟೊದ ಬಗೆಟ್, ಪ್ರಸಂಗ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಇಸಯೊಡು ಆರ್ ಪಾಟ ಮಲ್ತ್‌ನ ಗುರು. ಮಾಮಲ್ಲ ಕವಿ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಅಚ್ಯುತ ಗೌಡೆರೆನ (ಅ.ಗೌ.ಕಿ) ಬದ್‌ಕ್ ಬರವುದ ಮಿತ್ತ್ ಯಾನ್ ಒಂಜಿ ಬೂಕು ಬರೆಪುನ

ಪೊರ್ತುಡು(1977ಟ್) ಶಿಮಂತೂರು ಕೊರಿನ ಮಾಹಿತಿ, ತೋಜಾಯಿ ಸಾದಿನ್ ಯಾನ್ ಮರಪ್ಪಾಯೆ. ಆರೆಗ್ ಪಟ್ಲ ಇನಾಮು ಸಂದಾಯ ಆಪಿ ಪೊರ್ತುಡು ಇಂಚ ಪಂಡೆರ್ "ಉಂದು ಪಟ್ಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿ. ಅಯಿನ್ ಸತೀಶ್ ಶೆಟ್ರೆಗ್ ಪಿರ ಕೊರೊಂದುಲ್ಲೆ. ಈ ದುಡ್ಡುನು ಪಟ್ಟ್‌ಲಾ, ಅಂಚನೇ ಪಟ್ಲ ಬೂರಿಯರೆ ಬುಡಡ, ಎಡ್ಡೇನ ಬೆನ್ಲ". ಇಂಚ ಪೊರ್ಲ ಕಂಟ್‌ದ ಪಾತೆರೊ ಪಂಡಿನ ಶಿಮಂತೂರು ಗೇನೊನು ಪಟ್ಟೊಂದೇ ಇತ್ತಿನಾರ್. ಕನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸ್‌ಗ್ ನಾಗವರ್ಮೆ ಎಂಚನೊ ಯಕ್ಷಗಾನೊ ಪದೊಕ್ಕುಲೆನ ಅಡಿಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್. ಅಂಚಾದೆ ಆರೆಗ್ ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮೆ ಪನ್ಪಿ ಪೆರ್ಮೆದ ಬಿರ್ದ್. ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ಅಡೆಂಗ್ ದಿತ್ತಿನ ಏತೋ ಪೊಸ ಜಾತಿ ಪದೊಕ್ಕುಲೆನ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ಶಿಮಂತೂರು ಸೋದನೆಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ವಿಚಾರ ಮಂಡನೆಡ್ಲಾ ನೆಗತ್ತ್ ತೋಜುನ ಪುದರ್.

ಅರೆನ ನಾಲಾಯಿದ ಪಾತೆರ, ಆರ್ ಬರೆಯಿನ ಬೂಕುಲೆನ ಅದೆಕ್ಕುಲೆನ ಬಾಕಿಲ್ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಉಲಯಿದ ಗೇನೊದ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಡಾ. ಸುಧಾರಾಣಿ ಬೂಕುದ ರೂಪೊಡು ಪೊದಿಕೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಉಂದು ಮಲ್ಲ ಕಜ್ಜ.

ಡಾ. ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ

ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಲು, ಅನುವಾದಕೆರ್, ಸಂಶೋಧಕೆರ್

3. ಒಂಜಿ ಬರವುದಾಲ್ ಆದ್ ಜನ ಯನನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಯಿಕ್ ಕಾರಣ ಎನ್ನ ಕಂಡನೆ ಚೇಳಾರು ಗುತ್ತುದ ಸೀತಾರಾಮ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್. ಮೇರ್ ಅಮ್ಮುಂಜೆ ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡ್ರ್‌ನ ಮಗೆ. ಅಮ್ಮ ಲೆಕ್ಕನೇ ಮಗೆಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪೋಷಕೆ ಅಯಿನೆಡ್ದಾತ್ರ ಯಾನ್‌ಲಾ ಬರೆಯೆರೆ ಆಂಡ್. ಆಂಡ ಯೆಂಕ್ ಎನ್ನ ಎಳತ್ರಗುತ್ತುದ ದಾಲ ಬೆರಿಸಾಯ ತಿಕ್ಕ್‌ಜಿ. ಅಂಚೆನೇ ನಾರಣ್ಣಗ್‌ಲಾ ಊರುದುಯೆಚ್ಚ ಬಲ ತಿಕ್ಕ್‌ದಜಿ. ಬೆನ್ನಿ ಸೆಟ್ರ್ ನಕಲೆಗ್ ಬರವು ಸರವು ಪಂಡ ಅಲ್ತಡೆಗೇ. ಆಂಡ ಬೆರನೆರ್ ಬರವು ಸರವು ಯೆಡ್ಡೆ ಬಿಲೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಪೇಂಟೆಡ್ ಇತ್ತೆರ್‌ಡ ನಾರನ್ನೆ ಬಾರಿ ಪುದರ್ ಪೋತುವೆರ್ ಇಂದ್ ಯಾನ್ ಯೇಪಲಾ ಎನ್ನುನ ಉಂಡು.

ಯಾನ್ ಎಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪುನಗ ಅರೆನ ಪ್ರಭಾವೊಡು ಕಬಿತೆ ಬರೆಯೆರೆ ಶುರು ಮಲ್ತೆ. ಬರೆದ್ ಅರೆಗ್ ತೋಜಪಾಂಡ ತೂದು ಸಲಹೆ ಕೊರೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಯೆನ್ನ ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆಲೆ ಬೂಕು ಬನ್ನಗ ಆರ್ ಪಂಡೆರ್, 'ಈ ಛಂದಸ್ಸು ಕಲ್ಪೊಡು' ಇಂದ್. ಛಂದಸ್ಸು ಪಂಡ ಯೆಂಕ್ ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚ. 'ಯಾನ್ ದೇಗ್ ಛಂದಸ್ಸು ಕಲ್ಪೊಡು' ಕೇಂಡೆ. 'ಕಬಿತೆ ಲಾಯಿಕ್ ಬರ್ಪುಂಡು.' 'ಕಬಿತೆ ಪುಟ್ಟುನು ಉಡಲ್ಡತ್ತೆ?

ಅವು ಅಪ್ಪೈ ಬಂಜಿಡ್ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕ ಪುಟ್ಟುನತ್ತೆ. ಕುಡ ಛಂದಸ್ಸುದ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡೆ? ಛಂದಸ್ಸುಡಪ್ಪನೇ ಕಬಿತೆ ಪುಟ್ಟುನತ್ತೆ?'

"ಅವು ಅಂದ್ ಮಾರಾಯ್ತಿ. ಆಂಡಲಾ ಛಂದಸ್ಸು ಕಲ್ತಡ ನಿನ್ನ ಬರವುಗು ಒಂತೆ ಸತು ಬರ್ಪುಂಡು" ಪಂದ್ ಏಪಲಾ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಡಾ. ಇಂದಿರಾ ಹೆಗ್ಗಡೆ

ಲೇಖಕೆರ್, ಚಿಂತಕೆರ್, ಸಂಶೋಧಕೆರ್

4. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಮಲ್ಲ ಕವಿ. ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರೊನ್ ಅಭ್ಯಾಸೊ ಮಲ್ದಿನ ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಂಡಿತೆ. ಭಾರೀ ಪುಗರ್ತೆದ ವಾಗ್ಮಿ. ಮಾತೆಡ್‌ದ್ಲಾ ಆರ್ ಒರಿಯೆ ಮನುಸತ್ವದ ಉಡಲ್ ಇತ್ತಿನ ಎಡ್ಡೆ ನರಮಾನಿ. ಎನ್ನ ಅರೆನ ಜಾಕೆ ಮಸ್ತ್ ಅಜಕ್ಕೆದ. ಆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಅರೆನ ಬೊಡೆದಿ ಮಸ್ತ್ ಸರ್ತಿ ಹೊಸಪೇಟೆದ ಎನ್ನ ಇಲ್ಲಗ್ ಬೈದೆರ್. ಅರೆನ ಮುಲ್ಕಿ ತರವಾಡ್‌ದ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋತಿನ ಎನನ್ ಮಸ್ತ್ ಮೋಕೆ, ಗೌಜಿಡ್ ಸುದಾರ್ದೆರ್. ಎನ್ನ ಅರೆನ ಒಪ್ಪತಪ್ಪದ ನೆಂಪು ಪಚ್ಚೆಪಜಿರ್ ಕೊಡಿಲೆಕ್ಕೊ.

ಡಾ. ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರು

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕೆರ್, ಅನುವಾದಕೆರ್, ಸಂಶೋಧಕೆರ್

5. ಶಾಸ್ತ್ರೊದ ವಿರೋಧವಾದ್ ಉಂತುನಕ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗು ರಾಜಿ ಮಲ್ಪಾಂದೇ ಮುಲಾಜ್ ಇಜ್ಜಂದೆ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ಸತ್ಯೊನು ನಿಸ್ಟೂರವಾದ್ ಪನೊಂದು ಇತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದೆ ಗೇನೊದ ಬಡವು ಇತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್, ಸತ್ಯೊನು ಒತ್ತೊನ್ನ ಗುಣದಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಶಿಮಂತೂರೆರೆನ ಪೊಲಬು ಕುಸಿನ್ ಕೊರೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಸಾಸ್ತ್ರೊದ ಇಚಾರೊಡು ಆರ್ ಮಸ್ತ್ ನಿಸ್ಟೂರವಾದ್ ಇತ್ತ್‌ರ್‌ಡ್ಲಾ ಆರ್ ಕರುಣೆದ ಕಡಲ್, ಮೋಕೆದ ಉಡಲ್. ಉಂದು ಮಸ್ತ್ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ತೆರಿಯಾಂದೇ ಪೋಯಿನವು ಬೇಜಾರ್‌ದ ಸಂಗತಿ.

ಗಣೇಶ್ ಕೊಲೆಕಾಡಿ

ಛಾಂದಸ್ಸೆರ್, ಅರ್ಥೊಧಾರಿಲು

6. ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ವಿಷಯೊಡು ಡಾ. ಎನ್. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ್ ಮೀರ್ಸಾಯಿನಕುಲೆನ್ ಯಾನ್ ತೆರಿದಿಜಿ. ಆರೆನ ಬರವುಗು, ಆರೆನ ಗುಣೊಕ್ಕು ಸರಿಯಾಯಿನಕುಲು ಯಂಕ್ ಏರ್‌ಲಾ ತೋಜುಜೆರ್. ಆಕಾಶೊಗು ಆಕಾಶನೇ ಸಮ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರೊನೇ ಉಂಡತ್ತೆ. ಅಂಚ ಆರೆಗ್ ಆರೇ ಸಮ. ಬೇತೆ

ಏರ್? ಕಡಲ್‌ನ್ ಕನ್ನಡಿಡ್ ತೋಜಾವುಲೆಕ ಪನ್ಪುಂಡ ಪುರಾಣ ಕಾಲದ ರುಸಿಕುಲುನಕುಲೆಗ್ ಆರೆನ್ ಹೋಲ್ಸಾವೊಲಿ. 'ತಪಸ್ಸ್' ಪಂಡ ಸಾಧನೆ. 'ಯಜ್ಞ' ಪಂಡ ಸಮರ್ಪಣೆ. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಜೀವನನೇ 'ತಪ್ಪಸ್ಸ್' ಬೊಕ್ಕ 'ಯಜ್ಞ'.

ಯಕ್ಷಗಾನದ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ವಿಷಯೊಡು ಆರೇ ಮಲ್ಲ ಭೀಷ್ಮೆ ಪಂಡ ಈ ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತನ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ಆವಾಂದ್‌ಂದ್ ಎನ್ನೋಲ್ವೆ.

ತಾರಾನಾಥ ವರ್ಕಾಡಿ
ಪ್ರಸಂಗಕರ್ತೆರ್, ವೇಷಧಾರಿಲು

7. ಛಂದಸ್ಸುದ ಕಡಲ್ಡ್ ನೀಂದೊಂದು ಮಾಮಲ್ಲ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಡಾ. ಎನ್. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್ ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ಗೆ ಆರೊಂಜಿ ಪೆರ್ಗ ಆದ್ ಇತ್ತೆರ್. ಊರ ಮರ್ದ್ ದ ಸಂಗತಿಯ, ಬೆನ್ನಿ ಬೇಲೆನ, ಆಟನ, ಕೂಟನ, ಕಬಿತೆನ, ನಾಗಮಂಡಲನ, ನೇಮನ, ಕೋಲನ, ಜಾತ್ರೆನ, ಕುಟುಂಬದ ಆಚಾರನ, ಕೇನ್ನಕ್ಲೆ ಗ್ ಬುಡುಪಾದ್ ಪನ್ಪಿನ ಅರೆನಾ ಚಾತುರ್ಪು, ಆವೇ ಚೇಪೆದೆ ರಸಗಟ್ಟ್.

ಡಾ. ದಿನಕರ ಎಸ್. ಪಚ್ಚನಾಡಿ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪೆಕೆರ್, ಪ್ರಸಂಗ ಕರ್ತೆರ್

8. 'ನಾನೃಷಿಃ ಕುರುತೇ ಕಾವ್ಯಮ್' ಋಷಿ ಆವಂದಿನಾಯಗ್ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಮಲ್ಪರೆ ಆವಂದ್‌ಗೇ. ಸಂಸಾರದ ಕಡಲ್‌ಡ್ ನೀಂದೊಂದು ಉಡಲ್‌ಡ್ ಗೇನದ ತುಡರ್‌ನ್ ಬೆಳಗೊಂದು, ಕಡಲ ಗಾಳಿಗ್, ಸಿರೆ ನೀರ್‌ಗ್ ಉಡಲ ತುಡರ್ ತೆಕ್ಕಂದಿಲೆಕ್ಕ ಪಗೆಲ್ ರಾತ್ರೆ ಪುಣೆವೊಂದು, ಜ್ಞಾನ ಯಜ್ಞೊನು ನಿರಂತರ ನಡಪುಡೊಂದುಪ್ಪುನ ನೆಗಳ್ತ್‌ದಾಯೆ – ಭವಿಯಾದ್ ಬದುಕುನ ಒರಿ ಅಭಿಜಾತ ಕವಿ. ಪುಗೆಲ್‌ಡುಪ್ಪುನ ನುಗೊನು ತಾಂಗೊಂದು, ಬುದ್ಧಿದ ಬತ್ತಿನ್ ಅಧ್ಯಯನದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ನನೆತ್ತ್‌ದ್, ಜ್ಞಾನದ ಬೊಲ್ಪುನು ತೆಕ್ಕಂದಿಲೆಕ್ಕ ಕಾತೊಂದು ಬರ್ಪಿನವು ಅಕಲ್ನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ. ಕರ್ಮಯೋಗ–ಜ್ಞಾನಯೋಗದ ಸಂಯೋಗವಾಯಿನ ಇಂಚಿನ ಬದ್‌ಕ್‌ನ್ ಸಾರ್ಥಕವಾದ್ ಬದ್‌ಕಿನ ಪುಣ್ಯಜೀವಿ ಎಂಕಲ್ನ ತೀರ್ಥರೂಪೆರ್. ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯೊಲೆಗ್ ಅಂಟಂದೆ, ಸಂಸಾರ ಧರ್ಮೊನು ದಂಟಂದೇ, ಸಾಧನೆದ ಮೈಲ್ ಕಲ್ಲ್‌ಲೆನ್ ದಾಂಟೊಂದು ಪೋಯಿನ ಯೋಗಿ ಆರ್. 'ಪೇರ ಕಡಲ್‌ದಂಚಿನ ಬಾಲೆದುಡಲ್' ಆರ್ನ ಭೀಮಕಾಯ ದುಲಯಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜೋಕುಲ್ನೊಟ್ಟುಗು ಆರೊಂಜಿ ಬಾಲೆನೇ ಆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. 'ಕದಂನಲಿ ಶಿವನ ಕಾಣುವ ಬಂಧನವೆ ಮುಕ್ತಿ... ತಪಕೊಲ್ಲದದು ತಾಯ್ತನಕೆ ಸಾಧ್ಯವೈ...' ಪನ್ಪಿನ ಕವಿವಾಣಿದಲ್ಕ, ಆರ್ನ

ಉಲಯೊಂಜಿ 'ಅಪ್ಪೆನ ಮನಸ್ಸ್'ಲಾ ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಆ ಬಂಧನೊಡೊದಗಿನ ಪರಮಾನಂದೊಡು ಪರಮ ಚೈತನ್ಯೊನು ಪಡೆವುನ ಒಂಜಿ ದಿವ್ಯಮುಗ್ಧತೇ ಅರೆನುಲಯಿಡ್ತ್ತ್ಂಡ್.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸೌದಾಮಿನಿ ಸುಖೇಶ್ಚಂದ್ರ
ಶಿಮಂತೂರೆರ್ನ ಮಗಲ್, ಲೇಖಕೆರ್

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಬಗ್ಗೆಟ್ ಪುಗರ್ತೆದ ಸಾಹಿತಿಲ್ನ, ವಿದ್ವಾಂಸರೆನಕ್ಲ ಪಾತೆರೊಲು
(ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಬೂಕು, ಪತ್ರಿಕೆಲೆಡ್ದ್ ಅಜತಿನವು)

● ನಿಮ್ಮ ಸಾಧನೆ ಬಹಳ ವಿಶೇಷದ್ದು, ದೊಡ್ಡದು, ಅದರ ಸಿದ್ಧಿಯ ಪ್ರಯೋಜನ, ಕೀರ್ತಿ ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ದೊರಕುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾಡೋಜ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಞಣ್ಣ ರೈ

● ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಯ ಸೀಮಾ ಪುರುಷರಾದ ತಮ್ಮಂತವರು ಏನನ್ನು ಸಮ್ಯಗ್ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ದೀರ್ಘ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಯುಕ್ತಿಯ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ, ಅದರ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತೀರೋ, ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಪಡಿಸುತ್ತೀರೋ ಅದೇ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಆಧಾರವೂ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವೂ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಡಾ। ರಾ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ.

● ಛಂದಸ್ಸಾಗರದ ತಳಕ್ಕಿಳಿದು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಜನತೆಗೆ ನೀಡುವ ನಿಮ್ಮ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ತಲೆದೂಗಿದ್ದೇನೆ. ಆಯಾ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪದ್ಯದಲ್ಲೇ ರಚಿಸಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅಜೇಯವಾದುದು.

ಪ್ರೊ. ಟಿ. ಕೇಶವ ಭಟ್

● ನಿಮ್ಮ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಕುರಿತ ಲೇಖನವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದೆ, ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಹಾಪಂಡಿತನೆಂಬ ಭ್ರಮೆ ನನಗಿತ್ತು.

‘ಛಂದೋಮಿತ್ರ’ ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಮೇತವಾದ ಛಂದೋಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಾನು ರಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ದೇಸೀ ಛಂದಸ್ಸುಗಳ ಆಗರ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಭ್ರಮೆಯ ಮಂಟಪ ಬುಡ ಸಹಿತ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂತು. ನಿಮ್ಮ ಛಂದೋ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ, ಲಯಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಪೂರ್ವ ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

ವಿದ್ವಾನ್ ಅ.ರಾ. ಮಿತ್ರ

● ನಿಮ್ಮ ಮೇರು ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಶ್ರಮಸಾಧನೆಯ ಫಲ ‘ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುಧಿ’ ಅದೆಷ್ಟು ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿದ್ದೀರೋ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಗೊತ್ತು.

ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ, ಚಿಲಕವಾಡಿ ಮಠ

● ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನ ರಂಗಕ್ಕೊಂದು ಸುಭದ್ರ ಪಂಚಾಂಗ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಕೆರೆಮನೆ ಮಹಾಬಲ ಹೆಗಡೆ

● ಛಂದಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ಬರೆದ ಪ್ರೌಢವಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಪುಸ್ತಕ ನೋಡಿ ಖುಷಿಯಾಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ಅದ್ಭುತ ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಹಾರ್ದಿಕ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣ್ಚಿತ್ತಾಯ

● ನಿಮ್ಮ ಬರೆಹವನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ಅಮೂಲ್ಯ ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೀರಿ, ಬೆಳೆಸಿದ್ದೀರಿ. ಮುಂದಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೀರಿ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಇಲ್ಲವೆ ಕಾಲೇಜು ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಈ ಶ್ರದ್ಧೆ ಸಂಯಮ ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಡಾ। ತಾಳ್ತಜೆ ವಸಂತ ಕುಮಾರ್

● ಬಿಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಪತ್ರಗಳನ್ನೇ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಆರ್. ಗಣೇಶ್ ಅವರ ಕೈಗಿತ್ತೆ.

ಕುಮಾರ ನಿಜಗುಣ ಸ್ವಾಮಿ

● ಶ್ರೀ ಸೇಡಿಯಾಪುರವರ ಎಲ್ಲಾ ಬರವಣಿಗೆಯಂತೆಯೇ ಇದೂ ಸಹ ಪ್ರೌಢ ಪರಿಷ್ಕೃತ–ಪರಮಪ್ರಮಾಣ. ಇಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಗಣಗಳ ಚಾಕ್ಷುಷ, ಶ್ರಾವಣ ರೂಪಗಳ ಚರ್ಚೆ ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ತಾಳಗತಿಗಳ ಬಗೆಗೂ ಚರ್ಚೆಯಿದೆ. ನನ್ನದೊಂದು ವಿನಮ್ರ ಸೂಚನೆ. ತಾವು ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ.ಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಡಿ.ಲಿಟ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಪ್ರಬಂಧವಾಗಿ ಏಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಾರದು?

ಡಾ। ರಾ. ಗಣೇಶ್, ಶತಾವಧಾನಿಗಳು

(ಬುಣೊ : ತಾರಾನಾಥ ವರ್ಕಾಡಿ ಮೇರ್ ಬರೆತಿನ "ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ)

ಬಿರ್ದ್‌ಲು

1. 'ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ' 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುದಿ' ಬರವುಗಾದ್ ನಾಡ್ ಕೊರ್ನ ಮಾನಾದಿಗೆ.
2. 'ಯಕ್ಷಪಾಣಿನಿ' ಸುರುತ್ತ ಕುಕ್ಕಿಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಿರ್ದ್, ಕೋಡಪದವು, 2000
3. 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ ಚಾರುಚಂದ್ರ' ಬಿರ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಭಾರಿ ಮಲ್ಲ ಪಣವುದ ಗಂಟ್‌ದೊಟ್ಟುಗು ಸಮ್ಮಾನೊ, ಬಾಂಬೆ ಬಂಟ್ಸ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್, 2001
4. 'ಛನ್ದ್ಚತುರಾನನ' ಶ್ರೀ ಮಹಾಗಣಪತಿ ಮಂದಿರ, ಪಂಜ, ಕೊಯ್ಯೊಡೆ, 2010
5. 'ಯಕ್ಷ ಛಂದೋಭಾರ್ಗವ' ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ವಿಠಲ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (ರಿ), 2011
6. 'ಛಂದೋ ವಾರಿಧಿ ಚಂದ್ರ' ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾರಂಗ (ರಿ), 2013

ಪ್ರಶಸ್ತಿಲು

1. 'ದೇರಾಜೆ ಸ್ಮತಿಗೌರವ' ದೇರಾಜೆ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ನೂದು ವರ್ಸದ ಪುಟ್ಟು ಪರ್ಬದ ಉಚ್ಚಯೊದ ಲೇಸ್ – 2008
2. 'ಸನಾತನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ', ಸನಾತನ ವೇದಿಕೆ, ಮುಂಬಯಿ – 2003
3. 'ಅಗರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ', ಅಗರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಾಗವತ ಸಂಸ್ಮರಣ ವೇದಿಕೆ, ಸುರತ್ಕಲ್ – 2008
4. 'ವಿಂಶತಿ ತಮ ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಡಾ. ಕೀಲಾರು ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಸಂಪಾಜೆ – 2010
5. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ದೇರಾಜೆ ಬಾವ ಕೆ. ಮಾರಣ್ಣ ಮಾಡ ಸಂಸ್ಮರಣ ವೇದಿಕೆ, ಬೇಲಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (ರಿ) ಕಾಂತಾವರ – 2010
6. 'ಸ್ಕಂದ ಪುರಸ್ಕಾರ' ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಯಕ್ಷಕಲಾ ಭಾರತಿ ಸೂಡಾ, ಕಾರ್ಕಳ–2011

7. 'ತಲ್ಲೂರು ಕನಕಾ – ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾರಂಗ – 2013
8. ಆಳ್ವಾಸ್ ವಿಶ್ವನುಡಿ ವಿರಾಸತ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ – 2013
9. 'ಮುದ್ದಣ ಪುರಸ್ಕಾರ' ನಂದಳಿಕೆ – 2014
10. 'ಕಲ್ಕೂರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಕಲ್ಕೂರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಮಂಗಳೂರು – 2015
11. ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಅಕಾಡೆಮಿ 'ಪಾರ್ತಿಸುಬ್ಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'– 2015
12. 'ಯಕ್ಷ ಧ್ರುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಪಟ್ಲ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಮಂಗಳೂರು – 2018

ಸಮ್ಮಾನೊಲು

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಬರವುದ ಕಜ್ಜೊಗು, ಗೇನೊದ ಟಂಕಸಾಲೆಗ್ ತರೆತಗ್ಗಾದ್ ಊರ ಚಾವಡಿಡ್, ದೈವ–ದೇವಸ್ಥಾನೊಲೆನ ಅಂಗಣೊಡು, ಸಂಘ–ಸಂಸ್ಥೆಲೆಡ್, ಗೇನೊದ–ಬರವುದ ಕಜ್ಜೊ–ಕೊಟ್ಯಲೆಡ್, ಸಾಹಿತ್ಯ–ಯಕ್ಷಗಾನೊದ ಸಮ್ಮೇಳನೊಡು, ಆಟ–ಕೂಟಲೆಡ್ ಅರೆನ ಇಷ್ಟೆರ್, ದೋಸ್ತಿನಕುಲು, ಅಭಿಮಾನಿ ಬಂಧುಲು ಇಂಚ ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ಅರೆಗ್ ಮಾನಾದಿಗೆ–ಸಮ್ಮಾನೊ ಮಲ್ದೆರ್. ಇಂಚಿನ ಸಾರತ್ತೊಂಜಿ ತಮ್ಮನೊದ ಪುರ್ಪಲೆನ್ ಆರ್ ಅರ್ತಿ–ಪಿರ್ತಿಡ್ ಕೈಕೊಂಡೆರ್.

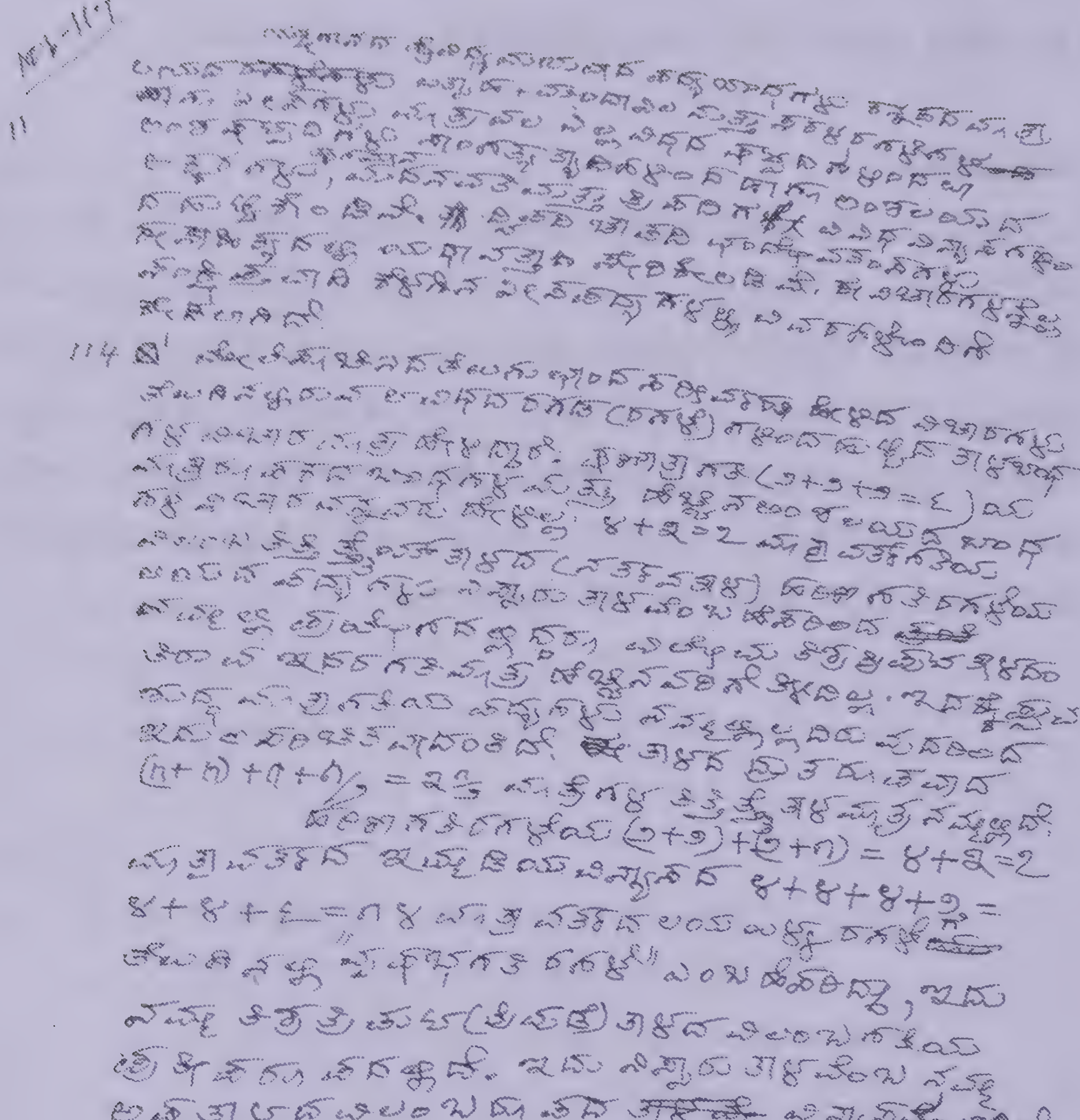

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರಿನ ಕೈ ಬರವು

ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಸುಸ್ಕೊ ಇವರೊ

ಪುದರ್	: ಎನ್. ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಶಿಮಂತೂರು
ಪುಟ್ಪ್ ದಿನೊ	: ೦೧–೦೨–೧೯೩೪
ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಅಂತ್ಯೊ	: ೨೬–೦೮–೨೦೨೦
ಪುಟ್ಟಿನ ಜಾಗ್	: ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ನಂದಿಕೂರು ಗ್ರಾಮದ ಚೀಂಕ್ರಿಗುತ್ತು
ಇಲ್ಲ್‌ದ ಪತ್ತೆ	: 'ಛಂದಸ್ಪತೀ', ಎಳತ್ತೂರು ಗುತ್ತು, ಎಳತ್ತೂರು ಅಂಚೆ – ೫೭೪ ೧೫೦, ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ
ಅಮ್ಮೆರ್	: ಶ್ರೀ ಅಚ್ಚಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಎಳತ್ತೂರುಗುತ್ತು
ಅಪ್ಪೆ	: ಶ್ರೀಮತಿ ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ಶೆಡ್ತಿ, ಚೀಂಕ್ರಿಗುತ್ತು
ಬರವು	: ಪತ್ತನೇ ಮುಟ್ಟ
ಕಲ್ತಿನ ಸಾಲೆ	: ಶಿಮಂತೂರು ಎಯ್ಡೆಡ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆ, ಫಲಿಮಾರು ಬೋರ್ಡು ಶಾಲೆ, ತಾಳಿಪಾಡಿ, ಪೊಂಪೆ ಹೈಸ್ಕೂಲು
ಮಾಸ್ಟ್ರೆ ತರಬೇತಿ	: ಒಡಿಪು ಬುನಾದಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮಾಸ್ಟ್ರೆ ಬೇಲೆ	: ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ ಸೈಂಟ್ ಮೇರಿಸ್ ಶಾಲೆ (೧೯೫೮ರಿಂದ ೧೯೬೪) ಶಿಮಂತೂರು ಹೈಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆಡ್ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯೆರಾದ್ ಸೇವೆ, ೧೯೮೨ ಮುಟ್ಟ
ಮದಿಮೆ	: ೧೯೬೮
ಬುಡೆದಿ	: ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಶೀಲಾ ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ
ಜೋಕುಲು	: ಮೂಜಿ ಪೊಣ್ಣು, ರಡ್ಡ್ ಆಣ್
ಹವ್ಯಾಸೊ	: ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಾವ್ಯರಚನೆ, ನಾಟಕ ರಚನೆ – ಅಭಿನಯ, ಭಾಗವತಿಕೆ, ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆ, ಕೃಷಿ, ಆಯುರ್ವೇದ
ಉದ್ಯೋಗ	: ಮಾಸ್ಟ್ರೆ ಬೇಲೆ, ಬೆನ್ನಿ
ಬಿರ್ದುಲು	: ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ, ಛಂದೋಬ್ರಹ್ಮ, ಯಕ್ಷಪಾಣಿನಿ, ಅಭಿಜಾತ ಕವಿ, ಕನ್ನಡ ಜಾಣ, ಸಿದ್ಧಕವಿ, ಯಕ್ಷವಾರಿಧಿ ಚಂದ್ರ, ಯಕ್ಷ ಛಂದೋ ಭಾರ್ಗವ
ಬೇಲೆ ಮಲ್ತಿನ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲು	: ಸಂಚಾಲಕೆರ್ – ಶಿಮಂತೂರು ಹೈಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಾಲೆ ಶಾರದಾ ಪ್ರೈಮತಿ ಶಾಲೆ– ಎಳತ್ತೂರು ಸದಸ್ಯೆರ್ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸದಸ್ಯೆರ್ : ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಸಲಹೆಗಾರೆರ್ – ಬಂಟರ ಸಂಘ, ಮುಲ್ಕಿ

ಅರೆನ ಬರವು : **೧. ಛಂದಸ್ಸು – ಅಚ್ಚಾಯಿನವು**

೧. ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುಧಿ

೨. ವಿಚಿತ್ರಾ ತ್ರಿಪದಿ

೩. ಕನ್ನಡದ ಅನರ್ಘ್ಯ ಛಂದೋರತ್ನಗಳು

೨. ಯಕ್ಷಗಾನ – ಅಚ್ಚಾಯಿನವು

೧. ಗೋವಾ ದುರಂತ

೨. ಶ್ರೀ ಕಟೀಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ

೩. ಸೊರ್ಕುದ ಸಿರಿಗಿಂಡೆ

೪. ಬಿರ್ದ್‌ದ ಬೈರವೆರ್

೫. ದೀಕ್ಷಾ ಕಂಕಣ

೬. ರಾಜಮುದ್ರಿಕಾ

೩. ಯಕ್ಷಗಾನ – ಅಚ್ಚಾವಂದಿನವು

೧. ಪಂಜುರ್ಲಿ ಸಂಧಾನ

೨. ಮಾಗಧ ವಧೆ

೩. ಕೃಷಿ ವಿಜಯ

೪. ಕಂಡದ ಪುಣಿತ ಕಾಳಗ

೫. ರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ ಸಿಂಹ

೬. ಸಾಮ್ರಾಟ ಅಶೋಕ

೭. ಬೆಂಗ್‌ದ ಬಾಲ ನಾಗೆ

೮. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯೆ

೯. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ

೧೦. ಪಂಜುರ್ಲಿ ಪರಿಣಯ

೧೧. ಸಂವರ್ತ ಪ್ರತಾಪ

ಮಾಹಿತಿ ಖಜಾನೊ

1. ಭಾಸ್ಕರ ರೈ ಕುಕ್ಕುವಳ್ಳಿ (ಸಂ)., **ಒಡ್ಡೋಲಗ**, ಬಂಟರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಬಂಟರ ಸಂಘ, ಜೆಪ್ಪು, 2002.
2. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ., **ಶ್ರೀ ಕಟೀಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ** – ಕನ್ನಡ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅರ್ಥಸಹಿತ, ಅಜೆಕಾರು ಕಲಾಭಿಮಾನಿ ಬಳಗ, ಮುಂಬಯಿ, 2022.
3. ಹರೀಶ್ ಕೊಡೆತ್ತೂರು (ಸಂ)., **ಛಂದೋವಾರಿಧಿ ಚಂದ್ರ**, ಅಭಿನಂದನ ಕೃತಿ, ಗಾಯತ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ, 2018.
4. **ಛಂದಸ್ವತೀ**, ಯಕ್ಷಧ್ರುವ ಪಟ್ಲ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರಿ), 2018.
5. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ., **ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುಧಿ**, ಯಕ್ಷಕಲಾ ಪ್ರಥ್ಮಾಪನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಎಳತ್ತೂರು, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ, 2005.
6. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ., **ವಿಚಿತ್ರಾ ತ್ರಿಪದಿ**, ಗಾಯತ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ, 1998.
7. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ., **ಕನ್ನಡದ ಅನರ್ಘ್ಯ ಛಂದೋರತ್ನಗಳು**, ಯಕ್ಷಕಲಾ ಪ್ರಥ್ಮಾಪನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಎಳತ್ತೂರು, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ, 2002.
8. ತಾರನಾಥ ವರ್ಕಾಡಿ., **ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ**, ಗಾಯತ್ರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ, 2002.
9. ದಿನಕರ ಎಸ್. ಪಚ್ಚನಾಡಿ., **ಛಂದೋಬ್ರಹ್ಮ ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ**, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಕಾಂತಾವರ (ರಿ), 2017.
10. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ., **ಗೋವಾ ದುರಂತ**, ಒಂದಾಣೆ ಮಾಲೆ – ಮಂಗಳೂರು, 1961.
10. ಜಾಲತಾಣೊಲು

    1. https://youtu.be/N-COO14rEM :
    ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೆರೆನೊಟ್ಟುಗು ಪಾತೆರಕತೆ– ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಮಂಗಳೂರು.

    2. ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಎಂ. ಶಾಂತರಾಮ ಕುಡ್ವ, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ ಮೆರೆನ ಬರವು – newskarkala.com.
11. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರೆನ ಕುಟುಮದಕ್ಲು, ಇಸ್ಟೆರ್, ಸಿಸ್ಯೆರ್, ಜೋಸ್ತಿನಕುಲ್ಲೊಟ್ಟುಗು ನಡತಿನ ಪಾತೆರಕತೆ.

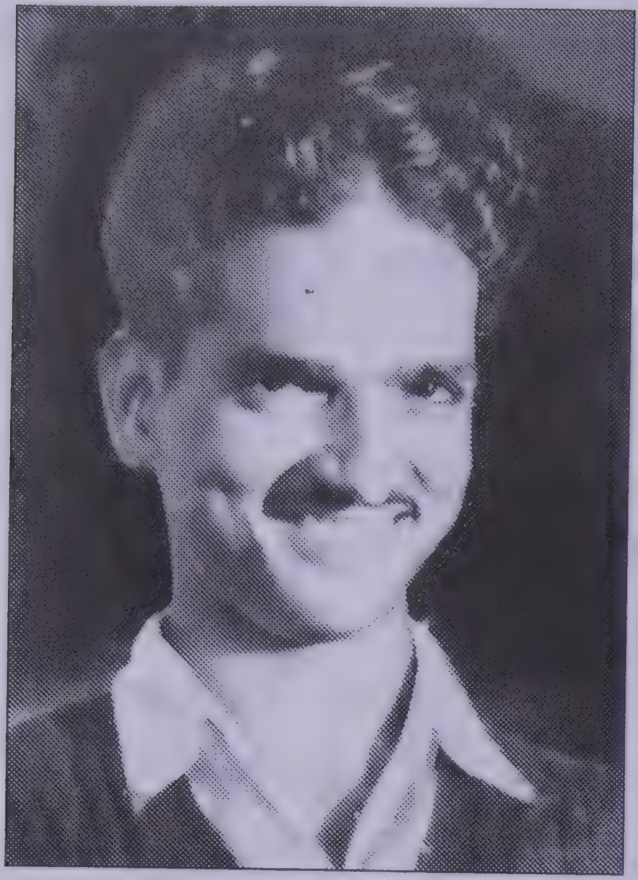

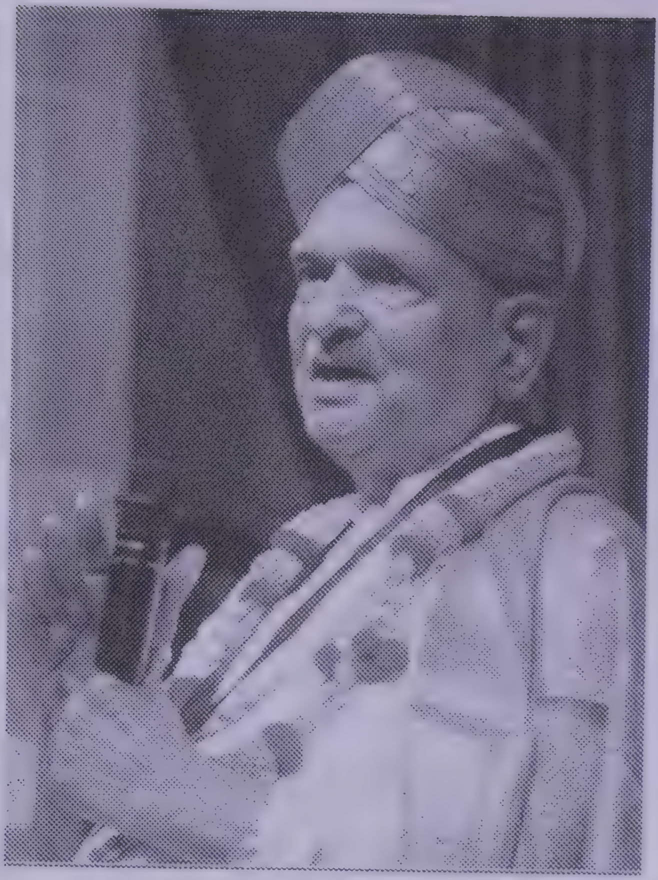

ಜವನಾದಿಗೆಡ್
ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್

ದಿಂಜಿ ಪ್ರಾಯೊಡು
ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ರ್

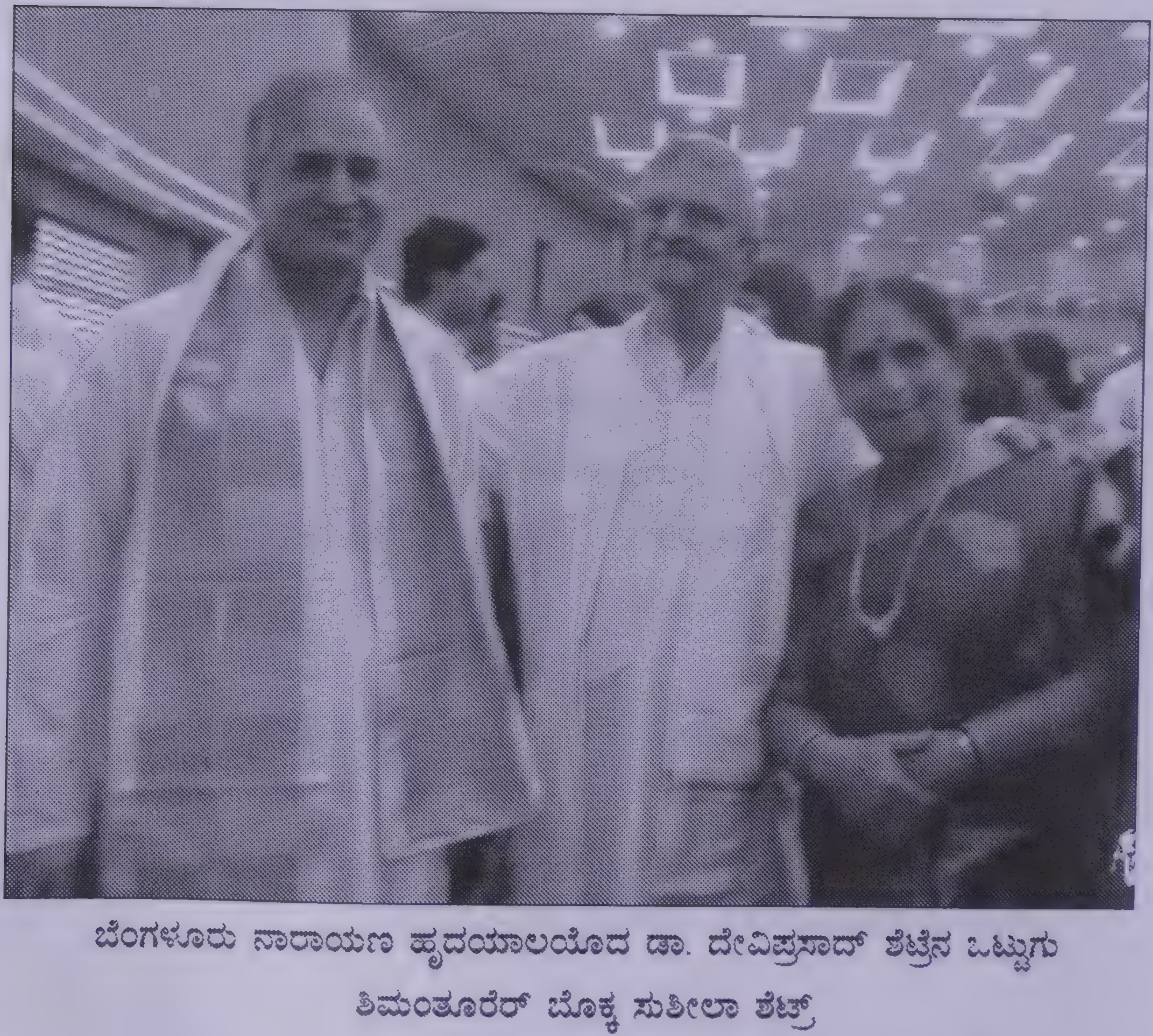

ಬೆಂಗಳೂರು ನಾರಾಯಣ ಹೃದಯಾಲಯೊದ ಡಾ. ದೇವಿಪ್ರಸಾದ್ ಶೆಟ್ರೆನ ಒಟ್ಟುಗು
ಶಿಮಂತೂರೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುಶೀಲಾ ಶೆಟ್ರ್

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತ್‌ಡ್ದು ನಡತಿನ ಸಮ್ಮಾನೊ

ಕರ್ನಾಟಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಅಕಾಡೆಮಿಡ್ದ್ ನಡತಿನ ಪ್ರಸಂಗ ರಚನಾ ಕಮ್ಮಟೊ

ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯೊಡ್ದು ಡಿ.ಲಿಟ್ ಪದವಿ ಸಂದಾಯಿತದ ಪೊರ್ತು

ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆರ್ನೊಟ್ಟುಗು

ಪೇಜಾವರ ಶ್ರೀಲೆಡ್ದ್ ಸಮ್ಮಾನೊ

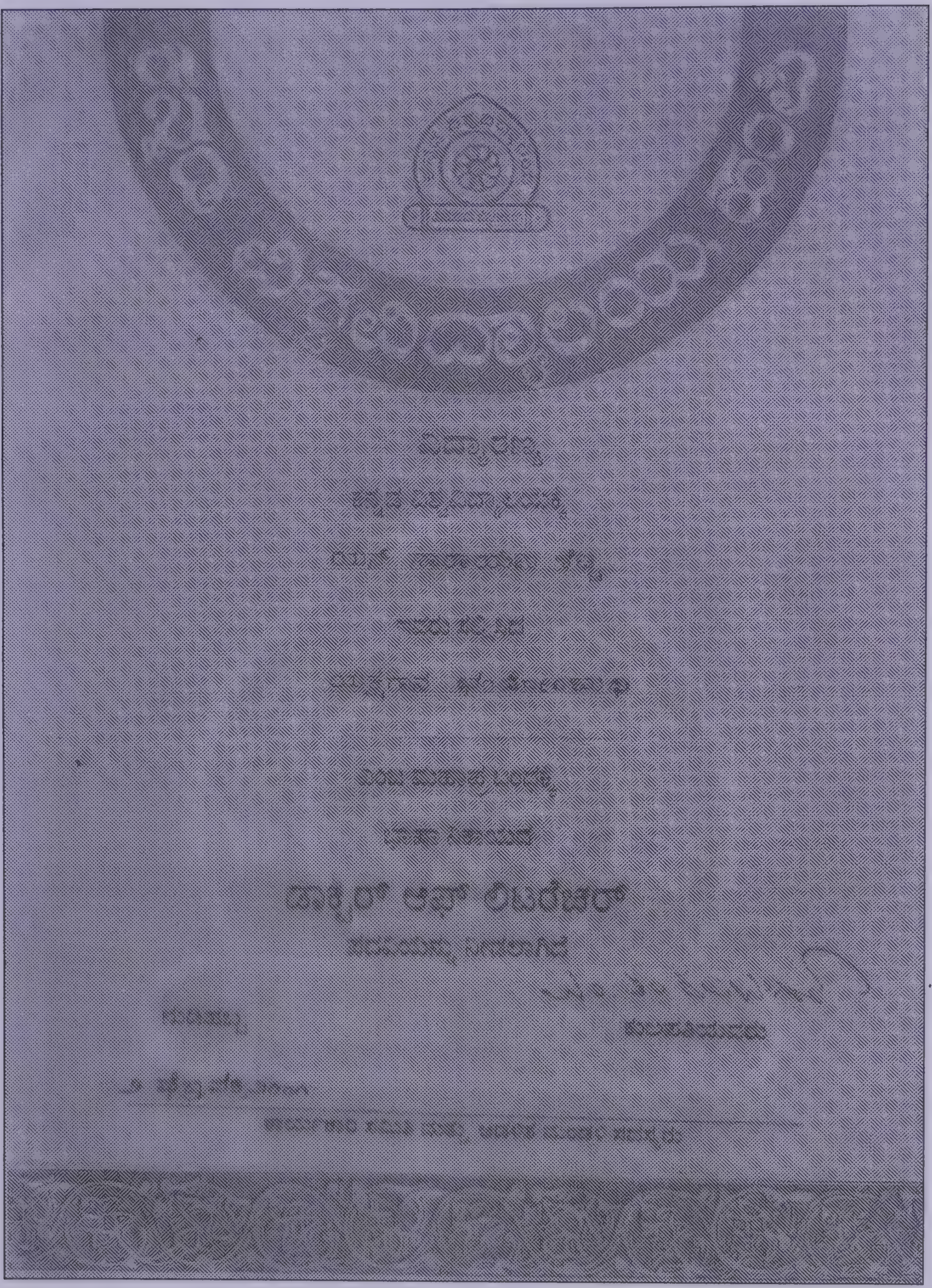
ಡಾಕ್ಟರ್ ಆಫ್ ಲಿಟರೇಚರ್

ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪದವಿದ ಪ್ರಮಾಣೋ ಪತ್ರ

ಗೇನ ಪನ್ಪಿನವು ಉಂತಿ ನೀರತ್ತ್, ಅವು ಪರಪು ತುದೆ. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಗೇನದ ಪರಪುನು 'ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಪನ್ಪಿ ಪುರ್ಪ ಮಾಲೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮೊಡೆಪುನ ಬೇಲೆನ್ ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿಡ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಈ ಮಾಲೆದ ಒಂಜಿ ಕಮ್ಮೆನದ ಪುರ್ಪ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಾಂದಸ್ಸಿಗ ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ' ಪನ್ಪಿನವು. ಸಾಧನೆದ ಸಾದಿಡ್ ಕೊಡಿ ಏರ್ದಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪುಗರ್ತೆದ ಕವಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಅರ್ಥದಾರಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ವಿಸೇಸ ಗೇನೊಡ್ದಾತ್ರ 'ಅಭಿನವ ನಾಗವರ್ಮ' ಪನ್ಪಿ ಪುದರ್ ಪಡೆದ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊಗ್‌ಲಾ, ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್‌ಲಾ ಕೀರ್ತಿ ಕನದಿನಾರ್. 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದೋಂಬುಧಿ' ಪನ್ಪಿ ವಿದ್ವತ್‌ದ ಸಾನಾದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಛಂದಸ್ಸ್‌ದ ಸಾರೊನು ಯಕ್ಷಗಾನೊಡು ನಾಡ್‌ದ್ ಯಕ್ಷಗಾನೊಗು ಒಂಜಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯತೆದ ಮರ್ಗಿಲ್‌ನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಮಲ್ಲ ಬೊಲ್ಪು.

ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ವಿದ್ಯಂತೆರ್‌ನ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತಿನಾರ್ ಡಾ. ಸುಧಾರಾಣಿ. ತುಳು ಕನ್ನಡೊದ ಭಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಗೇನದ ಬಗೆಟ್ ಅಧ್ಯಯನ ಮಲ್ಪುನ, ಬರೆಪಿನ ಅಂಗಲಾಪು ಇತ್ತಿನಾರ್. ಮೆರೆನ ಬರವುಲು, ಪಾತೆರೊಲು ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಪತ್ರಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ವಿಚಾರಕೂಟೊಲೆಡ್ ಮಂಡನೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ವಿಸಯೊದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲೆನ್ ಪೊಸ ಆಲೋಚನೆಲೆ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಗಂಭೀರವಾದ್, ಅರ್ತ್‌ದ್ ತೂಪಿನಾರ್. ಮೆರೆನ 'ತುಳು ಅನುವಾದ ವಾಙ್ಮಯಃ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುಸಂಧಾನದ ನೆಲೆಗಳು' ಪನ್ಪಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧ ತುಳು ಅನುವಾದ ಲೋಕೊನು ವಿಸ್ತಾರವಾದ್ ಪೊಲಬು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಕರಾವಳಿ ಲೇಖಕಿಯರ-ವಾಚಕಿಯರ ಸಂಘ (ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ. ಬೊಕ್ಕ ಕಾಸರಗೋಡು) ಉಂದೆತ್ತ ಕಾರ್ಯಂತೆರೆರಾದ್, ಇತ್ತೆ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯೆರಾದ್ ಬೆಂದಿನಾರ್. ಆಳ್ವಾಸ್ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜ್‌ಡ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕೆರ್. ವಿದ್ವತ್ ರಂಗೊಡು, ಯಕ್ಷಗಾನದ ಕೂಟೊಡು, ಮಾಸ್ಟ್ರೆನ ಕಸುಬುಡು, ಬೆನ್ನಿದ ಕಜ್ಜೊಡು ಸೊಂದಿನ ಡಾ. ಶಿಮಂತೂರು ನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪನ್ಪಿ ಗೇನದ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆನ್ ಡಾ. ಸುಧಾರಾಣಿ ಮೂಲು ಪೊರ್ಲುಡು ಕಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ದಯಾನಂದ ಜಿ. ಕತ್ತಲ್‌ಸಾರ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ತುಳು ಭವನ, ಉರ್ವಸ್ಟೋರ್, ಮಂಗಳೂರು - 6